

Gemeente
Drechterland

Begroting 2026

Inhoudsopgave

Algemeen.....	2
Inleiding.....	2
Infographic	5
Kerngegevens	6
Leeswijzer	7
Programma Bestuur en dienstverlening	8
Ambities programma Bestuur en Dienstverlening	8
Algemene dekkingsmiddelen	10
Overhead	11
Vennootschapsbelasting	12
Onvoorzien.....	12
Met wie werken wij samen.....	12
Verplichte indicatoren	12
Wat mag het kosten.....	13
Programma Ruimte	17
Ambities programma Ruimte	18
Met wie werken wij samen.....	28
Verplichte indicatoren	28
Wat mag het kosten.....	29
Programma Samenleving.....	33
Ambities programma Samenleving	34
Met wie werken wij samen.....	39
Verplichte indicatoren	40
Wat mag het kosten.....	40
Paragrafen	45
Lokale heffingen	45
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	52
Onderhoud kapitaalgoederen	59
Financiering.....	65
Bedrijfsvoering.....	70
Verbonden partijen	71
Grondbeleid.....	85
Wet Open Overheid (WOO).....	87
Subsidies.....	88
Financiën	90
Overzicht van baten en lasten	90
Overzicht van baten en lasten per taakveld	93
Algemeen financieel beeld.....	96
Uitgangspunten Begroting 2026	97
Geprognosticeerde balans.....	100
Overzicht reserves en voorzieningen.....	103
Meerjarenraming en toelichting	106

Algemeen

Inleiding

Voor u ligt de begroting 2026. Met deze begroting sluiten wij deze collegeperiode af en hebben wij getracht een goed uitgangspunt te creëren voor een volgende bestuursperiode en college. Wij zijn verheugd dat wij in deze financieel uitdagende tijden voor zowel 2026 én 2027 een sluitende begroting kunnen presenteren zonder dat er fundamentele beslissingen over het eventueel sluiten van faciliteiten en/of afschalen van diensten aan de inwoners genomen hoeven te worden.

De Programmabegroting 2026 die voor u ligt, is de vierde begroting in deze raadsperiode. In de programmabegroting maken we concreet wat we in 2026 willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en wat dat mag kosten. De Programmabegroting 2026 is gebaseerd op de Kadernota 2026 en is daarom ook grotendeels beleidsarm. Dit bouwt voort op de lijn die bij de Kadernota 2026 is uitgezet. De focus ligt hierin enerzijds op het samen doorbouwen aan een aantrekkelijke, toekomstbestendige gemeente waar onze inwoners prettig wonen en verblijven, waar onze ondernemers voldoende mogelijkheden krijgen en waar bezoekers graag naar toe komen. We zorgen in onze gemeente voor goede woonmilieus, voorzieningen en ontwikkelkansen voor iedereen. De focus ligt anderzijds op de uitwerking van besparingsmaatregelen binnen de zoekrichtingen die wij uw raad in de afgelopen periode hebben voorgesteld. Hierbij zijn we uitgegaan van het basispakket ombuigingen.

Met deze begroting laten wij een financieel gezonde stand van zaken zien voor onze gemeente en laten wij de gemeente in goede staat achter voor een volgend college.

Resultaat programmabegroting 2026-2029

Er is sprake van een sluitende begroting voor 2026 en 2027. De jaren 2028 en 2029 zijn niet sluitend.

In € 1.000				
	2026	2027	2028	2029
Resultaat	271	25	-1.500	-1.384
	voordeel	voordeel	nadeel	nadeel

Structureel en reëel evenwicht

Er is sprake van een structureel en reëel in evenwicht zijnde begroting voor 2026 en 2027. De jaren 2028 en 2029 zijn structureel en reëel niet in evenwicht.

Van een structureel en reëel in evenwicht zijnde begroting is sprake als de structurele lasten ten minste gedekt worden door structurele baten. Een structureel en reëel in evenwicht zijnde begroting is een van de uitgangspunten om onder repressief toezicht te vallen. Repressief toezicht betekent dat een gemeente zonder voorafgaande goedkeuring van de provincie de begroting en de begrotingswijzigingen kan uitvoeren. Voor dit repressieve toezicht geldt verder dat in het geval dat het structurele en reële evenwicht in de begroting 2026 ontbreekt, dit evenwicht evenwel uiterlijk in het vierde jaar aanwezig is (2029).

De incidentele baten en lasten bestaan grotendeels uit de winstnemingen in de grondexploitatie en de storting daarvan in de Algemene reserve. Een nadere toelichting vindt u in de begroting 2026 in het overzicht van incidentele baten en lasten.

In € 1.000

	2026	2027	2028	2029
Saldo baten en lasten	-56	-955	-2.390	-659
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	327	980	890	-725
Begrotingssaldo na bestemming	271	25	-1.500	-1.384
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	773	27	0	0
Structureel begrotingssaldo	1.044	52	-1.500	-1.384
	voordeel	voordeel	nadeel	nadeel

Het financiële beeld

De vermogenspositie van de gemeente bestaat uit vreemd vermogen (leningen en voorzieningen) en eigen vermogen (reserves). Onderstaande tabel laat het verloop van de reserves en voorzieningen zien per 31-12. Er is een afname van het eigen vermogen (reserves) te zien. Dit wordt veroorzaakt doordat er meerjarig onttrekkingen plaatsvinden vanuit de reserve afschrijvingslasten voor onder andere de afschrijvingslasten van het gemeentehuis en de Westfrisiaweg. Daarnaast is voor de jaren 2026 en verder rekening gehouden met de begrotingsresultaten zoals die nu gepresenteerd zijn.

Er is sprake van een daling van het vreemd vermogen (voorzieningen). Dit wordt met name veroorzaakt door de geraamde mutaties aan de voorzieningen riolering en gebouwen de komende jaren.

In € 1.000

	2026	2027	2028	2029
Reserves				
Algemene reserve	14.361	14.387	12.887	12.722
Bestemmingsreserves	19.386	18.406	17.449	16.956
Totaal reserves	33.747	32.793	30.336	29.678
Voorzieningen	5.813	5.264	5.023	4.782
Totaal reserves en voorzieningen	39.560	38.057	35.359	34.460

* Stand per 31 december van ieder jaar

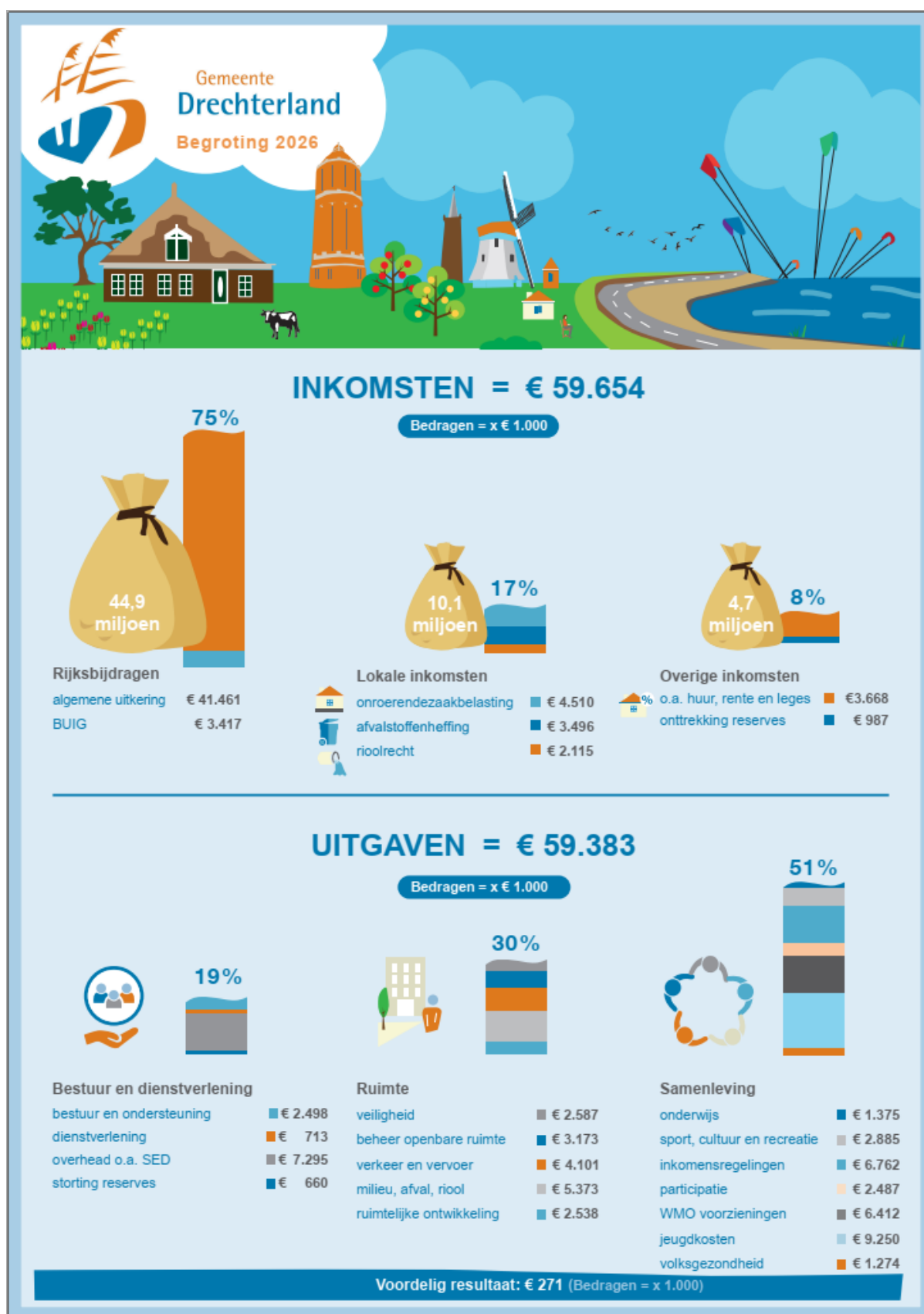
Resultaatverloop Begroting 2026

Onderstaande mutaties hebben geleid tot het begrotingsresultaat 2026-2029. De mutaties van de domeinen zijn toegelicht bij de Programma's onderdeel "Wat mag het kosten".

De mutaties zijn in onderstaande overzicht gesaldeerd.

In € 1.000	2026	2027	2028	2029
Resultaat na Kadernota 2026-2029	-1.546	-1.790	-3.332	-3.177
	nadeel	nadeel	nadeel	nadeel
<u>Autonome ontwikkelingen</u>				
Indexatie	98	98	98	98 V
Rente	5	74	111	203 V
Afschrijvingen	0	0	29	-94 V
Personeelskosten Bestuur en team Inzet	-93	-93	-93	-93 N
Begroting WerkSaam	-69	-74	-74	-74 N
Bibliotheek	50	0	0	0 V
Onroerende zaakbelasting	173	124	137	196 V
Invulling taakstelling toegang sociaal domein	36	61	61	72 V
Eigen bijdrage WMO op taakveld	-105	0	0	0 N
Eigen bijdrage WMO in Algemene uitkering	223	0	0	0 V
Eigen bijdrage Jeugd op taakveld	0	0	170	175 V
Eigen bijdrage Jeugd in Algemene uitkering	0	0	-226	-233 N
CDOKE op taakveld	-657	0	0	0 N
CDOKE in Algemene uitkering	657	0	0	0 V
Septemercirculaire	934	930	930	932 V
Overige mutaties	-40	0	-7	78 N
Resultaat Begroting 2026 na autonome mutaties	-334	-670	-2.196	-1.918
	nadeel	nadeel	nadeel	nadeel
Ombuigingen Basispakket	542	607	607	457 V
Ombuigingen Taakstelling toegang sociaal domein	64	89	89	78 V
Resultaat Begroting 2026	271	25	-1.500	-1.383
	voordeel	voordeel	nadeel	nadeel

Infographic

Kerngegevens

Kerngegevens gemeente Drechterland	2025	2026
Sociale structuur		
<u>Aantal inwoners</u>		
- 0 tot en met 4 jaar	1.010	981
- 5 tot en met 14 jaar	2.131	2.154
- 15 tot en met 44 jaar	6.878	6.912
- 45 tot en met 64 jaar	5.669	5.659
- 65 en ouder	4.795	4.826
	20.483	20.532
<u>Aantal leerlingen</u>		
- Basisonderwijs	1.619	1.500
- Speciaal onderwijs	0	0
	1.619	1.500
Fysieke structuur		
<u>Oppervlakte gemeente (in hectares)</u>		
- Land	5.886	5.885
- Binnenwater	67	68
- Buitenwater	2.105	2.105
	8.058	8.058
<u>Aantal woonruimten</u>		
- Woningen	8.958	8.990
- Logiesfunctie	231	232
	9.189	9.222
Financiële structuur (in €)		
- Lasten	-57.579.000	-58.723.000
- Baten	56.263.000	58.667.000
Saldo vóór resultaatbestemming	-1.316.000	-56.000
- Mutatie reserves	1.793.000	327.000
Saldo na resultaatbestemming	477.000	271.000
- Opbrengsten belastingen	4.319.000	4.760.582
- Opbrengsten heffingen	5.970.000	6.168.418
- Algemene uitkering gemeentefonds	38.659.000	41.461.000

Leeswijzer

De programmabegroting bestaat uit diverse onderdelen. In deze leeswijzer geven wij een korte uitleg.

De begroting bestaat uit twee delen: een beleidsbegroting en een financiële begroting. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft deze tweedeling voor.

Beleidsbegroting

De beleidsbegroting bestaat uit het programmaplan en de paragrafen.

- Programmaplan
Er zijn drie programma's. Per programma wordt weergegeven: wat willen we bereiken, wat gaan we er voor doen, met wie werken we samen en wat mag het kosten? Tevens bevat elk programma een financiële analyse van de verschillen ten opzichte van de vorige begroting. De richtlijn is om de verschillen vanaf € 50.000 toe te lichten.
- Paragrafen
Na de programma's zijn de verschillende paragrafen opgenomen. De opgenomen paragrafen zijn op grond van het BBV verplicht. Daarnaast hebben wij ervoor gekozen een paragraaf Subsidies op te nemen.

Verplichte indicatoren

Gemeenten hebben een verplichte uniforme basisset beleidsindicatoren opgenomen. In deze begroting zijn de laatst bekende cijfers opgenomen. De verplichte indicatoren bevatten geen streefcijfers.

Een vergelijk met Nederland of andere gemeenten of afgelopen jaren kunt u zien op: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording>

Financiële begroting

Deze begroting bevat specifieke overzichten en toelichtingen op de exploitatie en balansposten, een uiteenzetting van de financiële positie met een toelichting en het wordt afgesloten met een overzicht van geraamde baten en lasten per taakveld.

Bedragen x € 1.000

De bedragen in de tabellen in deze begroting zijn, tenzij anders vermeld, maal € 1.000.

Programma Bestuur en dienstverlening

Inleiding

De begroting voor 2026 ligt klaar. Deze is gebaseerd op het coalitieakkoord '*Samen bouwen aan een toekomstbestendig Drechterland*'. In dit document staan de belangrijkste doelen waaraan we de komende bestuursperiode werken.

Ambities programma Bestuur en Dienstverlening

Bestuur en ondersteuning

Wat willen we bereiken?

In Drechterland hebben we een open bestuurscultuur.

Wat gaan we ervoor doen?

Griffie

- We maken besluitvorming altijd openbaar, behalve in wettelijk vastgestelde uitzonderingsgevallen
- De raadszaal, tevens huis voor onze inwoners, wordt voorzien van nieuwe apparatuur en uitgebreid met 2 extra plekken voor raadsleden.
- De griffie heeft een uitvraag gedaan voor een nieuw, makkelijk en goed ingericht raadsinformatiesysteem dat voor raadsleden en inwoners goed toegankelijk is

Verkiezingen

De organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen betekent veel inzet en extra uren werken voor de collega's Burgerzaken. De voortgang van de overige taken van Burgerzaken komen daardoor heel erg onder druk te staan. Er is een wens / verzoek voor een tijdelijke urenuitbreiding bij de collega's van Burgerzaken. Met inhuur voor de periode 1 januari 2026 t/m 31 maart 2026 kan de voortgang van de overige Burgerzaken taken beter geborgd worden.

Burgerzaken

Wat willen we bereiken?

Als professionele organisatie letten we goed op de wensen en vragen van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

Wat gaan we ervoor doen?

We gaan door met het verbeteren van onze dienstverlening. Vanuit de organisatiepijler Dienstverlening zetten we in op het verder verkorten van de doorlooptijden voor terugbelverzoeken. Verder zetten we in op het beter en sneller doorverbinden van inwoners. Tijdens drukke periodes vergroten we tijdelijk onze capaciteit zodat we inwoners tijdig kunnen helpen.

Dienstverlening

Wat willen we bereiken?

We geven inwoners goede en klantvriendelijke hulp.

Wat gaan we ervoor doen?

Bij de ingezette organisatie ontwikkeling is dienstverlening een belangrijke pijler. De focus ligt op uniforme service en goede bereikbaarheid. We continueren de aanpak om oplopende

wachttijden door de 'paspoortenpiek' te voorkomen. Verder blijven we inzetten op het verbeteren van de digitale dienstverlening.

Financiële positie

Wat willen we bereiken?

In Drechterland maken we goede keuzes hoe we de beschikbare budgetten inzetten.

Wat gaan we ervoor doen?

Om te zorgen voor een gezonde financiële huishouding streven we naar een evenwichtige begroting. Daarbij vinden we het belangrijk om de algemene reserve op een aanvaardbaar niveau te houden, zodat we voldoende weerbaar blijven tegen financiële tegenvallers. We maken bewuste keuzes in onze ambities, steeds in goed overleg met de raad. Op die manier borgen we de financiële haalbaarheid van ons beleid en kunnen we prioriteiten stellen waar dat nodig is. Tot slot zorgen we voor duidelijke Planning & Control-documenten die sturingsinformatie bevatten en daarmee het bestuur en de organisatie in staat stellen tijdig bij te sturen.

Participatie

Wat willen we bereiken?

De gemeente Drechterland is van en voor de inwoners. Daarom praten inwoners mee over belangrijke besluiten.

Wat gaan we ervoor doen?

Wij betrekken inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden vroegtijdig bij onze beleidsvoornemens, -uitvoering, -beheer en/ of evaluatie. Zo verbeteren wij de kwaliteit van ons beleid en lichten wij actief onze besluiten toe. Participatie betekent 'actief meedoen'. Onze voorwaarden leggen wij in 2026 vast in de zogenoemde Participatieverordening. Deze is verplicht (vanaf 1 januari 2027) conform de wet Versterking participatie op decentraal niveau.

Regionale samenwerking

Wat willen we bereiken?

Regionale samenwerking is goed en belangrijk. Het versterkt onze bestuurskracht.

Wat gaan we ervoor doen?

- We zijn ambtelijk en bestuurlijk actief in (boven)regionale netwerken.
- Waar nodig zetten we ons bestuurlijk en/of ambtelijk in voor regionale projecten

Visie

Wat willen we bereiken?

De gemeente Drechterland is professioneel. We staan klaar om de vragen van deze tijd aan te pakken.

Wat gaan we ervoor doen?

De organisatie is toegerust op de (toekomstige) taken. De professionele ontwikkeling is vertaald naar drie samenhangende organisatiepijlers: dienstverlening (met focus op uniforme service en goede bereikbaarheid), samenwerken (met focus op duidelijke rollen en heldere besluitvorming) en SED in balans (met focus op sterke bedrijfsvoering, regie, control en beheersing). Deze pijlers vormen het fundament van een meerjarige aanpak.

Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

In onderstaand overzicht staan de inkomsten zonder bestedingsdoel die samenhangen met:

- lokale heffingen (OZB), bestedingen niet gebonden;
- algemene uitkering;
- dividenden;
- winstneming grondexploitatie;
- financiering

Hieronder staan de bedragen begroot voor 2026. Een aantal dekkingsmiddelen (lokale heffingen en grondexploitaties) krijgen een uitgebreidere toelichting in het hiernaar genoemde paragraaf.

Algemene dekkingsmiddelen

In € 1.000	2026
Lokale heffingen	10.929
Algemene Uitkering	41.461
Dividenden en rente op obligaties	146
Winstneming grondexploitatie	0
Saldo Financieringsfunctie	-291
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	52.245

Algemene uitkering

In het financiële overzicht hieronder staan de totale bedragen die we ontvangen uit het gemeentefonds. Drie keer per jaar wordt de algemene uitkering door het Rijk aangepast. Dit wordt gedaan door middel van circulaire. Het Rijk heeft de septembercircular 2025 uitgegeven. In de Voorjaarsnota 2025 en Kadernota 2026-2029 is nog uitgegaan van de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk (meicircular 2025). De algemene uitkering uit het gemeentefonds voor de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 is gebaseerd op de septembercircular 2025. De wijzigingen ten opzichte van de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk zijn:

Loon/prijs ontwikkelingen

In de Septembercircular een lagere loon- en prijsontwikkeling weergegeven dan in de meicircular, waardoor de algemene uitkering meerjarig negatief wordt bijgesteld.

Accres volume en hoeveelheidsverschillen

Uitgangspunt is dat het gemeentefonds meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product volgt. De indexatie is gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel. De hoeveelheidsaantallen zijn geactualiseerd en dit levert meerjarig een positief saldo op.

Ontwikkeling uitkeringsbasis

De algemene uitkering wordt berekend aan de hand van maatstaven. De aantallen per maatstaf groeien, daardoor stijgt ook de algemene uitkering. Wel wordt deze groei gecorrigeerd met de uitkeringsfactor.

Taakmutaties

Er zijn verschillende taakmutaties opgenomen in de septembercircularre:

- Uitstel herinvoering eigen bijdrage WMO.

Integratie- en decentralisatie uitkering

Er zijn nieuwe integratie- en decentralisatie uitkering opgenomen:

- Participatie (de lasten zijn opgenomen binnen het programma Samenleving onderdeel van de bijstelling Participatiebijdrage WSW)
- CDOKE (de lasten zijn opgenomen in het programma Ruimte)

WOZ-waarden mutaties

Er heeft een negatieve correctie plaatsgevonden vanuit de WOZ-waarden mutaties.

Algemene uitkering 2026-2029

In € 1.000

	2026	2027	2028	2029
Septemercircularre 2024 (verwerkt in B2025)	37.564	38.665	39.710	40.837
Decemercircularre 2025 (verwerkt in KN2026-2029)	81	135	190	244
VJN Rijk 2025 (verwerkt in KN2026-2029)	2.008	2.043	850	950
Septemercircularre 2025	1.808	930	704	699
Algemene uitkering	41.461	41.773	41.454	42.730
	voordelig	voordelig	voordelig	voordelig

Toelichting verschil septemercircularre 2025

- Loon/prijs ontwikkelingen	-86	-85	-83	-83
- Volume ontwikkelingen	0	-28	-55	-83
- Hoeveelheidsverschillen	623	509	523	538
- Ontwikkeling uitkeringsbasis	343	370	387	415
- Taakmutatie: Uitstel herinvoering eigen bijdrage WMO	223	0	0	0
- Participatie	80	47	26	0
- Klimaat en energiebeleid (CDOKE)	657	0	0	0
- WOZ-waarden	-150	-150	-150	-150
- Overige verschillen	118	267	56	62
Netto effect t.o.v. VJN Rijk 2025	1.808	930	704	699
	voordelig	voordelig	voordelig	voordelig

Overhead

In de begroting en jaarstukken moet de overhead centraal worden begroot en verantwoord. Onder overhead vallen alle functies die bedoeld zijn om medewerkers in hun dagelijkse werk te sturen en ondersteunen. Zoals leidinggevend, communicatie, juridische zaken, bestuurszaken, bestuursondersteuning, facilitaire zaken, ICT, huisvesting, financiën, en intern toezicht en controle. Volgens de regels van het BBV worden de kosten en opbrengsten van

overhead niet langer bij de aparte beleidsprogramma's geregistreerd, maar centraal onder één apart taakveld.

Het totaal bedrag aan Overhead is € 7.275.000 voor de begroting 2026.

Vennootschapsbelasting

Voor het jaar 2026 wordt rekening gehouden met een nihil last. Met een deel van de activiteiten wordt geen onderneming gedreven, doordat niet wordt voldaan aan een of meerdere ondernemingscriteria.

Bij de grondexploitaties (projecten met grond en bouw) is de gemeente wel ondernemer. De belasting die hierover betaald moet worden, berekenen we bij de jaarrekening. In 2026 verwachten we geen grond verkopen, waardoor er geen belastinglast wordt verwacht in 2026.

Onvoorzien

In het kader van de ombuigingen is het bedrag voor onvoorzien teruggebracht naar € 0.

Met wie werken wij samen

Voor het programma Bestuur en dienstverlening werken we samen met de volgende verbonden partijen:

- SED organisatie
- Shared Service Centrum ICT DeSom
- Westfries Archief
- Ondersteuning bestuurlijke samenwerking West-Friesland (OBS)
- Alliander NV
- NV Bank Nederlandse gemeenten (BNG)

Deze verbonden partijen worden verder toegelicht in de paragraaf verbonden partijen.

Verplichte indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	SED organisatie				
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	SED organisatie				
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	SED organisatie		*	*	*
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten extern *)	SED organisatie		*	*	*
Overhead	% van totale lasten	SED organisatie				

* De indicatoren zoals deze hier zijn weergegeven, kunnen alleen worden berekend voor gemeenten waarbij de ambtelijke ondersteuning niet is uitbesteed. In het geval van Drechterland is de ambtelijke ondersteuning ondergebracht bij de SED organisatie. Wanneer deze indicatoren worden berekend, geeft dit een afwijkend beeld ten opzichte van andere gemeenten. Daarom zijn deze indicatoren niet ingevuld.

Wat mag het kosten

	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totale lasten	-11.050	-11.713	-10.506
Totale baten	45.660	45.833	47.314
Saldo baten en lasten	34.610	34.120	36.808
Toevoegingen aan reserves	0	-71	0
Onttrekkingen aan reserves	322	683	225
Resultaat programma Bestuur en Dienstverlening	34.932	34.732	37.033

Toelichting op afwijkingen (baten en lasten)

Toelichting afwijkingen B2026 t.o.v. B2025 (> € 50.000)	Bedrag	V/N
Lasten:		
Bijdrage SED	-55	N
Kapitaallasten	-7	N
Overhevelingsbesluit 2024-2025	171	V
Ombuigingen B2026 - inkoopvoordeel assurantie	15	V
Ombuigingen B2026 - vrijval onvoorzien	20	V
Ombuigingen B2026 - regionale samenwerking	46	V
Gemeenteraadverkiezingen	-59	N
Bijdrage DESOM	1.070	V
Overige verschillen	6	V
Totaal lasten:	1.207	V
Baten:		
Ombuiging B2026 - toeristenbelasting	100	V
Onroerende zaakbelasting	332	V
Bijdrage DESOM	-1.077	N
Leges rijbewijzen en paspoorten	83	V
Rente schatkist	-150	N
Algemene uitkering	2.199	V
Overige verschillen	-6	N
Totaal baten	1.481	V
Totaal verschil	2.688	V

Lasten:

Bijdrage SED (€55.000 nadeel)

De bijdrage SED betreft de bijstelling naar de bijdrage SED conform de begroting van de SED.

Kapitaallasten (€7.000 nadeel)

De kapitaallasten zijn geactualiseerd.

Overhevelingsbesluit 2024-2025 (€171.000 voordeel)

In het overhevelingsbesluit 2025 zijn de volgende incidentele budgetten opgenomen. Deze budgetten komen niet terug in de begroting 2026.

- Vernietiging archief
- Project bouwdossier
- Verbeteracties dienstverlening
- Cursus politiek archief
- Rekenkamer
- Opleiding griffier

Ombuigingen B2026 - Inkoopvoordeel assurantie (€15.000 voordeel)

Er is een meevaller geconstateerd op de post verzekeringslasten gemeentelijke gebouwen. Deze meevaller is het gevolg van de heraanbesteding van de gebouwenpolissen vanaf 2026.

Ombuigingen B2026 - Vrijval onvoorzien (€20.000 voordeel)

In het kader van de ombuigingen is het bedrag voor onvoorzien teruggebracht naar €0.

Ombuigingen B2026 - Regionale samenwerking (€46.000 voordeel)

Vanuit de SED Organisatie wordt met ingang van 2026 geen extra personele inzet doorberekend aan Drechterland voor deelname aan regionale samenwerkingsverbanden. Zoals bedoeld was in het college uitvoeringsplan 2022-2023.

Gemeenteraadsverkiezingen (€59.000 nadeel)

De organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen betekent veel inzet en extra uren werken voor de collega's Burgerzaken. De voortgang van de overige taken van Burgerzaken komen daardoor heel erg onder druk te staan. Er is geen wens / verzoek voor een tijdelijke urenuitbreiding bij de collega's van Burgerzaken. Met inhuur voor de periode 1 januari 2026 t/m 31 maart 2026 kan de voortgang van de overige Burgerzaken taken beter geborgd worden.

Bijdrage DESOM (€1.070.000 voordeel)

Vanaf 2026 wordt de systematiek voor het bepalen van de gemeentelijke bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling DESOM aangepast. Waar voorheen de bijdrage werd berekend op basis van het inwoneraantal, vindt de verdeling vanaf 2026 plaats op basis van een vaste prijs per identity (werkplek). Daarnaast wordt de bijdrage niet langer via een doorbelasting (95%) vanuit de gemeente verrekend, maar rechtstreeks door DESOM in rekening gebracht bij de SED Organisatie.

Baten:

Ombuiging - Toeristenbelasting (100.000 voordeel)

De Toeristenbelasting wordt geïndexeerd met 2,5%. Voor 2026 moet een extra opbrengst gerealiseerd worden van € 100.000. Deze extra opbrengst wordt al gerealiseerd vanaf 2024 maar nog niet in de begroting meegenomen. Dit zal met de begroting van 2026 structureel

worden opgenomen. De meeropbrengsten zijn ontstaan door het opleggen van huisvesting van de arbeidsmigranten.

OZB woningen eigendom (€261.000 voordeel)

Structurele meeropbrengst van €180.000:

- De verhoging van € 114.000 in de najaarsnota 2024 was niet structureel opgenomen.
- Uitbreiding van het aantal objecten (26).
- De stijging (WOZ-waarde Woningen+ tariefstijging) is 1,76% hoger dan waarbij bij de tarief bepaling van uit is gegaan.
De extra opbrengst van het overige bedrag van €81.000 ontstaat door de indexatie van 2,5%.

OZB niet woningen (€71.000 voordeel)

Structurele meeropbrengst eigendom van €23.000:

- De stijging (WOZ-waarde Niet Woningen + tariefstijging) is 1,47% hoger dan waarbij bij de tarief bepaling van uit is gegaan.
- Uitbreiding van het aantal objecten (20).

Structurele meeropbrengst gebruik van €24.000:

- De stijging (WOZ-waarde Niet Woningen + tariefstijging) van de gehuurde panden is 6,08% hoger dan waarbij bij de tarief bepaling van uit is gegaan.
- Terugloop van het aantal verhuurde objecten (-6).
De extra opbrengst van het overige bedrag van €24.000 ontstaat door de indexatie van 2,5%.

Bijdrage DESOM (€1.077.000 nadeel)

Zie uitleg lasten.

Leges reisdocumenten + rijbewijzen (€83.000 voordeel)

De opbrengst reisdocumenten is gebaseerd op de te verwachte aanvragen reisdocumenten 2026. De verwachtingen vallen hoger uit dan eerder berekend. De opbrengst rijbewijzen is gebaseerd op de te verwachte vernieuwingen rijbewijzen 2026. Verwachtingen zijn ontvangen van de Rijksdienst van het Wegverkeer en vallen hoger dan voorzien.

Rente schatkist (€150.000 nadeel)

In 2026 verwachten we geen rente inkomsten vanuit de schatkist.

Algemene uitkering (€2.199.000 voordeel)

De septembercirculaire 2025 is verwerkt in de begroting 2026 t.o.v. de begroting 2025, waar de septembercirculaire 2024 in was verwerkt, levert dit een voordeel op. Dit komt onder andere door de decembercirculaire 2024 en de meicirculaire 2025.

Toelichting op afwijkingen (reserves)

Toelichting afwijkingen B2026 t.o.v. B2025	Bedrag	V/N
Lasten:		
Storting in Algemene reserve door vrijval reserve vitale dorpen (2025)	71	V
Totaal lasten:	71	V
Baten:		
Onttrekking uit Algemene reserve door Overhevelingsbesluit (2025)	-250	N
Vrijval reserve vitale dorpen (2025)	-111	N
Onttrekking reserve afschrijvingslasten gemeentehuis	-97	N
Totaal baten	-458	N
Totaal verschil	-387	N

Lasten:

Storting in Algemene reserve door vrijval reserve vitale dorpen 2025 (€71.000 voordeel)
Conform het amendement van 4 november 2024 wordt er € 40.000 onttrokken ter dekking voor het budget Vitale Dorpen 2025 en valt het restant van € 71.000 vrij ten gunste van de algemene reserve. De storting in de algemene reserve door de vrijval van de reserve vitale dorpen is incidenteel in 2025 en komt niet terug in de begroting 2026.

Baten:

Onttrekking uit Algemene reserve door Overhevelingsbesluit 2025 (€250.000 nadeel)
Tegenover de budgetten uit het overhevelingsbesluit 2025 stond een dekking uit de Algemene Reserve.

Vrijval reserve vitale dorpen (€111.000 nadeel)

Zie toelichting lasten. De onttrekking/ vrijval van de reserve vitale dorpen is incidenteel in 2025 en komt niet terug in de begroting 2026.

Onttrekking reserve afschrijvingslasten gemeentehuis (€97.000 nadeel)

Vanwege de afgeschreven inventaris is er een lager onttrekking aan de reserve afschrijvingslasten.

Programma Ruimte

Inleiding

Het programma Ruimte gaat over nieuwe uitdagingen en het beheer en de ontwikkeling van de leefomgeving in onze gemeente. We pakken verschillende uitdagingen in de leefomgeving zoveel mogelijk tegelijk aan. Er zijn doelen voor nieuwe ontwikkelingen, zoals woningbouw. En we houden rekening met het totale beheer en de veiligheid van de leefomgeving.

De onderwerpen

In dit programma laten we zien wat we in 2026 met de beschikbare middelen gaan doen. En wat we daarvan verwachten. De onderwerpen zijn:

- Ruimtelijke ontwikkeling
- Openbare ruimte
- Veiligheid
- Economie
- Duurzaamheid en milieu

Financiële kaders

De afgelopen jaren kregen we steeds meer taken binnen het ruimtelijk domein. Voor sommige kregen we geld vanuit het Rijk, zoals voor de Omgevingswet en de klimaatopgaven. Voor andere taken en doelen niet. Omdat we weten dat de financiële positie van gemeenten de komende jaren verslechtert, houden we daar in deze begroting rekening mee. Zo kijken we verder dan een jaar vooruit. En we bekijken goed of regionale samenwerking bij verschillende opgaven voordelen oplevert. Voor bepaalde taken gebruiken we de budgetten en richtlijnen van het Rijk, zoals bij de Omgevingswet en klimaattaken. Daarnaast werken we samen met buurgemeenten aan onderwerpen die onze gemeentegrenzen overstijgen.

Ontwikkelingen

De grote doelen van onze gemeente zijn niet in één jaar te realiseren en vragen tijd. Daarbij zijn we ook afhankelijk van externe factoren, zoals de economische situatie en het geld dat we van het Rijk ontvangen. Dit bepaalt steeds meer wat we kunnen doen. Hieronder een overzicht van onze prioriteiten:

- Gezonde en evenwichtige woningmarkt: We willen passende woningen realiseren voor onze huidige en toekomstige inwoners. Dit betekent dat de bouw van nieuwe woningen, zowel permanente als flexibele, een topprioriteit is.
- Hoogkarspel Zuid: We zijn gestart met de gebiedsontwikkeling Hoogkarspel Zuid. Dit betekent dat we in december 2025 een gebiedsgericht programma opleveren met daarin opgenomen een gebiedsvisie, participatieplan, ontwikkelstrategie en een businesscase met daarin de financiële haalbaarheid.
- Leefbaarheid van bestaande kernen: Naast nieuwe woongebieden blijft de leefbaarheid in onze huidige kernen belangrijk. Daarom richten we ons op strategische (verkeers)veiligheid en we willen handhaving en de aanpak van ondermijning sterk verbeteren. Voorstellen hiervoor zijn opgenomen in deze begroting.
- Openbare ruimte en vervangingsopgave: De komende jaren staan we voor de uitdaging om onze openbare ruimte op diverse plekken te verbeteren. Tegelijkertijd moeten we nieuwe opgaven aanpakken, zoals biodiversiteit en klimaatadaptatie. Door deze taken te combineren, proberen we kosten te besparen.
- Ondergrondse ontwikkelingen: Er gebeurt steeds meer onder de grond, zoals de aanleg van nieuwe energie- en data-infrastructuur. We moeten hier als organisatie zowel inhoudelijk als qua capaciteit klaar voor zijn.
- Regionale samenwerking: We werken veel samen met andere gemeenten. We blijven kritisch kijken naar samenwerkingsprojecten en kiezen alleen voor samenwerking als dit

toegevoegde waarde heeft. De financiële gevolgen van regionale samenwerking zijn verwerkt in de begroting.

- Gemeentelijk vastgoed: De komende jaren geven we extra aandacht aan ons vastgoed. Door strategisch beleid kunnen we winst halen uit ontwikkeling, onderhoud en beheer. Daarnaast staan we voor de uitdaging om ons vastgoed te verduurzamen. Dit komt ook in de begrotingen van de komende jaren terug.

Ambities programma Ruimte

Afvalinzameling

Wat willen we bereiken?

Drechterland heeft een goed werkende afvalinzameling en verwerking.

Wat gaan we ervoor doen?

We evalueren het eerste jaar van het Recycletarief, spelen in op de nieuwe vergoedingsstructuur van Verpact voor PBD door de afvalscheiding te verbeteren en blijven de inzameling, communicatie en samenwerking met HVC voortdurend verbeteren.

Begraafplaats

Wat willen we bereiken?

Zorgen voor goed, efficiënt en respectvol beheer van begraafplaatsen.

Wat gaan we ervoor doen?

Om de algemene begraafplaats goed en efficiënt te kunnen beheren wordt een nieuw beheerplan opgesteld. Het beheer van de begraafplaatsen wordt voor 2029 conform het Beheerplan begraafplaatsen uitgevoerd. Daarnaast lopen de reguliere onderhoudswerkzaamheden op de algemene begraafplaats door. Voor een zo efficiënt mogelijk beheer wordt samenwerken opgezocht tussen de groen beheerders en de uitvoerend beheerders op de begraafplaats. Hierbij gaat het voornamelijk om budgettaire afstemmingen.

Duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

Drechterland is een duurzame gemeente.

- Energiebesparing woningen.
- Het energienetwerk is op orde.
- Verduurzamen bedrijventerreinen.
- Warmte transitie bestaande omgeving.

Wat gaan we ervoor doen?

Bedrijvenaankpak duurzaamheid

We ondersteunen grootverbruikers bij het ontwikkelen van collectieve oplossingen voor netcongestie, door middel van een haalbaarheidsstudie. Daarnaast stimuleren we hen om te voldoen aan de energiebesparingsplicht. Voor het midden- en kleinbedrijf nemen we deel aan de provinciale ontzorgingsaanpak, waarmee we ondernemers buiten bedrijventerreinen helpen met verduurzaming. Ook gaan we twee kennissessies organiseren voor bedrijven in de SED-gemeenten rond de thema's warmte en netcongestie. Tot slot bouwen we het Duurzaam Ondernemersloket verder uit en zetten dit in als regionaal aanspreekpunt voor ondernemers met vragen over verduurzaming, subsidies en regelgeving.

Energie infrastructuur

Het energiesysteem van de toekomst is gebaseerd op een energiemix. We bieden ruimte voor lokaal opgewekte duurzame energie. We gaan lokaal opwekken, lokaal gebruiken en energiehubs waar mogelijk ontwikkelen. We zetten in op een goede samenwerking met Liander, Provincie Noord-Holland en de regio gemeenten. We werken verder aan het energie actieplan (ESAP) hierin worden acties geformuleerd om netcongestie te verzachten en zo snel mogelijk het netwerk te kunnen uitbreiden. We werken verder conform de Energie visie 2.0 Noord Holland Noord.

Energiebesparing

De Lokale Isolatieaanpak is in 2025 gestart en succesvol verlopen. In 2026 wordt vervolg gegeven aan de isolatieaanpak met de financiële middelen vanuit de tweede tranche van het Nationaal Isolatieprogramma (NIP). Uit de tweede tranche van het NIP heeft Drechterland een bedrag van €1.109.028 ontvangen. Voor dit bedrag kunnen naar verwachting 437 woningen worden geïsoleerd. De gemeente werkt samen met Klimaatroute en het Duurzaam Bouwloket om inwoners te ondersteunen bij de te nemen stappen om de woning te verduurzamen.

Energieopwekking

In 2026 gaan wij verder met de uitvoering van de RES (Regionale Energie Strategie). We spannen ons in om zonnepanelen op land te realiseren met ontwikkelaars binnen de huidige zoekgebieden. Voor de Herijking van de RES onderzoeken we of er nieuwe zoekgebieden toegevoegd kunnen worden. Energie opwekking langs Rijkswegen en Provinciale wegen (OER/OEP). We werken mee aan het traject langs de N307 om langs de provinciale weg op provinciale grond zonnepanelen te plaatsen. Dit doen wij in samenwerking met de Provincie Noord-Holland, en Rijkswaterstaat.

Regionale samenwerking duurzaamheid

De maatregelen die moeten worden genomen om een klimaatbestendige en duurzame gemeente te zijn doen we deels samen met onze Westfriese buurgemeenten. Om de regionale samenwerking te formaliseren hebben de portefeuillehouders duurzaamheid van de Westfriese gemeenten in april 2025 hun handtekening onder het samenwerkingsconvenant en een dienstverleningsovereenkomst met gastgemeente Medemblik gezet. Hierin liggen afspraken vast over de inzet van capaciteit en middelen.

Soorten Management Plan

In 2025 is gestart met het opstellen van een SMP (Soorten Management Plan). Een SMP is een plan waarin we binnen Drechterland in kaart brengen welke beschermde gebouwen gebonden diersoorten voorkomen en hoe hun leefgebied beschermd kan worden. Met een SMP kunnen we als gemeente een gebiedsgerichte ontheffing bij de provincie aanvragen. Hiermee wordt het mogelijk om woningen te isoleren zonder dat steeds per woning aparte vergunningen hoeven te worden gevraagd en kosten worden gemaakt. In 2026 wordt verder gewerkt aan de uitvoering van het SMP, waarbij de mitigerende maatregelen zullen worden toegepast. Ook moeten er werkprotocollen worden opgesteld zodat volgens het SMP gewerkt gaat worden, inclusief monitoring en een registratiesysteem.

Uitvoering klimaatadaptatie

We gaan verder met de uitvoering van de bestaande Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie in samenwerking met de Westfriese gemeenten. Binnen dit verband wordt een regionale uitvoeringscoördinator ingezet en dragen de gemeenten gezamenlijk de kosten.

Er is gestart met de actualisatie van de stresstest, conform de landelijke afspraak om iedere zes jaar een nieuwe stresstest uit te voeren. Deze stresstest brengt per gemeente in beeld in welke mate de gemeente kwetsbaar is voor wateroverlast, hitte, droogte en overstroming. De uitkomsten van deze stresstest worden in 2026 verwacht en vormen input voor een geactualiseerde adaptatiestrategie en uitvoeringsagenda. We sluiten hierbij zoveel mogelijk aan bij het groen-blauw beleid en bij kansen binnen andere ruimtelijke opgaven.

Warmtetransitie bestaande omgeving

We werken aan een Warmteplan als vervolg op de Transitievisie Warmte (TVW, 2021). Dit plan beschrijft hoe de gemeente de warmtetransitie vormgeeft en waar de komende jaren kansen liggen voor een aardgasvrije gebouwde omgeving. Het wordt samen met netbeheerders, lokale partijen en inwoners opgesteld.

Onderdeel van de TVW is het wijkuitvoeringsplan voor het buitengebied. Hierin staat hoe en wanneer dit gebied aardgasvrij kan worden. Ook dit plan maken we samen met netbeheerders, lokale stakeholders en inwoners. Voor de uitvoering is provinciale subsidie toegekend.

Bij nieuwbouwprojecten bouwen we standaard aardgasvrij. Bij de keuze voor het energieconcept kan de kans ontstaan dat ook het omliggende bestaande gebied wordt meegenomen in de verduurzaming. Vanuit de klimaatdoelen denken we daarom actief mee bij de ontwikkeling van deze plannen.

Samen met enkele bedrijven werken we aan een hoog temperatuur-warmtenet, gekoppeld aan een nieuwe geothermiebron van het Grootslag. Deze bron kan niet alleen bedrijven, maar ook andere afnemers van warmte voorzien.

Nieuwe wetgeving: De Wet collectieve warmte en de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie. De Wet collectieve warmte (Wcw) en de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) gaan naar verwachting op 1 januari 2026 in.

- De Wcw vervangt de huidige Warmtewet en maakt het ontwikkelen van nieuwe warmtenetten eenvoudiger. De wet waarborgt betaalbaarheid, betrouwbaarheid en duurzaamheid van collectieve warmtelevering en geeft gemeenten meer regie.
- De Wgiw geeft gemeenten de bevoegdheden voor een wijk- of gebiedsgerichte aanpak van de warmtetransitie, met als belangrijk instrument de aanwijsbevoegdheid.

Deze wetten worden meegenomen bij het opstellen van het Warmteprogramma. Na invoering bekijken we de verdere gevolgen. We verwachten op korte termijn geen directe extra acties. De economische levensduur van de waterzuiveringsinstallatie van het Streekbad is verstreken. Er is onderzoek gedaan naar mogelijke vernieuwingen van de waterzuiveringsinstallatie, ook met oog op de nieuwe zwemwaterwet. In 2024 heeft de raad besloten om binnen het huidige type zuiveringstechniek te blijven en voor de vervanging van de zuiveringsinstallatie wordt een nadere uitwerking gemaakt. Hiermee kan een keuze gemaakt worden voor de definitieve uitvoering van de nieuwe installatie en kan een aanbesteding worden voorbereid.

Economische zaken

Wat willen we bereiken?

Drechterland heeft een goedlopende economie.

Wat gaan we ervoor doen?

- Continueren van de samenwerking met ondernemers en ondernemersverenigingen.
- Lokale en regionale afstemming over het doorontwikkelen en versterken van winkelgebieden, agrarisch gebied en bedrijventerreinen.
- Participeren en financieel bijdragen aan:
 - Economische Agenda Westfriesland waarmee onder andere Startersloket en Talent Academy ondersteund worden.
 - Regiopromotie van Drechterland en Westfriesland.
 - Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord (zie verbonden partijen).
 - Leader subsidie Westfriesland.

Erfgoed en monumenten

Wat willen we bereiken?

In Drechterland worden erfgoed en monumenten bewaard en onderhouden. Zo zorgen we dat bijzondere gebouwen en herkenbare plekken in en rondom de dorpen behouden blijven.

Wat gaan we ervoor doen?

Erfgoednota

In 2026 stellen we een Erfgoednota op. Diverse gebouwen, landschappen, tradities vragen aandacht. Met het opstellen van een erfgoednota geven we richting aan onze ambities en taakuitvoering aangaande erfgoed en monumenten en stellen we prioriteiten in de uitvoering van de taken voor wat betreft ons erfgoed. We leggen vast hoe we vanuit ons publieke belang naar onze geschiedenis kijken en hoe, en in welke mate, we ervoor zorgen dat onze inwoners het erfgoed (leren) kennen, kunnen beleven, gaan waarderen en duurzaam kunnen blijven benutten. In de Erfgoednota worden de ambities en gewenste acties ten aanzien van ons erfgoed en onze monumenten worden vastgelegd en geprioriteerd. Uitvoering van de wettelijke taken zal onderdeel zijn. In de erfgoednota worden ook de uitgangspunten bij het aanwijzen van monumenten vastgelegd. Hiermee bereiken we meer transparantie, uniformiteit en vlottere afwikkeling van dossiers. Ook leggen we in de nota vast hoe we omgaan met het bevorderen van de instandhoudingsplicht ten aanzien van monumenten en met voorlichting en preventie daarbij.

Gemeentelijke monumenten

Door een externe partij is het verzoek gedaan om zeven objecten aan te wijzen als beschermd gemeentelijk monument. Op dit moment loopt de procedure m.b.t. genoemde zeven objecten. Wanneer de gemeente geen gehoor geeft aan dit verzoek, kunnen er juridische stappen worden ondernomen door deze externe partij.

De gemeente Drechterland is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de procedure voor aanwijzing als beschermd gemeentelijk monument. Deze zeven objecten moeten onderzocht worden op de cultuurhistorische waarde en beschermwaardigheid. Op basis van dit onderzoek en de externe advisering van de erfgoedcommissie kan de gemeente Drechterland vervolgens besluiten een object wel of niet aan te wijzen als gemeentelijk monument. Vooraf kunnen belanghebbenden een zienswijze indienen.

Preventie, toezicht en handhaving monumenten

Voor wat betreft de instandhouding van erfgoed en monumenten passen we vanaf 2026 een aanpak toe van preventie in combinatie met meer toezicht. In andere gemeenten worden met deze combinatie goede ervaringen opgedaan bij het waarborgen van de instandhouding van monumenten. Tot op heden was onze inzet op dit onderwerp beperkt en niet toereikend om in te kunnen zetten op zowel preventie als toezicht. In 2026 stellen we uren beschikbaar voor preventie en voorlichting aan monumenteigenaren. Deze voorlichting vindt zowel actief als reactief plaats. De adviseur Erfgoed die daarvoor wordt ingezet vervult tevens een oog- en oorfunctie voor de toezichthouders en gaat zo nodig met monumenteigenaren in gesprek. Ook stellen we meer uren beschikbaar voor toezicht en handhaving en de daar bijbehorende afwikkeling om meer adequaat te kunnen toezien op de instandhoudingsplicht die geldt voor monumenten.

Stolpenbeleid

De wens is om een stolpenbeleid op te stellen met als doel om enerzijds bescherming te bieden aan de stolp en de bijbehorende erfinrichting en anderzijds herontwikkeling mogelijk te maken.

Het traject start in de tweede helft van 2025. Voor de uitvoering van deze opdracht is door een extern bureau een offerte uitgebracht. Deze offerte is inclusief participatie met

stolpbewoners, de afwikkeling van mogelijke zienswijzen en begeleiding van het proces om het stolpenbeleid te voorzien van ambtelijke adviezen en bestuurlijke goedkeuring en vastlegging als definitief besluit. Gezien de hoogte van de offerte worden nu afspraken gemaakt over de definitieve inhoud van de opdracht in relatie tot het beschikbare budget. Afhankelijk van de uitkomst van deze afspraken zal het stolpenbeleid in het derde kwartaal 2026 voorgelegd worden aan de raad ter vaststelling.

Omgevingsvisie

Wat willen we bereiken?

Drechterland is goed voorbereid op ruimtelijke ontwikkelingen.

Wat gaan we ervoor doen?

Omgevingsvisie

Invoering Omgevingswet. Door een bijstelling van het plan van aanpak voor het omgevingsplan en indexering van de aanbesteding van 2023 zal naar verwachting extra budget nodig zijn voor de inhuur van de externe bureaus.

Ruimtelijke ordening

Het behouden en bereiken van een vitaal Landelijk Gebied voor onze agrariërs, onze ondernemers en onze inwoners. We hebben een integraal voorbereid Programma Landelijk Gebied. Dit vormt de beleidsgrondslag voor het blijven actualiseren van ons omgevingsplan en het kunnen nemen van gedegen en integraal voorbereide besluiten.

Met het opstellen van dit Programma geven we uitvoering aan de Omgevingsvisie:

- Dit Programma vormt de schakel tussen de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan en vormt daarmee het integraal beleidsinstrument voor het motiveren van ruimtelijke besluiten.
- We willen dit in 2027 hebben vastgesteld.
- Participatie en onderzoek zijn essentieel

Voor het voorbereiden en opstellen van de Notitie Reikwijdte, het (concept van) het programma met de daarbij behorende onderzoeken en participatietrajecten zal extra budget nodig zijn.

Uitgangspunt Omgevingsvisie

Het uitgangspunt van de Omgevingsvisie is een beleidsarme opzet. We zetten in beginsel het beleid voort voor het landelijk gebied dat we hebben vastgelegd in de bestaande ruimtelijke plannen.

Probleemstelling: beleidsarm versus ontwikkelingen

De wereld staat niet stil, en de agrarische sector als drager van het landschap zeker niet. We zien steeds verder gaande ontwikkelingen richting schaalvergroting en intensivering, waar het agrarisch productieproces vrijwel geheel is geïntegreerd tot bijkans 'agrarische bedrijfsterreinen'. Dit heeft invloed op grondgebruik, huisvesting van- en voorzieningen voor werknemers, energiebehoefte en verkeersafwikkeling.

Openbare ruimte

Wat willen we bereiken?

Drechterland is een leefbare, groene en goed onderhouden gemeente.

Wat gaan we ervoor doen?

Kunstwerken

Het areaal van de gemeentelijke bruggen, steigers, beschoeiingen en damwanden is op orde. Het areaal bestaat uit 122 bruggen, 7 steigers, 22 duikers, 16 km beschoeiing en 350 m damwand. Ze zijn veilig en functioneel. De komende jaren zal worden ingezet op het vervangen van houten fiets/voetgangersbruggen door bruggen bestaande uit duurzamere materialen.

Openbaar groen

Het kapitaalgoed groen in Drechterland bestaat uit:

- 185.277 vierkante meter (intensief) gras
- 747.388 vierkante meter (extensief) gras
- 110.850 vierkante meter beplanting
- 93.113 vierkante meter bosplantsoen

De afgelopen jaren is gebleken dat door het verlengen van het groeiseizoen de afgesproken beeldkwaliteit niet werd gehaald en feitelijk op C niveau werd onderhouden. Door het structureel verhogen van het onderhoudsbudget (voorjaarsnota 2025 - kadernota 2026-2029) wordt een kwalitatieve verbetering op het dagelijks onderhoud van het openbaar groen zichtbaar. De technische kwaliteit van het openbaar groen kent een achterstand en vervangen van beplanting is wenselijk. Vervangen en nieuwe aanplant van openbaar groen zal meer aandacht en middelen vragen.

Openbare verlichting

Het totale areaal van de gemeente Drechterland bestaat uit 5137 verlichtingsobjecten waarvan ca. 75% (3873) is aangesloten op 62 stuks schakel- en verdeelkasten en 112 km kabelnetwerken. En 25% (1264) is aangesloten op het combinatiekabelnetwerk van de netwerkbeheerder (Liander). Buiten de Openbare verlichting (OVL) zijn er ook 7 stuks markten evenementkasten. Op basis van technische levensduur worden jaarlijks OVL of delen hiervan vervangen.

De technische levensduur is tevens de afschrijvingstermijn;

- 40 jaar, lichtmasten, schakel- en bedieningskasten, markten evenementkasten en kabelnetwerken;
- 20 jaar, armaturen.

Met behulp van einde technische levensduur overzichten worden de jaarlijkse vervangingen vastgesteld, geschouwd en verwerkt in vervangingsprojecten ter behoeven van uitvoering. In 2026 wordt de OVL vervangen in het buitengebied. Daarbuiten nog twee schakel- en bedieningskasten. Algemeen wordt de openbare verlichting op het vastgestelde kwaliteitsniveau gebracht en behouden.

Verkeersmaatregelen

Gemeente Drechterland is een toegankelijke gemeente voor iedereen, waar we aangenaam kunnen verblijven en ons veilig kunnen verplaatsen. Daar waar er verbeteringen in de openbare ruimte noodzakelijk zijn, geven we voorrang aan verbeteringen op het gebied van verkeersveiligheid, toegankelijkheid en klimaatadaptatie. We vervolgen de voorbereidingen voor de maatregelen vanuit het verkeersplan en verkeersuitvoeringsplan. Waarbij zoveel mogelijk word uitgevoerd in combinatie met onderhoudswerkzaamheden. Verder worden de maatregelen voor de Nieuweweg verder onderzocht en voorbereid. En worden maatregelen

om de verkeersveiligheid en leefbaarheid te verbeteren bij de vrachtwagenverboden verder onderzocht. We verbeteren de verkeersveiligheid om te zorgen dat iedereen zicht veilig en gemakkelijk kan verplaatsen. Hierbij hebben wij specifieke aandacht voor de verkeersveiligheid op schoolroutes en omgevingen met schoolzones en verkeerscampagnes.

Waterwegen en baggeren

Het doel van het baggeren is de watergang geschikt te houden voor gebruik watersport, voldoende doorstroming te behouden voor de aan- en afvoer van water (belang van HHNK) en voldoende waterdiepte te behouden zodat er geen ecologische problemen ontstaan. Hierbij is het naast het baggeren van bodemaanwas (bagger) ook het verwijderen van een teveel aan waterplanten een belangrijk onderdeel. Met de overdracht van de wegen van HHNK aan de gemeente, is het baggeren van de bermsloten een extra taak van de gemeente geworden. De gemeente Drechterland heeft het baggeren van de bermsloten/wegsloten uitbesteed aan HHNK (Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier) (2023-2029, cyclustijd 7 jaar). Het betreft 5.350 m3 bagger in 7 jaar voor de bermsloten. Daarnaast heeft de gemeente een meerjarig baggerplan 2024-2033, cyclustijd 10 jaar, op laten stellen voor de na de Overdracht Stedelijk Water nog te baggeren waterwegen, waarvoor de gemeente zelf verantwoordelijk is. Het betreft 1.964 m3 bagger in 10 jaar.

Wegen

Verhardingen beslaat 2,04 procent van het oppervlak in de gemeente Drechterland en hebben een totale omvang van 1.222.760 vierkante meter. Het gaat om;

- Rijbanen en markeringen.
- Fiets- en voetpaden.
- Parkeervakken.
- Overige verharding waaronder plateaus, inritten, bermverharding etc.

Dagelijks beheer van verhardingen bestaat uit werkzaamheden aan de bestrating en het asfalt. Op basis van meldingen worden schades, gevaarlijke situaties en kleine wijzigingen afgehandeld. In 2026 realiseren we zo'n 9 onderhoudsprojecten, variërend van (kleinschalig) groot onderhoud tot vervangingsprojecten.

- Diverse wegen asfaltschade herstel.
- voorbereiding vervangingsinvesteringen.
- Koppel straatmakers voor klein onderhoud.
- Tuinstraat en Julianastraat herstraten.
- Zanglijster voetpad rond school herstraten.
- Raadhuisstraat Wijdenes herstraten.
- Havenweg Schellinkhout herstraten.
- Ravenstraat straatwerkzaamheden.

In 2025 is er een 4e visuele wegininspectie uitgevoerd. Op basis van deze visuele inspectie die om het jaar wordt uitgevoerd, wordt er een onderhoudsplanung opgesteld voor de komende 5 jaar. Op deze manier houden we de wegen op het gewenste niveau.

Op basis van onderzoeken naar de restlevensduur van de wegen en aanvullende onderzoeken krijgen we inzicht welke wegen er op termijn hun einde levensduur bereiken. Met deze informatie kunnen we een lange termijnplanung realiseren.

Veiligheid

Wat willen we bereiken?

Drechterland is en blijft een van de veiligste gemeenten.

Wat gaan we ervoor doen?

BOA's

We zorgen voor een verdere professionalisering van de BOA's. Hierbij zorgen we dat onze BOA's goed opgeleid en getraind zijn. Binnen de bestaande formatie zorgen we voor een prioritering van werkzaamheden. Daarnaast onderzoeken wij of de beschikbare BOA capaciteit in lijn is met de opgaven die er liggen.

Integraal veiligheidsplan 2023-2026

Drechterland is een leefbare en veilige gemeente waar het voor iedereen prettig wonen en werken is. Hier werken wij samen met onze inwoners en (veiligheids)partners aan. Het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2023 – 2026 is hiervoor de basis. Zo worden bijvoorbeeld vanuit het IVP zorg- en veiligheidsvraagstukken opgepakt, werken we aan het aanpakken van ondermijningssituaties en werken we aan de weerbaarheid tegen cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit.

Weerbaarheid van de organisatie en maatschappij

Landelijk en regionaal opgestelde beleid op het gebied weerbaarheid wordt lokaal toegepast. Samen met de domeinen in de SED organisatie wordt dit lokaal uitgewerkt en geïmplementeerd

Inspelen op actualiteiten

Landelijk zijn verschillende sentimenten zichtbaar op het vlak van bijvoorbeeld migratie of geopolitieke spanningen. Deze sentimenten vragen incidentele en structurele inspanningen van het lokaal bestuur en de SED organisatie.

Cybercrime

In 2026 worden een aantal voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd. Doelgroepen hiervoor zijn ondernemers, senioren en jongeren. Doelstelling hiervan is om deze groepen bewust te maken van de risico's en het herkennen van signalen van cybercrime.

Ondermijning

Vanuit ondermijning worden in 2026 controles uitgevoerd op verschillende taakvelden. Deze controles worden door de eigen organisatie (in samenwerking met partners) uitgevoerd maar ook door het Bestuurlijk Interventie Team (BIT) West Friesland. Denk hierbij aan mensenhandel/uitbuiting, (economische)leegstand, huisvesting arbeidsmigranten of heling. Daarnaast wordt invulling gegeven aan maatregelen bij het aantreffen van de drugs. Daarnaast wordt gewerkt aan het terugdringen van anonimiteit op bedrijventerreinen.

Woningmarkt

Wat willen we bereiken?

Een gezonde evenwichtige woningmarkt met passende woningen voor nu en later.

Wat gaan we ervoor doen?

Hoogkarspel Zuid

In 2025 is het gebiedsgericht programma afgerond en aan de gemeenteraad aangeboden. Dit vormt de basis voor de verdere planologische uitwerking en voorbereiding van de eerste woningbouwphase in Hoogkarspel Zuid.

Wat gaan we ervoor doen?

- We ronden het TAM-IMRO omgevingsplan voor het bestaande bedrijventerrein af. Daarmee creëren we duidelijkheid voor ondernemers en omwonenden en bereiden we het gebied zorgvuldig voor op de toekomstige ontwikkeling van Hoogkarspel Zuid.
- We stellen een stedenbouwkundigplan en beeldkwaliteitsplan op.
- We starten met het omgevingsplan voor de eerste woningbouwphase (Stationskwartier), inclusief de benodigde onderzoeken.
- De participatie zetten we voort conform het participatieplan, onder andere via gebiedscafés en andere bijeenkomsten met omwonenden en belanghebbenden.
- We richten de bestemmingsreserve Hoogkarspel Zuid in als revolverend fonds, waarmee we de werkzaamheden in 2026 kunnen uitvoeren en de kosten verhalen via het kostenverhaal.

Woningbouwprojecten

Schellinkhout dorpshuislocatie

In 2025 is gestart met de bouw van een Multifunctionele Accommodatie op de dorpshuislocatie in Schellinkhout. Het betreft hier een gemengd programma van onderwijs, welzijn, sport- en cultuur, in combinatie met een beperkte woningbouw van 10 appartementen voor senioren. De raad heeft op 29 juni 2020 akkoord gegeven op deze ontwikkeling, en een budget vastgesteld voor het vastgoedgedeelte (MFA) en een grondexploitatie voor het gemeenschappelijke gronddeel. In 2025 is na een accountantscontrole de verliesvoorziening van de grondexploitatie komen te vervallen en is het krediet voor de MFA met eenzelfde bedrag verhoogd.

Na de architectenselectie voor de MFA Schellinkhout eind 2020 en de vaststelling van het schetsontwerp, is eind 2022 het Voorlopig Ontwerp van de MFA vastgesteld. Tegelijkertijd heeft de gemeenteraad aanvullend krediet beschikbaar gesteld om de realisatie van de MFA mogelijk te maken. Ook het schoolbestuur en de kinderopvangorganisatie hebben aanvullend budget beschikbaar gesteld. Na het zorgvuldige ontwerptraject en een nationale, niet-openbare aanbesteding, is in de zomer van 2025 gestart met de daadwerkelijke bouw van de MFA.

Het bouwrijp maken van het perceel en de daadwerkelijke bouw van de appartementen kan pas aanvangen na oplevering van de MFA en sloop van het oude dorpshuis. Conform de huidige planning wordt de MFA derde kwartaal 2026 opgeleverd.

Schellinkhout sportveldlocatie

Door het beëindigen van de sportactiviteiten op de sportvelden in Schellinkhout en de behoefte aan de realisatie van een gedifferentieerd woonprogramma, heeft de raad in 2020 de kaders vastgesteld voor de gebiedsontwikkeling en grondexploitatie op deze locatie. Door nieuwe inzichten en participatie heeft de raad op 30 oktober 2023 unaniem ingestemd met het stedenbouwkundig plan met bijbehorende beeldkwaliteitsplan en het financiële resultaat. Vervolgens is in september 2024 het bestemmingsplan "Havenweg 1" unaniem vastgesteld en is inmiddels het bestemmingsplan onherroepelijk.

In 2025 is de procedure doorlopen voor de selectie van een ontwikkelaar voor de projectmatige woningen en de opdracht is aan het einde van het jaar gegund. De overige 12 vrije kavels zullen door de gemeente zelf worden uitgegeven. Dit biedt de mogelijkheid om eigen woningen te (laten) ontwerpen, waarmee meer diversiteit in het plan kan ontstaan. Bovendien kan hiermee naar verwachting een hogere grondopbrengst worden gerealiseerd. Verder is gewerkt aan het definitieve inrichtingsplan openbare ruimte en het bouwrijp maken. Naar verwachting kan in 1e kwartaal van 2027 worden gestart met de bouw. Het project kent een positief resultaat welke oorspronkelijk was begroot op circa € 700.000 en na de verkoop van de vrije kavels zal worden geactualiseerd. Het positieve resultaat van deze grondexploitatie komt, conform genomen raadsbesluit, ten gunste aan de Algemene Reserve.

Woningmarkt

- We versnellen de woningbouw met een aanbod van betaalbare, aantrekkelijke, verschillende en duurzame woningen voor elke doelgroep.
- We bouwen duurzame woningen. Vooral betaalbare huur- en koopwoningen, in lijn met de Woondeal 2.0 Noord-Holland Noord.
- We spreken een nieuw woonprogramma af dat overeenkomt met de omgevingsvisie en voeren het uitvoeringsprogramma uit.
- We werken aan de ontwikkeling en uitvoering van diverse woningbouwprojecten.
- We maken ruimte voor woonzorgconcepten in woningbouwplannen. Ouderen blijven zo in de eigen omgeving wonen, met de meest passende woonomstandigheden.
- We voeren samen met woningcorporaties Het Grootslag, De Woonschakel en de huurdersraden de prestatieafspraken uit.

Woonakkoord

Westfriesland in de top 10 beste woonregio's van Nederland.

- Eind 2030 zijn er in Westfriesland 12.500 nieuwe woningen gebouwd. Het streven is ruim 1.500 nieuwe woningen per jaar.
- We versnellen de woningbouw, met aandacht voor betaalbare, gevarieerde, aantrekkelijke en duurzame woningen voor iedereen.
- Het bestaande woningaanbod blijft goed en aantrekkelijk en verbeteren we als het nodig is.
- We voegen nieuwe, unieke en aanvullende woningen toe aan de regionale woningvoorraad.
- We stimuleren zelfstandig wonen voor langere tijd.

Wat gaan we er voor doen?

- Samen met belanghebbenden organiseren we minstens twee keer per jaar een versnellingstafelbijeenkomst.
- Dan bekijken we de knelpunten en kansen om woningbouwprojecten te versnellen.
- Er wordt een flexibel plan gebruikt voor nieuwbouwprojecten, dat de regio richting geeft en ruimte biedt voor ideeën van de markt.

Woonprogramma

In december 2025 is het Woonprogramma voor de komende jaren vastgesteld, welke als kader dient voor de ontwikkeling en uitvoering van diverse woningbouwprojecten, waaronder Hoogkarspel Zuid, Schellinkhout en meerdere particuliere initiatieven.

Met wie werken wij samen

Voor het programma Ruimte werken we samen met de volgende verbonden partijen:

- Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
- Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
- Archeologie West-Friesland
- Recreatieschap Westfriesland (RSW)
- Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord en
- Afvalbeheer Westfriesland (ABWF)

Deze verbonden partijen worden verder toegelicht in de paragraaf verbonden partijen.

Verplichte indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	Bureau Halt	6	9	6	n.b.
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,3	1	0,5	n.b.
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2	3,2	3,2	n.b.
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,8	1,2	0,5	n.b.
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	5	3,4	2,4	n.b.
Functiemenging	%	LISA	41,8	42,2	n.b.	n.b.
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners van 15 tm 64 jaar	LISA	164,8	170	n.b.	n.b.
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	CBS	116	122	n.b.	n.b.
Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	34,8	n.b.	n.b.	n.b.
Gemiddelde WOZ waarde	x € 1.000	CBS	337	399	413	426
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	16,2	13,3	3,7	n.b.
Demografische druk	%	CBS	79,6	79,6	79,1	80,4
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In euro's	COELO	787	884	913	903
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro's	COELO	901	1.004	1.034	1.029

Wat mag het kosten

	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totale lasten	-19.117	-20.695	-17.772
Totale baten	8.323	8.583	6.844
Saldo baten en lasten	-10.794	-12.112	-10.928
Toevoegingen aan reserves	-3.560	0	-657
Onttrekkingen aan reserves	4.225	1.868	579
Resultaat programma Ruimte	-10.128	-10.244	-11.006

Toelichting op afwijkingen (baten en lasten)

Toelichting afwijkingen B2026 t.o.v. B2025 (> € 50.000)	Bedrag	V/N
Lasten:		
Bijdrage SED	-225	N
Kapitaallasten	-264	N
Overhevelingsbesluit 2024-2025	530	V
Kadernota 2025-2029	1.701	V
Ombuigingen B2026 - beperken onderhoudsbudget openbare verlichting	15	V
Ombuigingen B2026 - resultaat aanbesteding luchtfoto's	20	V
Bijdrage Veiligheidsregio 2026	-93	N
Inrichten schoolzones	92	V
Herstel brug Lakemanweg	63	V
Afvalinzameling	160	V
Soorten Management Plan	177	V
Hoogkarspel Zuid	645	V
Woonprogramma	60	V
Overige verschillen	42	V
Totaal lasten:	2.923	V
Baten:		
Kadernota 2025-2029	-1.779	N
Ombuigingen B2026 - doorbelasten evenementen	15	V
Ombuigingen B2026 - doorbelasten onderhoud particuliere bomen	5	V
Ombuigingen B2026 - doorbelasten kosten aanleg inritten	5	V
Riolering	61	V
Afvalinzameling	-178	N
Inkomsten anterieure overeenkomsten gebiedsontwikkeling	225	V
Subsidies klimaat en duurzaamheid	-85	N
Overige verschillen	-8	N
Totaal baten	-1.739	N
Totaal verschil	1.184	V

Lasten:

Bijdrage SED (€225.000 nadeel)

De bijdrage SED betreft de bijstelling naar de bijdrage SED conform de begroting van de SED.

Kapitaallasten (€264.000 nadeel)

De kapitaallasten zijn geactualiseerd.

Overhevelingsbesluit 2024-2025 (€530.000 voordeel)

In het overhevelingsbesluit 2025 zijn de volgende incidentele budgetten opgenomen. Deze budgetten komen niet terug in de begroting 2026.

- CUP ontwikkelen verkeersmodel
- Noord Zuid verbinding
- Komportalen
- Project eenduidige werkwijze
- Donatie kruidenrijke grasmengels
- Herstellen schade bermen
- Herstellen en aanplanten bomen t.a.v. stormschade
- CUP ondermijning
- CUP Aanmoedigen buurtpreventie
- CUP Maatregelen cybercrisis
- CUP Aandacht wapenbezit en drugs
- Handhaving oneigenlijk gebruik woningen
- Ruimtelijke klimaatadaptatie
- Parkeren Uiterdijk
- Gebiedsgericht programma Hoogkarspel Zuid
- CUP Woonprogramma
- Stolpenbeleid
- Generatiewonen

Kadernota 2025-2029 (€1.701.000 voordeel)

In de voorjaarsnota is besloten om incidenteel budgetten op te nemen in 2025 en niet in de begroting 2026. Dit resulteert in een voordeel op de lasten voor de begroting 2026. Onder andere budgetten vanuit de specifieke uitkering (SPUK), hiertegenover staat ook een inkomst geboekt.

Ombuigingen B2026 - Beperken onderhoudsbudget OVL (€15.000 voordeel)

Uit een analyse van de budgetten voor openbare verlichting blijft dat circa € 15.000 structureel resteert binnen het onderhoudsbudget.

Ombuigingen B2026 - Resultaat aanbesteding luchtfoto's (€20.000 voordeel)

In 2024 is het maken van luchtfoto's aanbesteed. Het resultaat hiervan is € 20.000 voordelig.

Bijdrage Veiligheidsregio 2026 (€93.000 nadeel)

Op basis van de begroting 2026 van de Veiligheidsregio.

Inrichten schoolzones (€92.000 voordeel)

Incidenteel budget 2025 wat niet terugkomt in 2026.

Herstel brug Lakemanweg (€63.000 voordeel)

Incidenteel budget 2025 wat niet terugkomt in 2026.

Afvalinzameling (€160.000 voordeel)

Per 1 januari 2025 is het Recycletarief ingevoerd. Dit betekent dat een deel van de afvalstoffenheffing afhankelijk is van hoe vaak de restafvalcontainer wordt aangeboden. Dit systeem slaat goed aan: het aantal ledigingen is lager dan aanvankelijk geprognostiseerd. Dit betekent enerzijds minder inkomsten, maar anderzijds ook lagere kosten voor met name restafval.

Soorten Managementplan (€177.000 voordeel)

Incidenteel budget 2025 wat niet terugkomt in 2026.

Hoogkarspel-Zuid (€645.000 voordeel)

Incidenteel budget 2025 wat niet terugkomt in 2026.

Woonprogramma (€60.000 voordeel)

Incidenteel budget 2025 wat niet terugkomt in 2026.

Baten:

Kadernota 2025-2029 (€1.779.000 nadeel)

In de voorjaarsnota is besloten om incidentele inkomsten op te nemen in 2025 en niet in de begroting 2026. Dit resulteert in een nadeel voor de baten voor de begroting 2026. Onder andere inkomsten vanuit de specifieke uitkering (SPUK), hiertegenover staat ook een uitgave geboekt.

Ombuigingen B2026 - Doorbelasten evenementen (€15.000 voordeel)

Bij het doorbelasten van kosten aan georganiseerde evenementen wordt gedacht aan materiaalgebruik zoals hekken en borden, nutsvoorzieningen, uren van medewerkers maar ook schoonmaakkosten en herstelwerkzaamheden achteraf.

Ombuigingen B2026 - Doorbelasten onderhoud particuliere bomen (€5.000 voordeel)

Er worden bomen op particuliere gronden onderhoud door de gemeente. Voorstel is om de kosten van onderhoud middels een abonnement door te belasten of de inzet te beëindigen. De opbrengst betreft een eerste indicatie.

Ombuigingen B2026 - Doorbelasten kosten aanleg inritten (€5.000 voordeel)

De gemeente legt bij verzoek inritten aan voor inwoners en ondernemers wanneer deze aan lopende projecten grenzen. Tot op heden werden alleen materiaalkosten doorbelast. Voorstel is om ook een toeslag van 20% van de investering aan plankosten (vergoeding voor menskracht) in rekening te brengen. Dit is een regulier percentage bij infrastructuurprojecten.

Rioolheffing (€61.000 voordeel)

De opbrengsten van Rioolheffing komen € 65.000 hoger uit dan begroot. Hiervan is € 58.000 een structurele meeropbrengst voor de komende jaren. Dit wordt veroorzaakt door de opbrengsten van Riool Eigendom woningen. Omdat de realisatie Riool Eigendom woningen van 2024 al hoger was dan de begroting van 2025 moet de meeropbrengst structureel worden opgenomen in de begroting van 2026 en verder. Deze structurele meeropbrengst is ontstaan door de tariefverhoging voor 2025.

Afvalinzameling (€178.000 nadeel)

Zie toelichting bij lasten.

Inkomsten anterieure overeenkomsten gebiedsontwikkeling (€225.000 voordeel)

In 2026 worden € 225.000 aan inkomsten uit anterieure overeenkomsten verwacht.

Subsidies klimaat en duurzaamheid (€85.000 nadeel)

In 2025 hebben we incidentele subsidies ontvangen die niet terugkomen in 2026.

Toelichting op afwijkingen (reserves)

Toelichting afwijkingen B2026 t.o.v. B2025	Bedrag	V/N
Lasten:		
Storting reserve klimaat en duurzaamheid CDOKE	-657 N	
Totaal lasten:	-657 N	
Baten:		
Onttrekking Algemene reserve door Overhevelingsbesluit (2025)	-1.159 N	
Onttrekking reserve klimaat en duurzaamheid (2025)	-130 N	
Totaal baten	-1.289 N	
Totaal verschil	-1.946	N

Lasten:

Storting reserve klimaat en duurzaamheid CDOKE (€657.000 nadeel)

In de septembercirculaire 2025 zijn middelen ontvangen voor de CDOKE. De middelen zijn voor de uitvoering van de gemeentelijke taken op het gebied van het klimaat- en energiebeleid. De middelen worden gestort in de reserve klimaat en duurzaamheid. Lopende het boekjaar 2026 worden de benodigde middelen geïnventariseerd en vrij gemaakt (voorjaarsnota of najaarsnota) uit de reserve.

Baten:

Onttrekking Algemene Reserve - overhevelingsbesluit (€1.159.000 nadeel)

Tegenover de budgetten uit het overhevelingsbesluit 2025 stond een dekking uit de Algemene Reserve.

Onttrekking reserve klimaat en duurzaamheid (€1.289.000 nadeel)

In 2025 was een onttrekking aan de reserve klimaat en duurzaamheid geraamd, welke in de begroting 2026 niet terug komt.

Programma Samenleving

Inleiding

Als gemeente hebben wij de verantwoordelijkheid om zorg en ondersteuning te bieden aan inwoners die dat nodig hebben. In 2026 zetten we ons onverminderd in voor een sociaal domein dat aansluit bij de lokale behoeften en de leefwereld van onze inwoners. We bieden passende ondersteuning – zowel voor de gemeenschap als voor het individu. Meer dan ooit ligt de focus op preventie. Door problemen vroegtijdig te signaleren of zelfs te voorkomen, versterken we de zelfredzaamheid van mensen en vergroten we hun kansen om volwaardig mee te doen in de samenleving. Preventie is daarmee geen aparte taak, maar een integraal onderdeel van ons beleid.

Concreet betekent dit dat we inzetten op een gezonde en inclusieve leefomgeving, waarin gezondheidsverschillen worden verkleind en iedereen zich kan ontwikkelen. Ook zetten we in op het versterken van de sociale basis: bewoners die naar elkaar omzien, gemeenschappen die samen oplossingen vinden en maatschappelijke initiatieven die ruimte krijgen om te groeien.

Het naar elkaar omkijken begint op een jonge leeftijd en daarom zetten we in op inclusief onderwijs. Naast het onderwijs hebben we ook aandacht voor ontwikkelingen van de jeugd op sociale cultureel vlak en sport.

Ontwikkelingen Jeugd en Wmo

Het afgelopen jaar hebben we veel stappen ondernomen met als doel om:

1. De kwaliteit van onze dienstverlening aan inwoners te vergroten;
2. Hulp tijdig in te zetten;
3. De kosten te beheersen.

Lokaal hebben we de regionale inkoop en implementatie van specialistische jeugdhulp en Wmo afgerond. De consultants hebben de tools om de regionale afspraken te hanteren. Deze zijn bekrachtigd in de verordening, waarbij de reikwijdte jeugdhulp is ingeperkt. Daarnaast hebben wij, in SED verband, een beheersteam opgezet. Dit beheersteam heeft als doel om de cliëntgebonden kosten jeugd te verminderen. Het beheersteam stuurt op de maatwerkovereenkomsten, verwijzingen van o.a. huisartsen en Gecertificeerde Instellingen en acteert op de top 10 duurste jeugdigen per gemeente. Dit heeft de eerste positieve financiële resultaten opgeleverd. Uiteraard hebben we blijvend aandacht voor onze processen en bekijken we kritisch op welke punten we nog meer efficiency kunnen realiseren door aanpassingen te doen in ons proces.

Jeugd

Onze consultants zetten zich blijvend iedere dag in om tijdig de meest passende zorg in te zetten. Echter zien we een toenemende complexiteit van de problematiek van gezinnen, groeiende wachtlijsten bij aanbieders en langdurende hulptrajecten. Ook is de rol van de consultant in de afgelopen jaren veranderd: van enkel een keukentafelgesprek en beschikken, is de Jeugdconsulent nu actief betrokken bij hulptrajecten van gezinnen. Onderdeel van de overeenkomsten per 1 juli 2025 is dat consultants nu nog actiever betrokken zijn bij gezinnen. Enerzijds om te voldoen aan het wettelijke kader van één gezin, één plan, één regisseur, maar ook om tijdig bij hulpverleningstrajecten te kunnen bijsturen. Regie door een consultant zorgt voor grip op dat wat wordt ingezet: zij sturen op effectiviteit, doorstroom en uitstroom. Dit geldt voor alle trajecten, maar zeker bij de hoog specialistische, dure trajecten, is de rol van de consultant cruciaal om de kosten beheersbaar te houden. Dit vraagt om een, soms, (tijds-) intensieve rol van de Jeugdconsulent.

Wmo

Ook bij de Wmo zien we een toenemende druk ontstaan op het consulententeam. Voor de Wmo geldt ook de gewijzigde regierol, alleen minder (tijds-) intensief en zijn hulpvragen complexer. Bij de Wmo zien we dat het aantal meldingen per gemeente groeit. Dit kunnen we verklaren door de toenemende vergrijzing. Echter groeit de formatie niet mee. Het aantal meldingen is toegenomen van ongeveer 1900 meldingen in 2022, naar ongeveer 2500 in 2024. Het gaat om nieuwe instroom en verlengingen van lopende indicaties).

Ontwikkelingen schuldhulp

Bij schuldhulpverlening constateren we ook toenemende aantal meldingen. Er zijn meer meldingen bij de vroegsignalering en meer aanmeldingen vanwege een mogelijke woningonttruiming. Ook team schuldhulpverlening staat onder druk. De beschikbare formatie binnen de SED is de afgelopen jaren gelijk gebleven, terwijl de meldingen en de complexiteit van casuïstiek toeneemt. Bij schuldhulpverlening is de gemeentelijke inzet personeel (bijvoorbeeld coaching, begeleiding en bemiddeling. Anders dan de Wmo en Jeugdhulp verstrekt de gemeente geen financiële voorzieningen in het kader van schuldhulpverlening.

Gevolgen

Om onze inwoners goed en tijdig te kunnen helpen, kan het nodig zijn om de bestaande formatie van de teams jeugd, Wmo en schuldhulp op termijn uit te breiden. Dit is mede afhankelijk van (landelijke) maatregelen om de wachtlijstproblematiek bij aanbieders te beheersen. Uitgangspunt is dat we onze inwoners snel helpen en voorkomen we dat problematiek verergerd. Al met al voorkomen we daarmee duurdere vormen van zorg.

Ambities programma Samenleving

Minimabeleid

Wat willen we bereiken?

Drechterland let op mensen in een kwetsbare positie.

Wat gaan we ervoor doen?

Via het reguliere minimabeleid bieden wij mensen de mogelijkheid tot financiële ondersteuning om onder anderen mee te kunnen doen in de maatschappij. Wij zijn bezig met een actualisatie van de beleidsregels bijzondere bijstand. Gestreefd wordt om de regels te versoepelen, verruimen en beter aan te laten sluiten op de behoeften vanuit de samenleving. Daarnaast worden de te verwachte ontwikkelingen vanuit de Participatiewet in balans meegenomen.

Alleenverdieners

In 2025 zijn we begonnen met het uitvoeren van de regeling voor de alleenverdienersproblematiek. Mensen met lage inkomens krijgen verschillende toeslagen via de Belastingdienst. Door een ongunstige samenloop van regelingen hebben huishoudens waarvan een persoon een uitkering ontvangt via het UWV een lager besteedbaar inkomen dan vergelijkbare huishoudens met een bijstandsuitkering. Dit komt omdat zij lagere toeslagen vanuit de Belastingdienst ontvangen dan zou moeten. Door een wetswijziging is het per 1 januari 2025 voor gemeenten mogelijk om jaarlijks een bijdrage te verstrekken om dit verschil op te vangen. De bijdrage is een vast bedrag, waarvan de hoogte jaarlijks bij ministeriele regeling wordt vastgesteld. Het betreft een tijdelijke regeling tot 1 januari 2028. Het Rijk verwacht per 1 januari 2028 een structurele oplossing te bieden. Gemeenten ontvangen via de circulaire budget om dit uit te voeren. U wordt via de P&C documenten op de hoogte gehouden van de uitgaven.

Onderwijs

Wat willen we bereiken?

Kinderen in gemeente Drechterland krijgen les in een fijne omgeving die ze helpt zich te ontwikkelen. En in veilige, gezonde en prettige schoolgebouwen.

Wat gaan we ervoor doen?

Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB)

- We werken volgens het nieuwe Onderwijskansenconvenant, waardoor we de samenwerking met onderwijs, kinderopvang, GGD en andere partners rondom het jonge kind versterken, om alle kinderen in gemeente Drechterland gelijke kansen te bieden.
- We aan een nieuwe subsidieregeling voor het onderwijsachterstandenbudget, zodat beschikbare middelen efficiënt en doelgericht kunnen worden ingezet.

Onderwijshuisvesting

- We passen het Integraal Huisvestingsplan Drechterland 2020-2024 aan, inclusief een financiële paragraaf en een langetermijnvisie.
- We werken een concrete businesscase uit voor de toekomst van de Jozefschool, Venhuizen.
- We zorgen voor efficiënter ruimtegebruik van de bestaande onderwijsruimtes.
- We werken toe naar realisatie vervangende nieuwbouw voor de Jan Luykenschool, Schellinkhout.

Professionele zorg

Wat willen we bereiken?

De gemeente geeft professionele zorg tegen verantwoorde kosten.

Wat gaan we ervoor doen?

Hervormingsagenda

In 2026 blijven we uitvoering geven aan de gestelde maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd. We willen dat kinderen en jongeren sneller passende hulp krijgen, zoveel mogelijk dichtbij huis. Daarbij versterken we preventie en signaleren we problemen eerder, zodat zwaardere zorg vaker kan worden voorkomen.

- We versterken het lokale team zodat zij zelf hulp kunnen leveren, ook bij onveiligheid (*Toekomstscenario voor Jeugd en gezin*).
- We zorgen voor een betere samenwerking tussen team Inzet en de huisartsen waardoor kinderen en gezinnen sneller passende hulp krijgen en onnodige doorverwijzing worden voorkomen.
- We zorgen voor een preventief dekkend zorglandschap en focussen daarmee op het versterken van het 'normale' leven van de inwoner, zodat problemen vroeg worden opgepakt.
- We realiseren voor jeugdigen die niet meer thuis kunnen wonen een zorgvorm die zo 'thuis en dichtbij als mogelijk' is. Denk hierbij aan het realiseren van kleinschalige woonvoorzieningen.
- We bakenen de reikwijdte van de Jeugdhulp af waardoor jeugdhulp alleen wordt ingezet daar waar het echt nodig is. Andere vragen worden in de sociale basis of andere domeinen opgepakt.

Toekomstvisie voor kwetsbare inwoners

De zeven Westfriese gemeenten werken sinds 2024 gezamenlijk aan de uitvoering van de Toekomstvisie (psychisch) kwetsbare inwoners 2024–2028+. De visie en het bijbehorende implementatieplan richten zich op de thema's: Ondersteun(en)de samenleving, Wonen, Zorg & Ondersteuning, Veiligheid, Bestaanszekerheid, Zinnvolle daginvulling en Samenwerken in de regio. De regionale projectgroep Kwetsbare Inwoners geeft, in nauwe samenwerking met interne en externe partners, uitvoering aan de vastgestelde doelen en actiepunten. In 2026 zetten we de ingezette koers voort en bouwen we verder aan een samenhangende, integrale aanpak voor deze doelgroep.

Uitvoeringsplan visie sociaal domein

Samen met verschillende samenwerkingspartners, waaronder Team Inzet, wordt het uitvoeringsplan visie sociaal domein opgesteld. Het uitvoeringsplan geeft antwoord op de vraag op welke wijze er de komende jaren uitvoering gegeven wordt aan de visie sociaal domein.

Wonen met ondersteuning

Per 1 januari 2025 is een nieuw contract Wonen met Ondersteuning ingegaan met een consortium van zorgaanbieders. De centrumgemeente Hoorn voert, namens de regiogemeenten, het mandaat voor uitvoering en houdt via intensief contractmanagement scherp toezicht op naleving van de vernieuwde werkwijze en kwaliteitseisen. De SED-gemeenten zijn hierin actief betrokken als vertegenwoordiger van de regio. In 2026 sturen we, naast het waarborgen van kwaliteit, nadrukkelijk op de ontwikkelopgaven die bij ondertekening van het contract zijn vastgelegd. De huidige samenwerkingsovereenkomst tussen de centrumgemeente Hoorn en de regiogemeenten, waarin dit mandaat is vastgelegd, loopt eind 2026 af. Daarom wordt de overeenkomst in 2026 geëvalueerd en volgt in datzelfde jaar een voorstel voor een nieuwe overeenkomst.

Sociaal domein

Wat willen we bereiken?

Drechterland is een gezonde gemeente waarin iedereen meedoet.

Wat gaan we ervoor doen?

Onderwijszorgarrangementen

- We zetten zowel individuele als groepsgewijze jeugdzorg in tijdens schooltijd (onderwijszorgarrangement).
- In een pilot, lopend tot september 2026, bieden we in regionaal verband jeugdzorg aan elke leerling op het Integraal Kind Expertise Centrum (IKEC) Hoorn.

Team inzet

Versterking preventieve inzet door team Inzet door verbinding met de Toegang. Voor inwoners moet het helder en eenvoudig zijn waar zij met een hulpvraag terecht kunnen. De Toegang fungeert als het herkenbare en laagdrempelige eerste aanspreekpunt, waar inwoners snel op weg worden geholpen naar passende ondersteuning of activiteiten in hun eigen buurt. Dit gaan we doen door het benutten van signalen vanuit scholen en huisartsenpraktijken, die in nauwe verbinding staan met de Toegang. Het versterken van samenwerking tussen vrijwilligersorganisaties en maatschappelijke partners en het ontwikkelen van integrale werkwijze in de toegang die de samenwerking verbeteren en de inwoner centraal stellen. In navolging van het visieleertraject van de VNG wordt samen met de drie gebiedsteams verder vorm gegeven aan de inrichting van de lokale toegang. Het 'wat' en het 'hoe' worden uitgewerkt. Dit proces gaat hand in hand met één van de opgaven uit de Hervormingsagenda jeugd (Stevige lokale teams) en wordt daarom integraal aangepakt.

Sport, cultuur en recreatie

Wat willen we bereiken?

Drechterland is een sportieve en cultuurrijke gemeente door een goed en gevarieerd aanbod. Drechterland heeft een rijk verenigingsleven, goede sportactiviteiten en gevarieerd cultureel aanbod.

Wat gaan we ervoor doen?

Cultuur

We geven inwoners de kans hebben om zich te ontwikkelen op persoonlijk, sociaal en cultureel vlak door organisaties als een bibliotheek te subsidiëren. We ondersteunen verenigingen op het gebied van historie, zang, toneel, muziek en volksfeesten om het aanbod op kunst en cultuur te behouden. Daarmee kunnen inwoners deelnemen aan diverse culturele activiteiten binnen de gemeente Drechterland. We bieden kinderen tot en met 21 jaar de mogelijkheid om kennis te maken met muziek, het spelen van een instrument en zich verder te bekwamen. We laten kinderen op de basisschool in aanraking komen met cultuureducatie en diverse vormen van kunst. We doen mee met het programma Cultuureducatie met Kwaliteit. We gaan een nieuw convenant en een meerjarenplan opstellen met de bibliotheek ter voorbereiding op de zorgplicht.

Recreatie

We vergroten de recreatieve voorzieningen in de gemeente met het continueren van de volgende projecten:

- Recreatistrand Oosterleek voordragen bij de provincie als officiële zwemlocatie.
- Realiseren van nutsvoorzieningen bij recreatiegebied Uiterdijk waarmee op termijn toiletten gerealiseerd kunnen worden.
- Uitbreiden van de parkeervoorzieningen bij Recreatiegebied Uiterdijk in samenwerking met het Recreatieschap Westfriesland.
- Verkennen van de mogelijkheden voor een nieuwe vaarroute tussen Hoogkarspel en Medemblik.

Sportaccommodaties

We behouden de huidige sportvoorzieningen die toegankelijk zijn voor alle inwoners van de gemeente. Daar waar mogelijk verbeteren we, in samenwerking met andere afdelingen (in fases), de gemeentelijke sportaccommodaties.

Sportbevordering

In 2026 zetten we het uitvoeringsplan van het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) voort via het lokale sportakkoord en de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC). Hiermee stimuleren we een gezonde leefstijl en versterken we het sport- en beweegaanbod.

Daarnaast ondersteunen we sportverenigingen bij het behouden en versterken van een toegankelijk en gevarieerd sport- en beweegaanbod voor onze inwoners.

Samen met de Westfriese gemeenten werken we aan een gerichte aanpak om een veilig en positief sportklimaat te bevorderen, waarin iedereen met plezier en respect kan sporten.

We gaan verkennen of binnen onze gemeente op passende wijze topsportbeleid ontwikkeld kan worden, met aandacht voor het stimuleren van talentontwikkeling.

Talentontwikkeling

We ondersteunen kinderen en jongeren in het ontdekken van hun talenten en hun interesses via sport, cultuur en gezondheid. Daarnaast bieden we preventieve, laagdrempelige ondersteuning aan kinderen/jongeren en hun gezinnen. Bijvoorbeeld door middel van de diensten vanuit Buurtgezinnen. We zullen de pilot van het Jongerencafé Hoogkarspel evalueren en waar mogelijk voortzetten. Daarnaast zal er een doorontwikkeling plaatsvinden rondom het professioneel jeugd- en jongerenwerk.

Welzijn

We investeren in toegankelijke voorzieningen die mensen ondersteunen zo lang mogelijk zelfstandig te blijven, onder andere met project Lekker Blijven Wonen.

We ondersteunen en versterken wijkteams en welzijnsorganisaties voor sociale samenhang, vroegtijdige signalering en preventieve hulp dichtbij.

We ondersteunen initiatieven die sociale participatie, cohesie en mentale veerkracht bevorderen.

We investeren in dementievriendelijke voorzieningen, zoals voorlichting, mantelzorgondersteuning en ontmoetingsplekken om zelfstandigheid en sociale deelname van ouderen te bevorderen.

We voeren preventieve programma's uit gericht op gezondheidsbevordering en het terugdringen van eenzaamheid en valpreventie.

We promoten gezonde leefstijlkeuzes en voeren preventieve campagnes en voorzieningen tegen overmatig alcoholgebruik bij volwassenen 18+.

Verantwoordelijkheid voor ontheemden en statushouders

Wat willen we bereiken?

Drechterland neemt haar verantwoordelijkheid voor de opvang van ontheemden, statushouders en asielzoekers en zorgt voor adequate opvang.

Wat gaan we ervoor doen?

Ontheemden

We realiseren medio 2026 een opvanglocatie in Hoogkarspel-Zuid, in samenwerking met het COA. Deze locatie wordt veilig, betaalbaar en goed bereikbaar ingericht en biedt een menswaardige opvang.

We voeren de Spreidingswet uit door een evenredige bijdrage te leveren aan de landelijke opvangopgave en werken hierbij samen met de regio.

We zorgen dat bewoners van de opvanglocatie toegang krijgen tot onderwijs, zorg en maatschappelijke ondersteuning, in samenwerking met partners.

We blijven in gesprek met inwoners, bedrijven en direct-belanghebbenden om aandachtspunten en zorgen te betrekken bij de uitvoering.

Ook in 2026 zetten we ons in voor de opvang van Oekraïense ontheemden, conform de landelijke taakstelling.

Statushouders

- We breiden de sociale woningvoorraad uit met flexwoningen voor verschillende doelgroepen, waaronder statushouders. Tevens worden de mogelijkheden onderzocht voor het creëren van een Doorstroomlocatie waardoor meer statushouders eerder kunnen beginnen met inburgeren. (Zie ook het programma Ruimte, voor een gezonde en evenwichtige woningmarkt met passende woningen voor nu en in de toekomst.)
- We onderzoeken regionaal hoe we doelgroepen het beste kunnen opvangen.
- We werken samen met de woningcorporaties om de taakstelling te halen.
- We anticiperen op de juiste manier op nieuwe wet- en regelgeving zodat we deze optimaal kunnen uitvoeren en gebruiken om de taakstelling te halen.

Volksgezondheid

Wat willen we bereiken?

Drechterland is een gezonde gemeente.

Wat gaan we ervoor doen?

- We gaan door met het uitvoeren het actieplan van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), dat hoort bij de Brede Specifieke Uitkering (SPUK), en het Integraal Zorgakkoord (IZA). Dit houdt onder andere in:
 - Welzijn op Recept
 - Aanpak voor valpreventie
 - JOGG-aanpak en programma Kind naar Gezond Gewicht.
 - Bewezen interventies in het kader van een Kansrijke Start (eerste 1000 dagen van het kind)
- We werken verder aan de verbetering van de huisvesting van het consultatiebureau.
- We stellen een nieuwe gezondheidsnota op. Hierin wordt tevens suïcidepreventiebeleid verankerd in overeenstemming met de ingang van de Wet integrale suïcidepreventie.
- We zetten onze nauwe samenwerking voort met lokale verenigingen en organisaties, de regio en de GGD HN.

Met wie werken wij samen

Voor het programma Samenleving werken we samen met de volgende verbonden partijen, deze verbonden partijen worden verder toegelicht in de paragraaf verbonden partijen:

- WerkSaam Westfriesland
- Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD)

Deze verbonden partijen worden verder toegelicht in de paragraaf verbonden partijen.

Verplichte indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
Banen	Aantal per 1.000 inwoners 15-74 jaar	LISA	490,4	498,9	n.b.	n.b.
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	0	n.b.	n.b.	n.b.
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	3	3	n.b.	n.b.
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	73,7	74,3	74,5	n.b.
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO	2	1,3	1,7	n.b.
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	n.b.	1	n.b.	n.b.
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	136,8	127,5	126,4	n.b.
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	CBS	250,5	262,2	347,1	n.b.
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren t/m 18 jaar	CBS	10,7	10,2	10	n.b.
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren t/m 18 jaar	CBS	1,2	0,7	0,7	n.b.
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Cliënten met een maatwerk- arrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	670	690	710	n.b.
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	-	-	n.b.	n.b.
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	19	16	14	n.b.
Niet-sporters	% inwoners dat niet wekelijks gesport (vanaf 12 jaar)	RIVM, CBS	44,8	n.b.	39,1	n.b.

Wat mag het kosten

	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totale lasten	-32.136	-31.859	-30.445
Totale baten	8.764	5.892	4.509
Saldo baten en lasten	-23.373	-25.967	-25.936
Toevoegingen aan reserves	-326	-1.888	-3
Onttrekkingen aan reserves	234	2.165	183
Resultaat programma Samenleving	-23.464	-25.690	-25.756

Toelichting op afwijkingen (baten en lasten)

Toelichting afwijkingen B2026 t.o.v. B2025 (> € 50.000)	Bedrag	V/N
Lasten:		
Bijdrage SED	86 V	
Kapitaallasten	-316 N	
Overhevelingsbesluit 2024-2025	321 V	
Kadernota 2025-2029	1.208 V	
Ombuiging B2026 - inkoopvoordeel assurantie	18 V	
Ombuiging B2026 - gas zwembad	44 V	
Ombuiging B2026 - sociaal domein	138 V	
Ombuiging B2026 - taakstelling sociaal domein	100 V	
Decentralisatie-uitkering Openbare bibliotheken	50 V	
Peuterspeelzaalwerk	33 V	
Team Inzet	-86 N	
Bijdrage GGD	-67 N	
Overige verschillen	-115 N	
Totaal lasten:	1.414 V	
Baten:		
Kadernota 2025-2029	-1.453 N	
Rijksbijdrage BUIG	119 V	
Overige verschillen	-49 N	
Totaal baten:	-1.383 N	
Totaal verschil	31	V

Lasten:

Bijdrage SED (€86.000 voordeel)

De bijdrage SED betreft de bijstelling naar de bijdrage SED conform de begroting van de SED.

Kapitaallasten (€316.000 nadeel)

De kapitaallasten zijn geactualiseerd.

Overhevelingsbesluit 2025 (€ 321.000 voordeel)

In het overhevelingsbesluit 2025 zijn de volgende incidentele budgetten opgenomen. Deze budgetten komen niet terug in de begroting 2026.

- Leges MFA Schellinkhout
- CUP Herijking IHP Drechterland
- Laaggeletterdheid

- Onderhoud kunst in de openbare ruimte
- Erfgoed en monumenten
- Padlandbos
- GGZ-expertise
- Visieleertraject inzet projectleider
- Inkoop WMO en Jeugd
- CUP Talentontwikkeling
- Uitvoeringskosten Wet Inburgering
- Bouwkundig onderzoek JGZ huisvesting

Voorjaarsnota 2025/Kadernota 2025-2029 (€ 875.000 voordeel)

In de voorjaarsnota en kadernota 2025 is besloten om de volgende budgetten op te nemen in 2025 en niet of lager in de begroting 2026:

- Haalbaarheidsonderzoek Jozefschool
- SPUK Onderwijs achterstanden beleid
- Opstellen Erfgoednota
- SPUK en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen
- SPUK Informatiepunt Digitale Overheid
- WMO Cliëntgebonden kosten
- Jeugd Cliëntgebonden kosten
- Nazorg ex-gedetineerden (correctie P2)
- Reg. projectleider Hervormingsagenda Jeugd
- Reg. projectleider kleinschalige woonvoorzieningen
- SPUK inburgeringsvoorzieningen en onderwijsroute
- WerkSaam/BUIG

Ombuiging B2026 - Inkoopvoordeel assurantie (€ 18.000 voordeel)

Er is een meevaller geconstateerd op de post verzekeringslasten gemeentelijke gebouwen. Deze meevaller is het gevolg van de heraanbesteding van de gebouwenpolissen vanaf 2026.

Ombuiging B2026 - Gas zwembad (€ 44.000 voordeel)

Doordat het zwembad volledig van het gas af is, vallen de kosten voor gas structureel weg.

Ombuigingen B2026 - Sociaal Domein (€ 138.000 voordeel)

- Vrijval budget technische/functioneel beheersysteem
- Peuterspeelzaalwerk
- Leerlingenvervoer
- RET budget
- Veiligheid & opvang Jeugd
- Onderwijshuisvesting
- Schuldhulpverlening
- Beschermd wonen

Ombuiging B2026 - Taakstelling sociaal domein (€ 100.000 voordeel)

Voor € 36.000 is er invulling gegeven aan de taakstelling d.m.v. Beschermd Wonen, Onderwijs en Veiligheid & Opvang Jeugd. Het restant van € 64.000 staat nog open als taakstelling en zal in een P&C-document verder worden ingevuld.

Decentralisatie-uitkering Openbare bibliotheken (€ 50.000 voordeel)

In 2025 en 2026 krijgen gemeenten een decentralisatie-uitkering van het Rijk om de bibliotheekcapaciteit voor te zetten en de bestaande bibliotheken te verbeteren. Het bedrag van de decentralisatie-uitkering is afgeraamd.

Peuterspeelzaalwerk (€ 33.000 voordeel)

Deze lasten kunnen uit het budget Onderwijs Achterstanden Beleid betaald worden.

Team inzet (€ 86.000 nadeel)

De budgetten zijn geïndexeerd en de loonlasten zijn gestegen door de CAO-verhoging(en).

Bijdrage GGD (€ 67.000 nadeel)

Aangepast conform de begroting 2026 van de GGD

Baten:

Voorjaarsnota 2025 /Kadernota/VJN 2025-2029 (€ 1.453.000 nadeel)

In de voorjaarsnota en kadernota 2025 is besloten om de volgende budgetten op te nemen in 2025 en niet of lager in de begroting 2026:

- SPUK Onderwijs achterstanden beleid
- SPUK inburgeringsvoorzieningen en onderwijsroute
- SPUK en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen
- SPUK Informatiepunt Digitale Overheid
- Teruggave overschot MO/BW incl. urencompensatie
- Kosten BUIG

Rijksbijdrage BUIG (€ 119.000 voordeel)

De Rijksbijdrage voor de BUIG neemt in 2026 toe.

Toelichting op afwijkingen (reserves)

Toelichting afwijkingen B2026 t.o.v. B2025	Bedrag	V/N
Lasten:		
Storting in Algemene reserve door onttrekking uit reserve Ontheemden (2025)	1.670	V
Storting in reserve sociaal domein door MOBW (2025)	215	V
Totaal lasten:	1.885	V
Baten:		
Onttrekking Algemene reserve door Overhevelingsbesluit (2025)	-336	N
Onttrekking reserve afschrijvingslasten MFA Westwoud	23	V
Onttrekking reserve ontheemden (2025)	-1.670	N
Overige verschillen	1	V
Totaal baten	-1.982	N
Totaal verschil	-97	N

Lasten:

Storting in Algemene reserve door onttrekking uit reserve Ontheemden (€1.670.000 voordeel)

In de Voorjaarsnota 2025 en Kadernota 2026-2029 is voorgesteld om een minimaal deel van

de bestemmingsreserve Ontheemden blijvend te reserveren voor voorzienbare kosten en risico's verband houdend met de opvang. Het overige deel kon gezien de naderende "ravijn"-jaren toegevoegd worden aan de algemene reserve. Deze storting is incidenteel in 2025 en komt niet terug in de begroting 2026.

Storting reserve sociaal domein door MOWB middelen (€215.000 voordeel)

In de Voorjaarsnota 2025 en Kadernota 2026-2029 is voorgesteld om het incidentele voordeel van de MOWB middelen te storten in de reserve sociaal domein voor 2025. Deze storting is incidenteel in 2025 en komt niet terug in de begroting 2026.

Baten:

Onttrekking uit Algemene reserve door Overhevelingsbesluit 2025 (€336.000 nadeel)

Tegenover de budgetten uit het Overhevelingsbesluit 2025 stond een dekking uit de Algemene Reserve.

Onttrekking reserve afschrijvingslasten - MFA Westwoud (€23.000 voordeel)

Vanaf 2026 is er een onttrekking vanuit de reserve afschrijvingslasten.

Onttrekking reserve Ontheemden 2025 (€1.670.000 nadeel)

Zie toelichting lasten. De onttrekking uit de reserve Ontheemden is incidenteel in 2025 en komt niet terug in de begroting 2026.

Paragrafen

Lokale heffingen

Inleiding

In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke lokale heffingen de gemeente aan haar inwoners en bedrijven mag opleggen. De raad bepaalt welke van die heffingen daadwerkelijk worden geheven.

De gemeente Drechterland kent de volgende lokale heffingen:

- Belastingen waarvan de opbrengst vrij besteedbaar is. Hiertoe behoren de onroerendezaakbelastingen (OZB), forensenbelasting en toeristenbelasting.
- Bestemmingsheffingen: de opbrengst is niet vrij besteedbaar maar kunnen uitsluitend worden besteed aan de specifieke lasten verband houdend met collectieve voorzieningen. De gemeente mag niet meer in rekening brengen dan de kosten die zij voor deze voorziening maakt. De afvalstoffenheffing en rioolheffing zijn bestemmingsheffingen.
- Rechten: worden geheven om kosten te verhalen voor een specifieke dienst of het gebruik van een gemeentebezitting of openbare dienst. Hiertoe behoren de secretarieleges, leges omgevingsvergunningen, begrafenisrechten, marktgelden en pachtsommen kermissen.

De paragraaf lokale heffingen bevat op grond van artikel 10 BBV ten minste:

- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van lokale heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- een aanduiding van de lokale lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Geraamde inkomsten

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de verwachte opbrengsten van algemene belastingen (€ 4.761.000) en van de bestemmingsheffingen (€ 6.168.000). Het totaal aan opbrengsten bedraagt ruim € 10,9 miljoen in 2026.

In € 1.000

	Begroting 2025	Begroting 2026
Belastingen		
Onroerendezaakbelastingen op woningen (eigenaren)	3.230	3.495
Onroerendezaakbelastingen op niet-woningen (eigenaren)	575	614
Onroerendezaakbelastingen op niet-woningen (gebruikers)	368	401
Forensenbelasting	20	21
Toeristenbelasting	126	230
Totaal	4.320	4.761

	Begroting 2025	Begroting 2026
Heffingen		
Secretarieleges	376	449
Leges omgevingsvergunningen	405	415
Begrafnisrechten	80	82
Rioolheffing	1.671	1.784
Afvalstoffenheffing	3.367	3.285
Staangelden markten	7	7
Pachtsommen kermissen	20	21
Overige heffingen	88	126
	6.015	6.168

Beleid ten aanzien van lokale heffingen

Gelet op de ombuigingen en wijzigingen in het beleid zijn deze per heffing benoemd. De inflatiecorrectie is vastgesteld op 2,74%. Wanneer er bij de heffing niets expliciet staat benoemd met betrekking tot de stijging geldt alleen de inflatiecorrectie. De tarieven van 2026 zijn niet in deze begroting opgenomen. Dat komt omdat de vaststelling van de begroting in november plaatsvindt en het vaststellen van de tarieven in december.

Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

Onroerendezaakbelasting (OZB)

De OZB wordt geheven van onroerende zaken die binnen de gemeente zijn gelegen. Het gaat om een gebruikersbelasting en eigenarenbelasting op niet-woningen (dit zijn vooral kantoor- en bedrijfspanden) en een eigenarenbelasting op woningen. De tarieven voor de OZB worden berekend naar een percentage van de WOZ waarde van het onroerend goed in de gemeente. Bij het bepalen van dit tarief wordt een relatie gelegd met de waardeontwikkeling van het onroerend goed. Voor de onroerendezaakbelastingen geldt als uitgangspunt dat de opbrengsten stijgen met 2,5%. De waarderingsgrondslag voor de OZB-aanslagen van 2026 is de WOZ-peildatum 1-1-2025. Op basis van de voorlopige prognoses van het taxatiebureau is de verwachting dat de waardeontwikkeling van woningen tussen de 7,5% en 9,5% bedraagt. Voor niet-woningen wordt uitgegaan van een marktontwikkeling van 10%.

Forensenbelasting

Forensenbelasting wordt geheven van degene die voor zichzelf of voor zijn gezin meer dan 90 dagen per jaar een gemeubileerde woning beschikbaar houdt zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben. Onder gemeubileerde woningen vallen ook zomerhuisjes, chalets en caravans. Als uitgangspunt geldt dat de opbrengsten in 2026 met de inflatiecorrectie stijgen.

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting is bedoeld om mensen die wel gebruik maken van de gemeente maar geen inwoner zijn, mee te laten betalen aan de gemeentelijke voorzieningen. De inkomsten die gegenereerd worden uit de heffing komen ten gunste van de algemene middelen. De belasting wordt geheven van degene die verblijf biedt. De aanbieder kan dit bij degene die overnacht in rekening brengen. Door het uitvoeren van controles worden de aanbieders in de gemeente in de toeristenbelasting betrokken. Zo zijn wij afnemers van het boekje Vrienden op de fiets, wordt de plaatselijke krant doorgenomen, zoeken we op internet en wordt er regelmatig een rondje door de gemeente gefietst. Als uitgangspunt geldt dat de opbrengsten in 2026 met de inflatiecorrectie stijgen. Tevens is de begroting gecorrigeerd met € 100.000. Vanaf 2024 zijn er structureel meeropbrengsten door het heffen van de toeristenbelasting voor de arbeidsmigranten die in de gemeente verblijven.

Marktgeden

Voor het innemen van een standplaats om daarop zaken of voorwerpen te plaatsen, uit te stallen of te verkopen tijdens de weekmarkt, jaarmarkten, braderieën, themamarkten of andere evenementen worden onder de naam 'marktgeden' rechten geheven. De opbrengst mag maximaal 100% kostendekkend zijn.

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven van de eigenaar van een eigendom van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De uitgangspunten voor de heffing zijn het PSWR (Programma stedelijk water en riolering) en volledige kostendekking.

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen met betrekking tot de kostendekkendheid van de rioolheffing:

In € 1.000	
	2026
Kosten riolering	1.601
Onttrekking voorziening	378
Inkomsten riolering excl. heffingen	-
Netto kosten riolering	1.223
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	174
BTW	330
Totale kosten	1.727
Opbrengsten heffingen	1.727
Dekking	100%

Afvalstoffenheffing

De tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn afhankelijk van de kosten die HVC te Alkmaar aan de gemeente in rekening brengt. Met HVC is overeengekomen dat de kostprijs per huishouden met een jaarlijkse indexering wordt aangepast voor de tariefstelling op lokaal niveau. In het kader van kostendekkendheid worden aan de afvalkosten de kosten van administratie en inning (de zogenaamde perceptiekosten) toegevoegd. Tevens wordt rekening gehouden met de betaalde BTW. Afvalstoffenheffing mag maximaal 100%

kostendekkend opgelegd worden. Vanaf 2025 maakt Drechteland naast het vaste tarief ook gebruik van Diftar tarieven (tarief per lediging). De aanslagen van Diftar voor 2025 worden opgelegd in 2026, etc. In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen met betrekking tot de kostendekkendheid:

In € 1.000	
	2026
Kosten afvalinzameling	2.908
Inkomsten afvalinzameling excl. heffingen	212
Netto kosten afvalinzameling	2.696
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	90
BTW	399
Overige toe te rekenen kosten	100
Totale kosten	3.285
Opbrengsten heffingen	3.285
Dekking	100%

Begraaf- en grafrechten

Grafrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor door de gemeente verleende diensten in verband met de begraafplaats. Het tarief mag maximaal 100% kostendekkend zijn.

In € 1.000	
	2026
Kosten begraafplaats	225
Inkomsten begraafplaats excl. heffingen	-
Netto kosten begraafplaats	225
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	66
Overige toe te rekenen kosten	-
Totale kosten	291
Opbrengsten heffingen	82
Dekking	28%

Leges

Leges zijn betalingen aan de gemeente waar een individueel aanwijsbare tegenprestatie van die gemeente tegenover staat. Het gaat om een bedrag dat moet worden betaald aan de gemeente voor het gebruik van hun diensten of producten. De leges worden geheven van de aanvrager van de dienst dan wel van degene ten behoeve aan wie de dienst is verleend. De leges mogen per titel maximaal 100% kostendekkend zijn. Hieronder vindt u een overzicht met betrekking tot de kostendekkendheid van de leges.

Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening		Lasten	Baten	Dekking
Paragraaf 1	Burgerlijke stand	8	19	238%
Paragraaf 2	Reisdocumenten	246	282	115%
Paragraaf 3	Rijbewijs	155	127	81%
Paragraaf 4	Verstrekingen uit de basisregistratie personen	15	9	63%
Paragraaf 5	Bestuursstukken	0	0	0%
Paragraaf 6	Vastgoedinformatie	0	0	0%
Paragraaf 7	Overige publiekszaken	3	2	80%
Paragraaf 8	Gemeentearchief	0	0	0%
Paragraaf 9	Bijzondere wetten	131	124	95%
Paragraaf 20	Diversen	60	2	0%
Kostendekking Hoofdstuk 1		617	566	92%

Hoofdstuk 2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning		Lasten	Baten	Dekking
Paragraaf 2	Voorfase	1	13	0%
Paragraaf 3	Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	238	351	147%
Paragraaf 7	Aanlegactiviteiten	3	1	28%
Paragraaf 8	Overige activiteiten	1	1	79%
Paragraaf 12	Modaliteiten	175	44	0%
Kostendekking Hoofdstuk 2		418	410	98%

Hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn		Lasten	Baten	Dekking
Paragraaf 1	Horeca	12	7	53%
Paragraaf 3	Winkeltijdenwet	3	0	0%
Paragraaf 4	Organiseren evenementen of markten	78	10	13%
Paragraaf 5	Standplaatsen	4	3	92%
Kostendekking Hoofdstuk 3		97	20	20%

Recapitulatie Hoofdstuk 1,2 en 3		Lasten	Baten	Dekking
Kostendekkendheid Hoofdstuk 1		617	566	92%
Kostendekkendheid Hoofdstuk 2		418	410	98%
Kostendekkendheid Hoofdstuk 3		97	20	20%
Kostendekkendheid totale tarieventabel		1.132	995	88%

Een aanduiding van de lokale lastendruk

Het Coelo (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) heeft de cijfers van de gemeentelijke belastingdruk voor 2025 bekendgemaakt. Tot de gemeentelijke woonlasten worden gerekend de bedragen die huishoudens betalen aan OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. De gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden met een huurwoning in Nederland bedragen € 480 en voor een meerpersoonshuishouden met een eigen woning € 1.052.

Onderstaande tabel laat zien wat de gemiddelde bruto woonlasten van de omringende gemeenten zijn. De gemeente met de hoogste gemiddelde lastendruk staat onderaan.

Woonlasten per huishouden - eigenaren/bewoners

Rangorde	Gemeente	Bruto Woonlasten één persoonshuishouden		Bruto Woonlasten meer persoonshuishouden	
		2024	2025	2024	2025
	1 Koggenland	€ 817	€ 845	€ 921	€ 952
	2 Hoorn	€ 836	€ 900	€ 940	€ 1.009
	3 Drechterland	€ 913	€ 903	€ 1.034	€ 1.029
	4 Enkhuizen	€ 912	€ 1.010	€ 996	€ 1.099
	5 Medemblik	€ 1.004	€ 1.029	€ 1.105	€ 1.136
	6 Stede Broec	€ 1.039	€ 1.067	€ 1.172	€ 1.203
	7 Opmeer	€ 1.178	€ 1.224	€ 1.300	€ 1.343

Bron: Atlas Coelo - atlas van de lokale lasten

Woonlasten per huishouden - huurders

Rangorde	Gemeente	Bruto Woonlasten één persoonshuishouden		Bruto Woonlasten meer persoonshuishouden	
		2024	2025	2024	2025
	1 Medemblik	€ 241	€ 251	€ 341	€ 357
	2 Koggenland	€ 301	€ 309	€ 405	€ 415
	3 Stede Broec	€ 283	€ 285	€ 416	€ 421
	4 Drechterland	€ 301	€ 267	€ 422	€ 393
	5 Hoorn	€ 331	€ 339	€ 435	€ 449
	6 Enkhuizen	€ 428	€ 444	€ 512	€ 532
	7 Opmeer	€ 540	€ 567	€ 662	€ 686

Bron: Atlas Coelo - atlas van de lokale lasten

Conclusie:

Uit deze cijfers blijkt dat de gemeente voor eigenaren/bewoners in deze regio een net onder het gemiddelde lastendruk kent en onder het Nederlandse gemiddelde zit. M.b.t. de huurders in deze regio een gemiddelde lastendruk kent.

Kwijtschelding

Als een belastingschuldige niet of over te weinig financiële middelen beschikt om de belastingaanslag te voldoen, kan onder bepaalde voorwaarden aan deze belastingschuldige kwijtschelding worden verleend.

Systematiek kwijtscheldingsberekening

Voor beantwoording van de vraag of een belastingschuldige voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding in aanmerking komt, vindt een vermogens- en een inkomenstoets plaats. Met de vermogenstoets wordt bekeken of er op het moment van de aanvraag voldoende middelen (bezittingen) aanwezig zijn om de openstaande belastingschuld te betalen. Zijn deze middelen aanwezig, dan wordt geen kwijtschelding verleend. Ontbreken deze middelen of zijn deze onvoldoende, dan wordt met de inkomenstoets gekeken of er in de nabije toekomst alsnog betalingscapaciteit ontstaat waaruit de belastingschuld kan worden voldaan.

Samenwerking

De gemeente heeft voor de behandeling van kwijtscheldingsverzoeken een samenwerkingsverband gesloten met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Een kwijtscheldingsverzoek kan ingediend worden bij één van deze twee organisaties. De organisatie waar het verzoek wordt ingediend, zorgt ervoor dat het verzoek tevens bij de andere organisatie wordt behandeld.

Wat kan worden kwijtgescholden?

De gemeenteraad heeft bepaald dat voor de belastingen waar vrijwel ieder huishouden mee in aanraking komt, kwijtschelding mogelijk is. Dat geldt voor OZB-Eigendom, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Dit is vastgelegd in de Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Drechterland 2025. Hieraan verwante kosten, zoals aanmanings- en dwangbevelkosten, worden niet kwijtgescholden. Op het moment dat iemand in aanmerking komt voor volledige kwijtschelding, worden deze kosten niet in rekening gebracht. In 2026 wordt rekening gehouden met € 40.000 aan kwijtschelding voor afvalstoffenheffing.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt. Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (hoeveel middelen zijn er nodig om alle risico's op te kunnen vangen). Beide komen in het vervolg van deze paragraaf aan de orde. De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat op grond van artikel 11 BBV ten minste:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- een kengetal voor de:
 - netto schuldquote
 - netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
 - solvabiliteitsratio
 - grondexploitatie
 - structurele exploitatieruimte en
 - belastingcapaciteit.
- een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit geeft aan hoeveel middelen beschikbaar zijn om eventuele risico's op te kunnen vangen. De volgende onderdelen maken deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit:

- de onbenutte belastingcapaciteit;
- onvoorzien;
- de vrij aanwendbare reserves;

In € 1.000

Berekening weerstandscapaciteit

<i>Onbenutte belastingcapaciteit</i>	3.237	
<i>Onvoorzien</i>	0	
Totale weerstandscapaciteit (exploitatie)		3.237
 <i>Weerstandsvermogen</i>		
Algemene reserve	14.361	
Stille reserves	559	
Subtotaal		14.920
 Totale weerstandscapaciteit		18.157

Onbenutte belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij een financiële tegenvaller deze in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of dat er ruimte is voor nieuw beleid. Wanneer het berekende gemiddelde OZB-tarief voor de gemeente lager is dan het percentage voor toelating tot artikel 12 is er in principe sprake van een onbenutte belastingcapaciteit. In de navolgende berekening is bij benadering aangegeven welke opbrengst deze verhoging genereert. Er is voor gekozen het verschil in percentages te vermenigvuldigen met de WOZ-waarde van de woningen + de WOZ-waarde van de niet-woningen.

OZB-percentages van de Woz-waarde voor toelating art.12	0,1648
Werkelijk gewogen % Woz-waarde gemeente	0,0957
Verschil	0,0691
Onbenutte belastingcapaciteit	3.237

Onvoorzien

De post onvoorzien bedraagt € 0.

Stille reserves

Stille reserves hebben te maken met activa die te laag of tegen nul zijn gewaardeerd. De stille reserves maken alleen deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit als de betrokken activa op korte termijn (binnen 1 jaar) verkoopbaar zijn, verkoop van de stille reserves niet leidt tot een gat in de gemeentebegroting en verkoop de taakuitoefening van de gemeente niet aantast.

In € 1.000	
- Garagebox aan de Dahliastraat te Hoogkarspel	13
- Woning Dorpsweg 104 te Schellinkhout	546
	559

Vrij aanwendbare reserves

Onder de vrij aanwendbare reserves vallen de algemene reserve en de bestemmingsreserves waarvan de bestemming kan worden gewijzigd zodat deze kunnen worden ingezet voor onverwachte financiële tegenvallers. De stand van de vrij aanwendbare reserves bedraagt per 31 december 2026 € 14.361.000.

In € 1.000	
Algemene reserve	14.361
Totaal	14.361

Risicomanagement

Aanleiding en achtergrond

De risico's voor de gemeente Drechterland zijn in kaart gebracht. Door inzicht in de risico's is de gemeente in staat om op verantwoorde wijze besluiten te nemen zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige ontwikkelingen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de gemeente.

Niet alle risico's laten zich financieel vertalen. Er zijn diverse risico's die geen directe financiële gevolgen hebben, bijvoorbeeld imagoschade. In deze paragraaf ligt de nadruk op de financiële risico's omdat aan de hand daarvan het weerstandsvermogen wordt bepaald.

Risico's

Volgens de toelichting op artikel 11 BBV zijn de risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen de risico's die niet anderszins te ondervangen zijn. Reguliere risico's, risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn, maken geen deel uit van de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor zijn immers verzekeringen afgesloten of voorzieningen voor gevormd. De risico's worden tweemaal per jaar geïnventariseerd met alle verantwoordelijke afdelingshoofden, teamleiders en specialisten. In de gemeentelijke begroting van 2026 zijn 12 risico's opgenomen. De bedrijfsvoering risico's zijn risico's voor de SED organisatie. Om een risico te kunnen analyseren en beoordelen bepalen we de kans op het risico (percentage waarschijnlijkheid) en de gevolgen van het risico (impact) voor de organisatie. De kansberekening wordt onderverdeeld in vijf niveaus. Deze kunnen als volgt worden uitgelegd:

Klasse	Kans	Percentage
1	< of 1x per 10 jaar	10%
2	1x per 5-10 jaar	30%
3	1x per 2-5 jaar	50%
4	1x per 1-2 jaar	70%
5	1x per jaar of >	90%

De klassen van impact zijn als volgt:

Klasse impact		
5	=	> € 500.000
4	=	> € 100.000 < € 500.000
3	=	> € 50.000 < € 100.000
2	=	> € 25.000 < € 50.000
1	=	< € 25.000
0	=	Geen geldgevolgen

Door de kans en impact in klassen te verdelen wordt aan beide een score toebedeeld. Op basis van deze scores wordt een statistische berekening gemaakt van de benodigde weerstandscapaciteit. In de beleidsnota is bepaald dat alleen de risico's met een score van 15 of hoger (score =kans*impact) worden gepresenteerd. Risico's met een score lager dan 15 zijn onderaan in de tabel opgenomen onder 'overige risico's'.

De onderstaande tabel bevat een overzicht van de risico's die na toepassing van de beheersmaatregelen een financieel risico laten zien en waarvoor geen voorziening of reserve voor is opgenomen. Alleen risico's met een score van 15 of hoger worden apart genoemd in de tabel om focus te houden op de risico's die substantieel van aard zijn.

Onderwerp	Volledige beschrijving risico	Genomen beheers maatregel(en)	Bedrag impact	Kans op optreden	Impact	Bedrag x kans
WMO	Overschrijding op de open einde regeling Wmo door een stijging van het aantal Wmo-meldingen. Faillissement, wetswijzigingen, stijgingen van de CAO's, indexaties, huisvestingslasten of toenemende financiële problemen bij onze maatschappelijke partners kunnen er voor zorgen dat de gemeente hogere kosten maakt of bepaalde ambities moet uitstellen.	Goede monitoring op data middels kwartaalrapportages, structureel contact met maatschappelijke partners, tijdig acteren op landelijke nieuws	€ 200.000	4	4	€ 140.000
Onrechtmatigheid	Financieel risico, omdat de gemeenten financieel garant staan voor de GR SED.	Opnemen in de paragraaf verbonden partijen in de begroting en de jaarrekening van de gemeenten. Gedurende het jaar rapporteren door middel van kwartaalrapportages en bespreken in AB	€ 150.000	4	4	€ 105.000
Jeugdzorg	Overschrijding op de open einde regeling Jeugdzorg door omstandigheden waar de gemeente geen invloed op heeft, waaronder ernst en aard problematiek, jeugdbescherming en jeugdreclasseringsmaatregelen. Faillissement, wetswijzigingen, stijgingen van de CAO's, indexaties, huisvestingslasten of toenemende financiële problemen bij onze maatschappelijke partners kunnen er voor zorgen dat de gemeente hogere kosten maakt of bepaalde ambities moet uitstellen.	Goede monitoring op data middels kwartaalrapportages, structureel contact met maatschappelijke partners, tijdig acteren op landelijke nieuws	€ 300.000	4	4	€ 210.000
Jeugdzorg en Wmo	Wachtljsten bij zorgaanbieders jeugd en Wmo (veel zorgaanbieders hebben te maken met wachtlijsten, mede als gevolg van de huidige arbeidsmarktproblematiek. Het risico bestaat dat de problematiek complexer wordt en/of verergert.	Beschikbaarheidswijzer die door gecontacteerde aanbieders wordt ingevuld monitoren. Door dit inzicht kan er gekeken worden naar passende zorg met de minste wachttijd. Door contractmanagement wordt met aanbieders onderzocht hoe de wachtlijsten te beheersen.	€ 200.000	4	4	€ 140.000
jeugdzorg en Wmo	Per 1 juli 2025 zijn de nieuwe overeenkomsten voor jeugdhulp en Wmo van start gegaan. Gezien de overgangssituatie (1 jaar voor jeugd en 2 jaar voor Wmo) kunnen er risico's zijn vanwege de noodzaak tot nieuwe indicaties (arrangementen of producten). Het risico bestaat dat dit tot hogere indicaties en dus hogere kosten leidt.	Goede monitoring op de budgetten en de indicaties. Ook het beheersteam jeugd heeft hier een rol in.	€ 200.000	4	4	€ 140.000
Gronden	Voor grondexploitaties worden project specifieke en algemene (conjuncturele) risico's geïdentificeerd en gekwantificeerd.		€ 782.096	3	5	€ 391.048
			Overige risico's € 950.000			
			SED risico doorbelasting € 632.940			
			Totaal benodigde weerstandscapaciteit € 2.708.988			

De bedrijfsvoering risico's, opgenomen onder de SED organisatie, zijn financieel door de verdeelsleutel (begroting 2026) bepaald en opgenomen onder het weerstandsvermogen van de gemeente Drechterland voor € 632.940. Voor de SED organisatie is onderstaand risico opgenomen : Datalekken, cybercrime en uitval ICT systemen.

De beschikbare weerstandscapaciteit is € 18.157.000 en de benodigde weerstandscapaciteit is € 2.438.089 (= 90% * € 2.708.988). Het ratio weerstandsvermogen is 7,4.

Om het weerstandsvermogen te beoordelen heeft het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR) in samenwerking met de universiteit Twente een normtabel ontwikkeld. Ons weerstandsvermogen krijgt als waardering 'uitstekend'.

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4 – 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1,0	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	<0,6	Ruim onvoldoende

Financiële kengetallen en toelichting kengetallen

Om de financiële positie van de gemeente inzichtelijker te maken schrijft het rijk een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen voor. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. De opgenomen kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel financiële ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven inzicht in de financiële wend- en weerbaarheid. De kengetallen moeten daarbij in samenhang en in onderlinge verhouding beoordeeld worden.

Onderstaande tabel geeft de berekende kengetallen van Drechterland weer.

Begroting jaar 2026	Verloop van de kengetallen					
Kengetallen:	Versl. (t-2) 2024	Begr. (t-1) 2025	Begr. 2026	mrj (t+1) 2027	mjr (t+2) 2028	mjr (t+3) 2029
1. Netto schuldquote						
a. zonder correctie doorgeleende gelden	3%	33%	47%	53%	62%	64%
b. met correctie doorgeleende gelden	-6%	24%	38%	44%	53%	56%
2. Solvabiliteitsratio	53%	48%	43%	41%	37%	35%
3. Grondexploitatie	1%	4%	5%	-1%	-1%	0%
4. Structurele exploitatieruimte	3%	-3%	1%	0%	-2%	0%
5. Belastingcapaciteit	104%	99%	98%	98%	98%	97%

Het ministerie van BZK heeft onderstaande signaleringswaarden opgesteld. Hierbij is A het minst risicovol, B gemiddeld en C het meest risicovol.

Specificering kengetal naar categorie	Cat. A	Cat. B	Cat. C
1. Netto schuldquote:			
a. zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130 %	> 130 %
b. met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130 %	> 130 %
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50 %	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35 %	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0 %
5. Belastingcapaciteit	< 95 %	95 - 105 %	> 105 %

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en zegt het meest over de financiële vermogenspositie van de gemeente. De netto schuldquote geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft of juist op haar tellen moet passen. Het kengetal wordt berekend door het totaal van de geleende gelden weer te geven als percentage van de totale baten. Hoe lager het percentage des te gunstiger en minder risicovol.

Toelichting percentages

De netto schuldquote van een gemeente ligt meestal tussen de 0% en 90% (bron: ministerie van BZK). Bij een hogere netto schuldquote is de gemeenteschuld relatief hoog. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente zich in de gevarenczone. De genoemde percentages zijn grove vuistregels. Drechterland heeft begroot voor 2026 een netto schuldquote van 47%. Dit impliceert dat de gemeente een lage schuldenlast heeft.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager dit percentage, hoe beter.

Toelichting percentages

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is voor 2026 begroot op 38%. Drechterland zit onder de signaleringswaarde van categorie A.

De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Het gemiddelde voor alle gemeenten is circa 40% (bron: CBS). Hoe hoger dit percentage is, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft een soort toekomstvisie weer.

Toelichting percentages

De solvabiliteitsratio van Drechterland begroot voor 2026 ligt, met een percentage van 43%, nabij het gemiddelde van 50% en is dan ook goed te noemen.

Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat de grondexploitatie forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden is van belang, omdat deze moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant beoordeelt ieder jaar of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten en is een indicatie van het risico. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 35% of hoger wordt als zeer risicovol beschouwd (bron: ministerie van BZK). Hoe lager het percentage des te geringer het risico.

Toelichting percentages

Drechterland zit met haar kengetal op 5% in 2026 en dat houdt in een laag financieel risico.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt een onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Wanneer het percentage negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

Toelichting percentages

Dit percentage is in Drechterland voor 2026 begroot op 1%. Het percentage is meerjarig rond de 0% wat een gemiddeld risico met zich meebrengt.

Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishoudens

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen om bijvoorbeeld opgetreden risico's op te vangen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Een belastingcapaciteit van 100% is gelijk aan het landelijk gemiddelde. Een lage belastingcapaciteit houdt in dat de gemeente nog ruimte heeft om structurele baten te genereren.

Toelichting percentages

De gemeentelijke tarieven zijn begroot lager dan de landelijke tarieven. Dit betekent dat er mogelijkheid is om extra baten te genereren door de belastingen te verhogen.

Samenhang kengetallen

De gemeente Drechterland heeft ten opzichte van de VNG-norm een lage schuldpositie. Dit komt doordat Drechterland weinig leningen heeft. De solvabiliteitsratio is goed en blijft stabiel in de komende jaren. Het weerstandsvermogen van de gemeente Drechterland is voldoende om financiële tegenvallers op te vangen. Op basis van de vijf kengetallen afgezet tegen de signaleringswaarden van BZK kan de conclusie getrokken worden dat er geen maatregelen genomen hoeven te worden, behalve om te komen tot een reëel en structureel begrotingsevenwicht.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Kapitaalgoederen zijn onze eigendommen, zoals bruggen, groen, wegen en sportaccommodaties. We moeten deze goederen beheren en onderhouden om een veilige en leefbare gemeente voor onze inwoners te kunnen garanderen. Dit kost geld. Het kwaliteitsniveau van de kapitaalgoederen dat we willen, stellen we vooraf vast. In het programma staat meer informatie over:

- het gewenste kwaliteitsniveau van onze kapitaalgoederen;
- de uitgaven die we voor het onderhoud begroten;
- de omvang van het areaal;
- in de paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen' is de staat van onderhoud en het achterstallig onderhoud opgenomen.

Drechterland groeit en bloeit en is volop in ontwikkeling. Klimaatadaptatie, energietransitie en digitalisering zijn voorbeelden van trends die consequenties hebben voor nieuwe ontwikkelingen in het beheer en onderhoud van onze kapitaalgoederen. We gaan daarom door met de ontwikkeling van ons integrale beheersysteem. Beheerprogramma/ beheerssoftware betekent dat we vanuit de waarden, prestaties, gebruik en risico's van de openbare ruimte, bepalen wat we moeten doen om de openbare ruimte aan het ambitieniveau te laten voldoen. We verbeteren het beheerprogramma/ beheerssoftware door de processen van de levenscyclus van de kapitaalgoederen integraal aan elkaar te koppelen. Dus: van ontwikkeling via ontwerp, bouw en beheer tot sloop. Ook leggen we nadrukkelijker de koppeling tussen de technische staat en het gebruik van het kapitaalgoed. In de hele beheer- en uitvoeringsorganisatie voeren we beheerprogramma/ beheerssoftware in. Hierdoor kunnen we in de toekomst gericht sturen op de balans tussen prijs, prestaties en risico's van het kapitaalgoed en op de voorspelbaarheid hiervan over de hele levenscyclus.

Wij werken integraal waar dat nodig is, snel waar het kan, en altijd met oog voor de toekomst: klimaatadaptief, circulair en emissiereducerend. Daarbij wordt aandacht besteed aan vraagstukken zoals boomwortelopdruk, verbetering van groeiplaatsen in verharding en vergroening van de openbare ruimte. Zo zorgen we ervoor dat de kapitaalgoederen van Drechterland niet alleen vandaag, maar ook morgen bijdragen aan een veilige, duurzame en aantrekkelijke leefomgeving.

In de laatste decennia is de druk op de openbare ruimte toegenomen, enerzijds door de toename van het aantal bewoners en bezoekers aan de gemeente en anderzijds door het veranderende en intensievere gebruik. Zo is bijvoorbeeld het verkeer in de afgelopen tientallen jaren toegenomen en worden voertuigen zwaarder. Ook wordt verblijfsruimte als pleinen en parken intensiever gebruikt. Hier hebben we tijdens de bouw van de infrastructuur onvoldoende rekening mee gehouden. Tegelijkertijd groeit de beheeropgave mee met de groei van de gemeente. Achterstallig onderhoud kan leiden tot hogere lasten en onveilige situaties. Daarom moeten we achterstallig onderhoud zo snel mogelijk herstellen. Gestuurd wordt op het gewenste kwaliteitsniveau B.

De financiële druk op beheer en onderhoud neemt echter toe. De prijzen van bouwstoffen zijn de afgelopen jaren sterk gestegen, mede door de afhankelijkheid van olie- en gasprijzen. Hierdoor is de reguliere indexatie van de begroting onvoldoende om de kostenstijgingen, zoals de 35% stijging ten opzichte van 2020 conform de CBS-index voor grond-, weg- en waterbouw, volledig te dekken. Dit brengt het risico met zich mee dat geplande werkzaamheden niet kunnen worden uitgevoerd met de huidige middelen.

Ook het onderhoud van rioleringen, sportvelden en gebouwen gebeurt aan de hand van beheerplannen (respectievelijk het PSWR (Programma Stedelijk Water en Riolering 2023-2024) en het MJOP-gebouwen. Hierdoor zijn ook hiervan de onderhoudsmaatregelen meerjarig inzichtelijk.

Stand van zaken kapitaalgoederen

Wegen

Onder het kapitaalgoed wegen verstaan we alle openbare verhardingen in beheer bij gemeente Drechterland. Gemeente Drechterland heeft een totale oppervlakte van 80,5 km², waarvan 20,7 km² water en 59,8 km² vaste grond, waarvan 2,04 procent verharding is. De gemeente Drechterland heeft daarmee een totale oppervlakte aan verharding van 1.222.760 m².

Het gaat hierbij om:

- Rijbanen en markeringen
- Fiets en voetpaden
- Parkeerplaatsen
- Overige verhardingen, waaronder plateaus, inritten, bermverharding etc.

Om het jaar wordt er een visuele wegininspectie uitgevoerd. De uitkomst van de visuele wegininspectie uit 2025 wordt verwerkt in een onderhoudsplanning voor de komende vijf jaar. De onderhoudsplanning voor 2026 en verder zal in het 4e kwartaal van 2025 bekend zijn en wordt de voorbereiding gestart. In de inspectierapportage van 2025 wordt een percentage van de wegen als onvoldoende weergegeven. Deze worden de komende 5 jaar weggewerkt om de wegen op het vastgestelde kwaliteitsniveau te houden.

Kwaliteitsniveau verhardingen visuele inspectie 2023

Binnen de bebouwde kom;

Asfaltwegen:	Elementenverharding;
13 % onvoldoende	19 % onvoldoende
15 % matig	6 % matig
72 % voldoende	75 % voldoende

Buiten de bebouwde kom;

Asfaltwegen:	Elementenverharding;
11 % onvoldoende	41 % onvoldoende
30 % matig	3 % matig
59 % voldoende	56 % voldoende

In vergelijking met 2019, 2021 en 2023 zijn we nagenoeg in kwaliteit gelijk gebleven. De visuele inspectie van 2025 kon in dit overzicht nog niet worden meegenomen.

Op basis van onderzoeken naar de restlevensduur van de wegen en aanvullende onderzoeken krijgen we inzicht welke wegen er op termijn hun einde levensduur bereiken. Met deze informatie kunnen we een lange termijnplanning realiseren.

Riolering

Drechterland beschikt over 8.643 kolken en een vrijvervalnetwerk bestaande uit:

- 74 km hemelwaterleidingen (HWA)
- 55 km vuilwaterleidingen (DWA)
- 45,5 km gemengde leidingen (DWA + HWA)
- 9,2 km drainage

Daarnaast bestaat het areaal uit het mechanische rioolstelsel met:

- 47 hoofdgemalen
- 443 drukgemalen
- 65,5 km persleidingen

Samen zorgen deze onderdelen voor de afvoer en verwerking van afvalwater. Onderhoud en beheer. Een goed functionerend rioolstelsel is cruciaal om wateroverlast, storingen en onnodige kosten te voorkomen. Daarom voeren we structureel onderhoud uit:

- Vrijvervalleidingen (HWA, DWA en gemengd) word elk jaar 1/10 deel volledig gereinigd en geïnspecteerd. Voor specifieke delen geldt een kortere cyclus van vijf jaar dus hiervan wordt elk jaar 1/5 deel gedaan, zodat we tijdig kunnen ingrijpen waar extra aandacht nodig is.
- Gemalen worden jaarlijks geïnspecteerd. Zo brengen we de technische staat in beeld en kunnen we onderhoud gericht uitvoeren. Dit verkleint de kans op storingen en voorkomt dat onderdelen onnodig vroeg vervangen moeten worden.
- Persleidingen hebben weinig regulier onderhoud nodig. Alleen bij verstoringen wordt ingegrepen, bijvoorbeeld door het reinigen van leidingen.

Met dit beheer zorgen we ervoor dat het rioolstelsel betrouwbaar blijft functioneren, storingen tot een minimum worden beperkt en investeringen doelmatig worden ingezet. De huidige staat van het areaal is redelijk. Wel zien we dat de onderhoudsbehoefte de komende jaren toeneemt ten opzichte van voorgaande jaren.

Waterwegen en baggeren

Het Areaal beschoeiing is op orde en op een aantal trajecten einde levensduur. Bij de noodzakelijke vervanging van een traject beschoeiingen wordt meer ingezet op het ombouwen van een harde walkant naar natuurvriendelijke oevers met oog voor de doorvaarbaarheid. Tevens wordt gelet op het voorkomen/wegnemen van gevaarlijke situaties.

Openbaar groen

De staat van het onderhoudsniveau wordt 4 keer per jaar beoordeeld. Aan de hand van de objectieve beoordeling heeft de algemene kwaliteit van de buitenruimte een waardering op B-niveau. Er wordt hiermee voldaan aan het ambitieniveau B.

Speelvoorzieningen

Binnen het dagelijks beheer vinden werkzaamheden plaats aan, speeltoestellen (onder andere schommels, balanceertoestellen, speelhuisjes, glijbanen, combinatietoestellen, zandbakken, duikelrekken), het afhandelen van meldingen en het uitvoeren van kleine wijzigingen. De speeltoestellen worden vervangen op basis van de resultaten uit de veiligheidsinspectie, gecombineerd met de afschrijvingstermijn. Reparaties aan speeltoestellen worden op basis van meldingen gedaan en de inspectie resultaten.

Dit kapitaalgoed bevat onder andere

- 358 speeltoestellen verdeeld over 49 speellocaties
- 102 sporttoestellen verdeeld over 13 locaties

De huidige kwaliteit van dit kapitaalgoed is op dit moment over het algemeen op orde, namelijk het gewenste niveau B. Vanwege strengere wettelijke veiligheid en regelgeving is voor het grootste deel van de asset speelvoorzieningen een hoog beheerniveau vereist. Zodoende ligt de focus van het onderhoud op het voldoen aan deze wettelijke veiligheidseisen.

Gebouwen

Het gemeentelijk vastgoed voldoet aan de daaraan gestelde kwaliteitseisen: conditieniveau 3 (redelijk). We onderhouden en verduurzamen het gemeentelijk vastgoed. Het groot onderhoud gebouwen wordt uitgevoerd volgens het vastgestelde MeerJarenOnderhoudsPlan (MJOP). We geven invulling aan het strategisch vastgoedplan. We werken effectief en transparant en maken werk met werk als het gaat om toegankelijkheid en duurzaamheid.

Openbare verlichting

Het areaal is op orde en bestaat momenteel uit 5137 verlichtingsobjecten. Verouderde verlichtingsobjecten of onderdelen zijn in beeld en worden jaarlijks projectmatig en wijkgericht vervangen. Deze vervangingsmethode zorgt voor een tijdelijke afname van de verouderde verlichtingsobjecten of onderdelen, maar zal het niet helemaal wegnemen, omdat er jaarlijks te vervangen objecten bij komen. Circa zeventig procent van de verlichtingsobjecten zijn voorzien van led lichtbronnen. Om het veilig werken aan de elektrische installaties te waarborgen en de openbare verlichting te laten functioneren, worden voedingskasten en kabels planmatig vervangen. De vervangingen en onderhoud wordt in 2026 voortgezet.

Kunstwerken

De staat van de civiele kunstwerken (bruggen/steigers) in de gemeente Drechterland is op orde. Ambitie is om het areaal dusdanig te onderhouden, dat alle civiele objecten veilig en functioneel zijn.

Verkeer

Het verkeerskundig meubilair bestaat uit verkeersborden en dragers, markeringen en overige zaken als komborden en schrikhekken. Jaarlijks wordt een deel van het areaal geïnspecteerd en gecontroleerd op juridische status (staan de juiste borden op de juiste plaats). Met deze aanpak worden alle verouderde borden en bijbehorende dragers vervangen. De vervangingen worden in 2026 voortgezet.

Begraafplaatsen

Binnen het dagelijks beheer vinden werkzaamheden plaats aan, het groen op de openbare begraafplaats (snoeien, maaien, opnieuw aanplanten en reinigingswerkzaamheden) het uitvoeren van kleine wijzigingen en dagelijks onderhoud.

De huidige kwaliteit van dit kapitaalgoed zijn op orde, namelijk het gewenste niveau B. De focus van het onderhoud van de begraafplaatsen focust zich op het behouden en netjes onderhouden van de asset.

Bomen

Het kapitaalgoed groen in Drechterland bestaat uit:

- 13.233 bomen (dit aantal is het in het databeheersysteem geregistreerde aantal bomen)

De kwaliteit van het bomenbestand is op orde. Elk jaar wordt 1/3 deel van het bomenbestand gecontroleerd en wordt het boomonderhoud uitgevoerd zoals beschreven in het omgevingsprogramma bomen.

Naast de zorgen voor Essentaksterfte zien we een toename van lepenziekte. Diverse bomen zijn aangetast en worden gekapt en vervangen. Bij nieuwe aanplant wordt bij de soortkeuze rekening gehouden met vatbaarheid voor ziekte en plagen. Wij doen dit doormiddel van het toepassen van verschillende boomsoorten om een monocultuur in het bomenbestand te voorkomen.

Straatmeubilair

Binnen het dagelijks beheer vinden werkzaamheden plaats aan, straatmeubilair (onder andere zitbanken, hekwerken, fietsenrekken, palen), het afhandelen van meldingen en het uitvoeren van kleine wijzigingen. Het straatmeubilair wordt op basis van meldingen vervangen. Bij straatmeubilair is momenteel geen sprake van achterstallig onderhoud.

Dit kapitaalgoed bevat onder andere:

- 213 vuilnisbakken
- 230 zitbanken
- 24 plantenbakken
- 7 fiets parkeervoorzieningen
- 5,4 kilometer hekwerk

De huidige kwaliteit van dit kapitaalgoed is op dit moment over het algemeen op orde, namelijk het gewenste niveau B. Vanwege strengere wettelijke veiligheid en regelgeving is voor het grootste deel van de asset Straatmeubilair een hoog beheerniveau vereist. Zodoende ligt de focus van het onderhoud op het voldoen aan deze wettelijke veiligheidseisen.

Financiële consequenties

Voor het klein onderhoud worden budgetten geraamd en voor het groot onderhoud zijn voorzieningen gevormd. Gebiedsuitbreiding of wijzigingen in de kwaliteit kunnen leiden tot stijging van de lasten.

Onderstaande tabel laat zien welke middelen in 2026 gereserveerd zijn voor het klein- en groot onderhoud van de genoemde kapitaalgoederen.

In € 1.000							
Categorie	Wegen	Kunstwerken	Riolering	Gebouwen	Openbaar groen	Openbare verlichting	Waterwegen en baggeren
Jaar vaststelling beheerplan	2018	2018	2024	2022	2018	2018	2018
Beheerplan loopt tot en met	2028	2028	2027	2025	2028	2028	2028
Kwaliteitsniveau	Binnen de kom B Buiten de kom C	Veilig en functioneel	n.v.t.	3	B	n.v.t.	n.v.t.
Financiële vertaling beheerplan	1.449	100	567	179	1.032	173	172
Opgenomen in Begroting 2026	1.226	79	569	179	1.418	162	211
Is er sprake van uitgesteld onderhoud?	Nee	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee
Is er een reserve aanwezig?	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Is er een voorziening aanwezig?	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
Zo ja, is de omvang van de reserve/voorziening op niveau?	Ja	Ja	Ja	Nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Financiering

Inleiding

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeheer van de gemeente. Het geeft ook inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Het wettelijk kader ligt besloten in:

- de Gemeentewet,
- de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet fido) en de bijbehorende ministeriële regelingen en
- de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof).

In de Gemeentewet staat dat de provincies het financieel toezicht op gemeenten uitvoeren. De taken van de toezichthouder op dit terrein vloeien voort uit de Wet fido.

Het beleidskader binnen de gemeente is:

- het Treasurystatuut 2017 en
- het Leningen- en borgstellingenbeleid.

Financieringsfunctie

De financieringsfunctie zorgt ervoor dat voldoende geld beschikbaar is, zodat aan alle financiële verplichtingen kan worden voldaan. Hiervoor worden kortlopende en langlopende leningen aangetrokken. Onder de financieringsfunctie valt ook het verstrekken van leningen en garanties en het beheersen van financiële risico's.

De Wet fido schrijft de decentrale overheden een aantal zaken voor op het gebied van financiering. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De belangrijkste verplichtingen die uit deze wet voortvloeien zijn:

- het opstellen van een financieringsstatuut,
- het opnemen van een financieringsparagraaf in de begroting en de jaarrekening,
- het voldoen aan de kasgeldlimiet en
- het voldoen aan de renterisiconorm.

Financieringsbeleid

Het aantrekken van geldleningen gebeurt overeenkomstig de kaders van het Treasurystatuut 2017.

De financieringsportefeuille bestaat uit:

- opgenomen langlopende leningen en
- in beheer gekregen waarborgsommen

Het beleid van de gemeente is erop gericht om de financieringsbehoefte af te dekken met kortlopende schulden, omdat de rente op de kortlopende schulden in het algemeen lager is dan de rente op langlopende middelen. Hierbij is de gemeente gehouden aan de kasgeldlimiet. Die bepaalt dat de gemiddelde vlottende schuld over drie maanden niet boven de 8,5% van het begrotingstotaal mag uitkomen. Overtollige middelen worden belegd bij de schatkist.

Opgenomen langlopende leningen en waarborgsommen

Het onderstaande overzicht is een raming van het verloop van de vaste financiering. Naar verwachting is er eind 2026 langlopende financiering noodzakelijk.

In € 1.000	2026	2027	2028	2029
Stand langlopende leningen per 1 januari	9.625	18.825	22.625	26.225
Nieuwe leningen	10.000	5.000	5.000	5.000
Reguliere aflossingen	800	1.200	1.400	1.600
Verwachte stand 31 december	18.825	22.625	26.225	29.625

Uitgezette leningen

De gemeente verstrekt langlopende leningen aan lokale- en regionale instellingen en verenigingen. De basis voor verstrekking is het Leningen- en borgstellingenbeleid. Het onderstaande overzicht is een raming van het verloop van de langlopende uitgezette leningen.

In € 1.000	2026	2027	2028	2029
Stand uitgezette leningen per 1 januari	5.683	5.544	5.405	5.266
Nieuwe leningen	-	-	-	-
Reguliere aflossingen	139	139	139	139
Extra of vervroegde aflossingen	-	-	-	-
Verwachte stand 31 december	5.544	5.405	5.266	5.127

Indicatoren

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van de financieringsfunctie zijn koersrisico's, renterisico's en kredietrisico's. Hieronder staat hoe deze risico's worden beheerst.

Koersrisico

De gemeente beschikt niet over aandelen van beursgenoteerde ondernemingen en loopt als zodanig geen risico's. Wel neemt de gemeente deel in het aandelenvermogen van de BNG Bank, Alliander en HVC Groep. Het risico op waardeverlies van deze aandelen is zeer beperkt.

Kredietrisico

Kredietrisico's bestaan uit het risico dat uitgeleend geld niet wordt terug ontvangen. De gemeente verstrekt in beginsel geen leningen uit hoofde van de publieke taak en anders worden zoveel mogelijk zekerheden opgenomen. Door invoering van het schatkistbankieren kunnen overtollige middelen alleen nog worden aangehouden in de schatkist van het Rijk.

Schatkistbankieren

De gemeente is verplicht om de overtollige middelen aan te houden bij het Rijk.

Renterisico

Het renterisicobeheer is het beheersen van de risico's die gepaard gaan met een in de toekomst hoger dan gewenst niveau van de rentelasten van het vreemd vermogen of lagere rentebaten. Ter beperking van het renterisico heeft de wetgever de kasgeldlimiet en de renterisiconorm ingesteld.

Renterisiconorm

De norm voor het renterisico stelt een grens aan financiering op lange termijn (looptijd van één jaar of langer). Het voorkomt dat de gemeente gelijktijdig teveel leningen gaat herfinancieren. Het doel is om overmatige renterisico's op de vaste schuld te vermijden. De norm wordt berekend door het begrotingstotaal te vermenigvuldigen met een door het Rijk vastgesteld percentage van 20%. De bedragen aan langlopende leningen waar de gemeente de komende jaren een renterisico over loopt blijven de komende periode binnen de norm.

In € 1.000					
	Omschrijving	2026	2027	2028	2029
	Renterisico				
1.	Renteherzieningen				
2.	Te betalen aflossingen	800	1.200	1.400	1.600
3.	renterisico (1+2)	800	1.200	1.400	1.600
	Renterisiconorm				
4a.	Omvang begroting 1 januari	59.383	59.883	61.322	63.209
4b.	Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
4.	Renterisiconorm (4a x 4b)	11.877	11.977	12.264	12.642
	Toets renterisiconorm				
	Renterisico op vaste schuld (3)	800	1.200	1.400	1.600
	Renterisiconorm (4)	11.877	11.977	12.264	12.642
	Ruimte (3-4)	-11.077	-10.777	-10.864	-11.042
	(4 > 3) Ruimte onder renterisiconorm				
	(3 > 4) Overschrijding renterisiconorm				

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is door het Rijk ingevoerd om risico's te beperken bij het aantrekken van geld. De limiet bepaalt in hoeverre we tekorten op de bank mogen aanvullen met kortlopend geld. De limiet is 8,5% van het begrotingstotaal (totaal lasten). Bij het financieringsbeleid wordt rekening gehouden met deze limiet. Bij het financieringsbeleid wordt rekening gehouden met deze limiet.

In € 1.000		2026
	Omschrijving	
1.	Toegestane kasgeldlimiet	
	Omvang begroting per 1 januari	59.383
	Percentage kasgeldlimiet	8,50%
	Omvang kasgeldlimiet	5.048
2.	Omvang vlottende schuld (gemiddeld 2025)	
	Opgenomen gelden < 1 jaar	3.250
	Schuld in rekening courant	0
	Gestorte gelden door derden < 1 jaar	0
	Overige geldleningen (geen vaste schuld)	0
		3.250
3.	Vlottende middelen (gemiddeld 2025)	
	Contante gelden in kas	2
	Tegoeden in rekening courant	0
	Overige uitstaande gelden < 1 jaar	0
		2
4.	Toets kasgeldlimiet	
	Toegestane kasgeldlimiet	5.048
5.	Totaal netto vlottende schuld (2-3)	3.248
	Ruimte (4-5)	1.800

Rentetoerekening

Rentekosten moeten aan de taakvelden worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. Dit geeft inzicht in de kosten per taakveld en de toerekening gebeurt op een gelijke wijze. Het gehanteerde renteomslagpercentage bedraagt 0,623%.

In onderstaand schema staat hoe de rentetoerekening plaats vindt.

De externe rentelasten over de korte en lange financiering	311
De externe rentebaten (idem)	<u>16 -/-</u>
Totaal door te rekenen externe rente	295
De rente die aan de grondexploitatie moet worden toegerekend	14 -/-
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	1 -/-
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken, die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	10 +/+
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	<u>-5</u>
Rente over eigen vermogen	0 +/+
Rente over voorzieningen	<u>0 +/+</u>
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	290
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	<u>339 -/-</u>
Renteresultaat op het taakveld Treasury	-49

Bedrijfsvoering

In deze paragraaf komen de beleidsvoornemens op het gebied van bedrijfsvoering aan de orde. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren. Het gaat hierbij om de bedrijfsprocessen van de drie gemeenten die zijn ondergebracht bij de SED organisatie. In de begroting 2026 van de SED organisatie is uitgebreid ingegaan op wat we in 2026 willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en hoeveel dat kost. In deze paragraaf staan de belangrijkste ontwikkelingen en focus voor het jaar 2026.

We hebben drie doelstellingen vastgesteld die we uitvoeren naast de continuering van bedrijfsvoeringswerkzaamheden.

Ombuigingskeuzes

We voeren de ombuigingskeuzes van de Gemeente Drechterland en de effecten die dit heeft op de inzet van mensen en middelen uit. De keuzes die de Gemeente Drechterland maakt leiden tot het opstellen van een plan van aanpak om tot implementatie te komen van ombuigingen op mensen en middelen.

Verkiezingsjaar

We geven een goede uitvoering aan het verkiezingsjaar waarbij we de coalitie-uitvoeringsplannen (CUP) planmatig en integraal per jaarschijf opnemen in de jaarplannen van de SED. Wij ondersteunen projectmatig zodat de CUP's gereed zijn.

Organisatieontwikkeling

De ingeslagen koers rondom organisatieontwikkeling gaan we verder verankeren. We zetten in op opleiden en ontwikkelen, op rolvastheid en definiëren gezamenlijk de unieke identiteit van de SED-organisatie. We versterken, herijken en verbeteren processen zodat eigenaarschap en rolvastheid ontstaat. We gebruiken digitale oplossingen die bijdragen aan de programma's en we voldoen aan veranderende wet- en regelgeving. Dit doen we zoveel mogelijk vanuit bestaand budget.

Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen stellen beleid op en/of voeren beleid uit dat de gemeente in principe ook in eigen beheer kan doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partijen, maar houdt wel de eindverantwoordelijkheid voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's.

Van belang is te controleren of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen zijn gerealiseerd. Een ander belang is het kostenbeslag en de financiële risico's die de gemeente met verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen. Voor het adequaat invullen van de toezichthoudende rol door de gemeenteraad is het belangrijk dat de begroting en de jaarrekening inzicht geven in de verbonden partijen waarin de gemeente deelneemt, het belang dat de gemeente hierin heeft en de financiële positie van de verbonden partijen.

In deze paragraaf wordt enkel gerapporteerd over de partijen waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft. Gekozen is voor de indeling: gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen.

Overzicht verbonden partijen

In € 1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Gemeenschappelijke regelingen:			
SED organisatie	13.663	13.978	14.938
SSC DeSom	1.052	1.134	960
Westfries Archief	204	213	226
Ondersteuning Bestuurlijke Samenwerking West-Friesland	69	68	106
Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	1.387	1.450	1.545
Afvalbeheer Westfriesland	7	7	7
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	632	585	625
Recreatieschap Westfriesland	137	145	156
Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Hollands Noorden	1.188	1.361	1.470
WerkSaam Westfriesland	774	822	926
Archeologie Westfriesse gemeenten	38	30	30
Deelnemingen:			
Ontwikkelbedrijf Noord-Holland Noord	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
HVC Groep	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
BNG Bank	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Alliander NV	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	19.151	19.793	20.989

Gemeenschappelijke regelingen

SED organisatie

Gerelateerd aan programma: Bestuur en dienstverlening

Vertegenwoordiging: Lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.

Doel en openbaar belang:

De SED organisatie werkt aan een prettige woon- werk- en leefomgeving. Zij staat voor goede dienstverlening aan inwoners en ondernemers, en krachtige en deskundige ondersteuning aan de besturen van de gemeenten Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland.

Activiteiten en ontwikkelingen:

De SED organisatie werkt aan een prettige woon- werk- en leefomgeving van de gemeenten Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland. Zij staat voor goede dienstverlening aan inwoners en ondernemers, en een krachtige en deskundige ondersteuning aan de besturen van gemeenten Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland.

Vanuit de kadernota SED 2026 zijn 3 doelstellingen vastgesteld die uitgevoerd worden naast de continuering van bedrijfsvoeringswerkzaamheden voor de 3 gemeenten:

- Ombuigingen
- Verkiezingen
- Organisatieontwikkeling

Risico's:

- Datalek, cybercrime en uitval ICT systemen

	01-01-2026	31-12-2026
Eigen vermogen	0	0
Vreemd vermogen	17.333	16.875
Verwacht resultaat		0 *

*De SED-organisatie brengt alle lasten in rekening bij de deelnemende gemeenten.

SSC DESOM

Gerelateerd aan programma: Bestuur en dienstverlening.

Vertegenwoordiging: Lid van het algemeen bestuur.

Doel en openbaar belang:

Doelstelling van het Shared Service Center DeSom is om de deelnemers en afnemer WerkSaam Westfriesland een hoogwaardige, gestandaardiseerde, robuuste ICT dienstverlening te bieden. Deze dienstverlening sluit aan op de groeiende behoeften van organisaties om te digitaliseren, informatiseren en automatiseren. De dienstverlening van SSC DeSom bestaat uit gezamenlijke, gestandaardiseerde basisdienstverlening gericht op een gegarandeerd veilige digitale (samen)werkplek en flexibele diensten voor applicatiehosting en ander maatwerk.

Activiteiten en ontwikkelingen:

DeSom heeft een nieuwe visie op haar dienstverlening gepresenteerd, 'DeSom 2.0'. Deze visie is opgesteld op verzoek van de deelnemers in samenwerking met de hoofden Bedrijfsvoering van de aangesloten gemeenten. Kenmerken van de nieuwe koers van SSC DeSom -oftewel 'DeSom 2.0'- zijn:

- Standaard basisdienstverlening; Focus op ICT kantoorautomatisering en connectiviteit
- Standaard hostingdiensten; Hosting en Differentiatie ICT diensten
- Begroting is gebaseerd op het leveren van de gedefinieerde basisdienstverlening
- Flexibele diensten op basis van individuele en gezamenlijke opdrachten.

De realisatie van 'DeSom 2.0' vergt een veranderopgave. Deze veranderopgave kost tijd en is geschat op ongeveer drie jaar. In de business case is een globale planning opgenomen voor de veranderopgave naar 'DeSom 2.0'.

Risico's

- Tempo van besluitvorming over DeSom 2.0 veroorzaakt vertragingen in realisatie DeSom 2.0
- Friciekosten kunnen toenemen doordat het langer duurt voordat activiteiten voor DeSom 2.0 gestart kunnen worden
- Risico op behalen doelen binnen planning neemt toe
- ICT-inkoopkosten (licenties, hardware) stijgen sterker dan inflatiecorrectie
- Mogelijke aanpassingen governance treden later in werking
- Overheadkosten en bedrijfsvoering kosten worden omgeslagen naar de verschillende niveaus van dienstverlening.

	01-01-2026	31-12-2026
Eigen vermogen	47	47
Vreemd vermogen	3.946	3.135
Verwacht resultaat		0

Westfries Archief

Gerelateerd aan programma: Bestuur en dienstverlening

Vertegenwoordiging: Lid van het algemeen bestuur

Doel en openbaar belang:

Goed informatiebeheer maakt het handelen van de gemeente transparant en dient zo de democratie. Archiefinstellingen hebben de opdracht om (overheids-)informatie te bewaren, te beheren en beschikbaar te stellen. Informatie van nu is ook na vele jaren nog waardevol. Als historische bronnen maken ze deel uit van het cultureel erfgoed van ons land. Het Westfries Archief heeft daartoe drie kerntaken die volgen uit de Archiefwet en de Gemeenschappelijke Regeling:

1. Het ondersteunen van en diensten verlenen aan aangesloten overheden;
2. Informeren, enthousiasmeren en helpen van het publiek om archieven optimaal te gebruiken en de geschiedenis van de regio te leren kennen;
3. Beheren, toegankelijk maken en uitbreiden van de collectie.

In het beleidsplan voor de periode 2024-2027 wordt de missie als volgt verwoordt: Het Westfries Archief is hét centrum voor informatiebeheer in Westfriesland en draagt daarmee bij aan een transparante overheid en tegelijkertijd voor een duurzaam, toegankelijk, betrouwbaar en levend geheugen van Westfriesland.

Verwachtingen ten aanzien van de periode 2026-2029:

- De nieuwe Archiefwet zal in werking treden waardoor archieven van overheden na 10 jaar, in plaats van 20 jaar, openbaar zullen worden en in beheer overgedragen aan het Westfries Archief. Dit zal een inhaalslag en grote toename in digitale opslag en beheer met zich meebrengen, waarbij het Westfries Archief ook meer betrokken zal zijn bij informatievorming en -beheer van gemeenten en deelnemende GR'en.
- De regio Westfriesland is een voorbeeld in het landelijke traject "Het archief als nutsvoorziening", waarbij het Westfries Archief steeds meer zal worden benut als centraalpunt van informatie beheer binnen de regio.
- De doorontwikkeling en intensivering van onlinedienstverlening en geografische informatie specialisatie.
- De aanpassing van het functioneel gebruik van de publieksruimte.
- Voortzetting van de digitalisering van analoge archieven.
- Intensivering van de inzet van data analyse, data netwerken en artificial intelligence.
- Het continueren van een enthousiaste vast groep vrijwilligers.
- De samenwerking met studenten vergroten.
- Verduurzaming van systemen.
- Een transformatie van klassieke archiefdienstverlening naar modern informatiemanagement en online service.

	01-01-2026	31-12-2026
Eigen vermogen	100	250
Vreemd vermogen	398	575
Verwacht resultaat		0

Ondersteuning Bestuurlijke Samenwerking West-Friesland (OBS)

Gerelateerd aan programma: Bestuur en dienstverlening

Vertegenwoordiging: Lid van het algemeen bestuur

Doel en openbaar belang:

Ondersteuning samenwerking op het gebied van bestuurlijk overleg in de regio Westfriesland. Periodiek worden er bestuurlijke overleggen georganiseerd, gefaciliteerd en gecoördineerd op een aantal werkterreinen in de vormen van portefeuillehoudersoverleggen. De OBS kent de volgende portefeuillehoudersoverleggen: Madivosa (Maatschappelijke Dienstverlening, Volksgezondheid en Sociale aangelegenheden), VVRE (verkeer en vervoer, Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening, Economie) en ABZ (Algemeen Bestuurlijke Zaken).

Activiteiten en ontwikkelingen:

De kerntaken zijn: Het regioteam richt zich op de ondersteuning van de regionale samenwerking en draagt bij aan de regionale samenwerking en de ambities in het Pact van Westfriesland door:

1. Faciliteren regionale afstemming in stuurgroep Pact, portefeuillehoudersoverleggen ABZ, VVRE en Madivosa en afdelingshoofden VVRE en Madivosa, de Westfriese Samenwerkingsdriehoek, Kring Gemeentesecretarissen, strategisch adviseurs en projectleiders Pact.
2. Versterken van de samenwerking tussen gemeenten en maatschappelijke partners door het aandragen van oplossingen voor knelpunten en doen van voorstellen voor de ontwikkeling van het Pact en mogelijkheden voor financiering.
3. Zichtbaar maken van de ambities, ontwikkelingen, successen en aandachtspunten van het Pact en de regio.
4. Bewaken van de samenhang in het Pact door het leggen van verbindingen tussen projecten en projectleiders die verbonden zijn aan het Pact.
5. Versterken en onderhouden van verbindingen van de activiteiten van het Pact met regio Alkmaar, De Kop, Noord-Holland Noord, de MRA, de Provincie NH en ministeries.

Het Pact van Westfriesland is de kapstok om de gezamenlijke ambities van de zeven Westfriese gemeenten te realiseren. Vanuit het regioteam is een project gestart om de Uitvoeringsagenda te evalueren en met voorstellen te komen voor een nieuwe strategische agenda voor Westfriesland.

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

Gerelateerd aan programma: Ruimte

Vertegenwoordiging: Lid van het algemeen bestuur

Doel en openbaar belang:

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord richt zich op het verkleinen van risico's en het beperken van leed en schade bij incidenten en realiseert dit door het bieden van adequate hulp en het samenwerken met alle bij de veiligheid en hulpverlening betrokken partijen. Daarbij worden burgers en bedrijven gestimuleerd tot het nemen van eigen verantwoordelijkheid en worden zij actief betrokken bij de hulpverlening.

Activiteiten en ontwikkelingen:

Lokale veiligheid is ons grootste goed en de vrijwilligheid als de ruggengraat van ons brandweerstelsel is daarbij randvoorwaardelijk. De brandweer beschikt over een fijnmazig netwerk van 52 posten - verspreid over 16 gemeenten - en bestaat uit circa 1150 vrijwilligers en 250 beroepsmedewerkers. De doorontwikkeling van brandweezorg is bedoeld om de veiligheid te garanderen door de vrijwilligheid te versterken, zodat onze mensen kunnen (blijven) doen waar zij goed in zijn: het voorkomen, beperken en bestrijden van brand en bieden van hulp. Het meerjarenontwikkelplan 2024-2027 geldt als basis voor de toekomst waarbij we investeren in de veiligheid van al onze inwoners. Het beschrijft de actuele ontwikkelingen en knelpunten. Daarnaast doet het plan een voorstel op hoofdlijnen voor de uitwerking van een 3-tal ontwikkelopgaven:

1. Vakbekwaamheid
2. Paraatheid en beschikbaarheid
3. Noodzaak tot modernisering

Risico's:

- Brandweervrijwilligers van rechtswege overgaan in een arbeidsovereenkomst,
- langdurige uitval,
- IT dreigingen (bijv. virus, cyberaanval enz.),
- tekort ambulanceverpleegkundigen,
- materiële en personele schade bij omvangrijke incidenten en
- aanbestedingsclaim.

	01-01-2026	31-12-2026
Eigen vermogen	4.701	4.979
Vreemd vermogen	63.768	70.122
Verwacht resultaat		0

Afvalbeheer Westfriesland (ABWF)

Gerelateerd aan programma: Ruimte

Vertegenwoordiging: Lid van het algemeen bestuur

Doel en openbaar belang:

Het ABWF is een gemeenschappelijke regeling waarin de zeven westfriesse gemeenten zaken afstemmen op het gebied van de afvalinzameling, het contractmanagement HVC en aandeelhouderszaken. Eveneens is het ABWF de eigenaar van en verantwoordelijk voor de voormalige stortplaats te Westwoud.

Activiteiten en ontwikkelingen:

- Het ABWF zet zijn taken op het gebied van afvalinzameling, contractmanagement en aandeelhouderszaken voort.
- Op basis van het afkoopvoorstel voor de voormalige vuilstort te Westwoud, wordt de koers voor de nazorg bepaald.

Risico's:

- Ondersteuning (geen eigen huisvesting en personeel) en
- Stortplaats Westwoud.

	01-01-2026	31-12-2026
Eigen vermogen	1.538	1.521
Vreemd vermogen	27	31
Verwacht resultaat		40

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)

Gerelateerd aan programma: Ruimte

Vertegenwoordiging: Lid van het algemeen bestuur

Doel en openbaar belang:

De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) is een professionele en onafhankelijke organisatie die op een efficiënte manier en volgens geldende kwaliteitsstandaarden uitvoering geeft aan de opgedragen milieutaken op het gebied van de fysieke leefomgeving. Ze spelen een belangrijke rol bij de maatschappelijke opgaven waar de regio voor staat en richten zich vooral op complexe vraagstukken rondom milieu, duurzaamheid en natuur. Daarnaast zetten ze zich in voor een veilige regio op het gebied van milieu en natuur, het voorkomen van incidenten en het bieden van meerwaarde door specialistische kennis te bundelen.

Activiteiten en ontwikkelingen:

De ambitie van de OD NHN is om in 2026 robuust te worden in de uitvoering van hun taken. Aanleiding hiervoor zijn de resultaten van de commissie Van Aartsen in 2022 en het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP VTH). Naast de robuustheid van de organisatie wordt in het IBP VTH ook gesproken over normfinanciering, de schaarste op de arbeidsmarkt en de kwaliteitscriteria. Het plan van aanpak Robuustheid is op 27 juni 2024 in het algemeen bestuur vastgesteld. Voor de financiële dekking van de 1e tranche van dit plan is voor 2026 incidentele dekking gevonden met de vorming van een bestemmingsreserve Robuustheid. In de nog op te stellen kadernota 2027 wordt een voorstel voor structurele dekking uitgewerkt, waarbij de uitkomsten van het efficiencyonderzoek worden meegenomen. De vastgestelde Handhavings- en Uitvoeringsstrategie 2024 – 2027 milieutaken geeft inzicht in de prioriteiten en vormt het kader voor de uitvoering van de wettelijke milieutaken, het beleid en de ambities van de deelnemers. Het geeft aan wat we gezamenlijk willen bereiken en welke instrumenten daarvoor ingezet worden. In de strategie zijn de ontwikkelingen als gevolg van de Omgevingswet, het IBP-VTH en de maatschappelijke opgaven zoals circulaire economie, energietransitie, stikstof, indirecte lozingen, Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) en ondermijning meegenomen.

Risico's:

- Claims,
- datalek van geregistreerde gegevens,
- aanbestedingsrisico's;
- projecten ten laste van het rekeningresultaat.

	01-01-2026	31-12-2026
Eigen vermogen	1.025	1.025
Vreemd vermogen	6.805	6.805
Verwacht resultaat		0

Recreatieschap Westfriesland

Gerelateerd aan programma: Ruimte

Vertegenwoordiging: Lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.

Doel en openbaar belang:

Behartigt voor de Westfrieze gemeenten de belangen van de openluchtrecreatie en het landschap in het samenwerkingsgebied. Inzet voor een rijkere, gevarieerdere natuur met meer recreatiemogelijkheden, beheer en onderhoud van terreinen.

Activiteiten en ontwikkelingen:

De Recreatievisie 'Gezond en aantrekkelijk Westfriesland' is vastgesteld. De Recreatievisie vervangt het Natuur- en Recreatieplan Westfriesland uit 2016 en zal een leidraad zijn voor de opgaven voor de recreatie die ons nu voorliggen en in de toekomst op ons af gaan komen.

Risico's:

- Langdurige afwezigheid van een werknemer door ziekte,
- beëindigen overeenkomst door verhuurders en/of verpachters,
- imagoschade,
- gevolgen van klimaatverandering en
- aansprakelijkheid door incidenten in openbare buitenruimte.

	01-01-2026	31-12-2026
Eigen vermogen	1.578	1.514
Vreemd vermogen	1.638	2.094
Verwacht resultaat		0

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD)

Gerelateerd aan programma: Samenleving

Vertegenwoordiging: Lid van het algemeen bestuur

Doel en openbaar belang:

GGD HN draagt zorg voor de volksgezondheid van alle inwoners van Noord-Holland-Noord. De focus ligt op gezondheid en preventie en het voorkomen van (verergering) van ziekte. De GGD opereert voor een groot deel vanuit wettelijke kaders: Wet publieke gezondheid, Wet maatschappelijke ondersteuning, Toezicht op de kinderopvang, Wet op de lijkbezorging en Ondersteuning bij rampen en crises.

De basistaken (uniformdeel) zijn:

- kennis hebben van en informatie geven over de gezondheid van inwoners;
- het organiseren van collectieve preventie (preventie gericht op alle inwoners);
- uitvoering van infectieziektebestrijding, en
- uitvoering van de taken op het terrein van jeugdgezondheid en ouderengezondheidszorg vanaf 65 jaar.

Tot de basistaken behoren tevens Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) en Veilig thuis.

Activiteiten en ontwikkelingen:

Een belangrijk deel van de activiteiten concentreert zich in het 'voorveld' (preventie, signaleren, monitoren), maar de GGD voert ook vangnettaken voor de gemeente uit. Naast de basistaken levert de GGD ook aanvullende producten (maatwerkdeel). Deze aanvullende producten vallen niet onder de Gemeenschappelijke regeling. Vanuit het maatwerkdeel wordt ingezet op activiteiten die aanvullend zijn op de werkzaamheden vanuit de GR GGD, bijvoorbeeld extra begeleiding contacten. Indien nodig kan er worden opgeschaald naar Video Home Training, Stevig Ouderschap en VoorZorg. In het jaar 2026 voert de GGD HN bezuinigingen door. Op 12 maart 2025 is in het algemeen bestuur besloten om 11 bezuinigingsmaatregelen met een totaal bezuinigingsbedrag van 1,6 miljoen door te voeren. Deze 11 bezuinigingsmaatregelen resulteren in een effectief bezuinigingspercentage van 3,9%. Hierdoor stopt o.a. het wegen en meten van scholieren in de 2e klas voortgezet onderwijs, opvoedspreekuren, en themabijeenkomsten en cursussen tijdens de zwangerschap. De deelnemersbijdragen zijn geïndexeerd met het regionaal afgesproken percentage van 7,4%.

Risico's:

- Frictiekosten en beperkte mogelijkheid tot opbouwen vermogen door bezuinigingsopgave gemeenten,
- verbetering basispakket & ziekteverzuim JGZ,
- implementatie ICT-applicaties,
- hogere instroom Veilig Thuis,
- seksuele gezondheid,
- medische arrestantenzorg,
- infectieziektebestrijding & pandemische paraatheid en
- aanvullende diensten JGZ.

	01-01-2026	31-12-2026
Eigen vermogen	750	807
Vreemd vermogen	28.146	28.146
Verwacht resultaat		0

WerkSaam Westfriesland

Gerelateerd aan programma: Samenleving

Vertegenwoordiging: Lid van het algemeen bestuur.

Doel en openbaar belang:

WerkSaam Westfriesland voert de algemene bijstand uit voor de zeven Westfriesse gemeenten. De uitvoering van de bijzondere bijstand doet de gemeente zelf. WerkSaam helpt onze inwoners bij de zoektocht naar een baan. De talenten van mensen en de wensen van de werkgever staan centraal. WerkSaam gaat uit van de eigen kracht van onze cliënten. Het doel van WerkSaam is voor deze cliënt passend werk te vinden. Regulier werk waar dat kan, en beschut werken waar het moet.

Activiteiten en ontwikkelingen:

WerkSaam gaat per 1 januari 2026 van start met de uitvoering van het nieuwe beleidsplan. Daarnaast houdt WerkSaam zich bezig met het implementeren van de te verwachten wijzigingen vanuit de Participatiewet in balans. WerkSaam informeert u hierover via de Planning en controle documenten.

	01-01-2026	31-12-2026
Eigen vermogen	7.294	6.676
Vreemd vermogen	11.931	12.018
Verwacht resultaat		0

Archeologie Westfriesse gemeenten

Gerelateerd aan programma: Ruimte

Vertegenwoordiging: Lid van het algemeen bestuur.

Doel en openbaar belang:

Archeologie West-Friesland is onze gecertificeerde instelling die verantwoordelijk is voor het (laten) doen van archeologische opgravingen op het land en in het water zoals dit is vastgelegd in de Omgevingswet.

Activiteiten en ontwikkelingen:

Archeologie West-Friesland geeft als certificaathouder advies. Door middel van een quickscan beoordeelt zij of en zo ja, in welke mate archeologisch onderzoek nodig is. Vervolgens voert zij dit onderzoek uit of voert zij de monitoring op het onderzoek uit. Zo wordt er voor gezorgd dat bij een opgraving de verrichte handelingen en aangetroffen archeologische vondsten worden gedocumenteerd, de vondsten worden geconserveerd en een rapport wordt opgesteld waarin de resultaten van de handelingen zijn beschreven. Naast advisering en uitvoering draagt Archeologie West-Friesland bij aan gemeentelijke beleidsontwikkeling en verzorgt zij publieksactiviteiten en pr.

Deelnemingen

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord

Gerelateerd aan programma: Ruimte

Doel en openbaar belang:

Het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord (ONHN) is een economische uitvoeringsorganisatie en heeft als doel het bevorderen van de economische ontwikkeling van Noord-Holland Noord vanuit het perspectief van brede welvaart.

Activiteiten en ontwikkelingen:

Voor de periode 2025 tot en met 2031 is een nieuwe Dienstverleningsovereenkomst (DVO) gesloten tussen de aandeelhouders (17 gemeenten van Noord-Holland Noord en de provincie Noord-Holland) en het ONHN. In de DVO is afgesproken dat het ONHN de volgende activiteiten uitvoert:

- Het ondersteunen van (de randvoorwaarden voor) een aantrekkelijk vestigingsklimaat,
- Het ondersteunen van bestaande MKB bedrijven en
- Het aantrekken en faciliteren van nieuwe bedrijven.
- Het betrekken van bedrijven uit de regio bij regionale en provinciale opgaven.

BNG Bank

Gerelateerd aan programma: Bestuur en dienstverlening

Doel en openbaar belang:

De uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden. Draagt bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Activiteiten en ontwikkelingen:

BNG Bank – Financieren met maatschappelijke impact: BNG Bank richt zich volledig op het versterken van de publieke sector in Nederland. Vanuit haar oorsprong als overheidsbank financiert BNG Bank gemeenten, woningcorporaties, zorg- en onderwijsinstellingen en andere publieke organisaties. Daarbij staat het vergroten van maatschappelijke impact centraal. De bank maakt hierin scherpe keuzes, stuurt actief op vijf Sustainable Development Goals (SDG's) en investeert gericht in duurzame steden, goede zorg, kwaliteitsonderwijs, betaalbare energie en klimaatactie. De ambitie van BNG Bank is om een natuurlijke partner te zijn bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Niet alleen als financier, maar ook als meedenkende en deskundige gesprekspartner. Door een sterke focus op klantpartnerschap en publieke meerwaarde, helpt de bank gemeenten en andere organisaties bij het realiseren van hun maatschappelijke doelen. BNG Bank werkt daarbij vanuit haar kernwaarden: verbindend, deskundig en optimistisch. Door actief te investeren in kennis, samenwerking en duurzame oplossingen, draagt BNG Bank bij aan een mooier en toekomstbestendig Nederland. Gedreven door impact, betrouwbaar in uitvoering.

Risico's:

Er zijn geen risico's bekend.

Financieel belang:

De gemeente heeft als aandeelhouder 15.756 aandelen. De aandeelhouder is niet aansprakelijk voor de schulden van de BNG Bank N.V.

Alliander

Gerelateerd aan programma: Bestuur en dienstverlening.

Doel en openbaar belang:

Alliander is een netwerkbedrijf dat zorgt voor een betrouwbare, betaalbare en bereikbare energievoorziening in een groot deel van Nederland. Door hun netwerk continu te verbeteren, bereiden ze zich voor op een toekomst waarin iedereen duurzame energie kan gebruiken, produceren en delen. Drechterland heeft aandelen in Alliander, waarvan de dividend op Algemene dekkingsmiddelen wordt ontvangen.

Activiteiten en ontwikkelingen:

Alliander en de energietransitie – op weg naar een toekomstbestendig energiesysteem
De energietransitie is onomkeerbaar en brengt ingrijpende maatschappelijke uitdagingen met zich mee op het gebied van wonen, werken, welvaart en welzijn. Om deze uitdagingen het hoofd te bieden en toekomstige knelpunten te voorkomen, zijn de komende jaren stevige keuzes nodig. Denk aan korte termijn besluiten over de plaatsing van nieuwe elektriciteitshuisjes, maar ook aan langetermijnvisies zoals de aanleg van warmtenetten. Daarnaast is innovatie essentieel om energie anders en bewuster te gebruiken en het elektriciteitsnet toegankelijk en betrouwbaar te houden.

Alliander speelt hierin een sleutelrol. Het bedrijf zet zich in om dromen, ambities en duurzame ontwikkelingen mogelijk te maken. Bedrijven willen uitbreiden, consumenten hun woning verduurzamen en gemeenten duurzame woonwijken realiseren. Om deze doelen waar te maken is een flexibel, toekomstbestendig energiesysteem noodzakelijk — één dat gebaseerd is op duurzaam opgewekte elektriciteit, groen gas, waterstof en warmte. Terwijl elektriciteit momenteel circa 18% van het totale energiegebruik beslaat, stijgt dit aandeel richting 2050 naar meer dan 50%. Samen met gemeenten, inwoners en bedrijven bouwt Alliander aan een duurzame toekomst. Hun ambitie is helder: in 2030 voor iedere klant tijdig een passende oplossing bieden binnen een betaalbaar en betrouwbaar energiesysteem. Alleen zo kunnen we de energietransitie succesvol realiseren.

Risico's:

Er zijn geen risico's bekend.

Financieel belang:

De gemeente heeft als aandeelhouder 113.140 aandelen. De aandeelhouder is niet aansprakelijk voor de schulden van de N.V.

NV HVC

Gerelateerd aan programma: Ruimte

Doel en openbaar belang

HVC is een afval- en energiebedrijf met zowel publieke als commerciële activiteiten op het gebied van afval en energie. Voor de verwerking en inzameling van het huishoudelijk afval heeft de gemeente een dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten. Eveneens heeft de gemeente aandelen in het bedrijf en daarmee stemrecht in de Algemene Ledenvergadering. Aan het aandeelhouderschap is een ballotageovereenkomst verbonden waarin onder meer geregeld is dat het brandbaar afval afgestaan moet worden en de gemeente, samen met de andere aandeelhouders, garant staat voor een deel van de leningen.

Activiteiten en ontwikkelingen

- De initiële looptijd van de dienstverleningsovereenkomst is afgelopen en wordt per 1 januari voor onbepaalde tijd verlengd.

- HVC ontwikkelt zich verder door tot afval- en energiebedrijf. Dit vereist aanpassing en professionalisering van het aandeelhouderschap. Het beoordelen van voorstellen uit de aandeelhoudersvergadering en kennis van de bedrijfsrisico's worden steeds belangrijker.

Risico's

- Veiligheid, betrouwbaarheid en continuïteit van de installaties
- Volatiliteit prijzen commodities, kostprijzen grondstof/transport en levering materieel
- Obstakels voor realisatie bouwprojecten
- Impact overheidsmaatregelen
- Prijs- en renterisico

Financieel belang:

De gemeente heeft als aandeelhouder 31 aandelen voor een totaal van € 1.400.

Grondbeleid

Inleiding

In de paragraaf grondbeleid wordt verslag gedaan over de visie, ontwikkelingen en stand van zaken van de grondexploitaties in relatie tot de doelstellingen uit de begroting.

Visie

De geldende Nota Grondbeleid is vastgesteld in 2026 en een nieuwe nota Grondbeleid tezamen met een nota Kostenverhaal zal naar verwachting dit jaar ter vaststelling aan de gemeenteraad worden voorgelegd. De huidige nota gaat op hoofdlijnen uit van 'situationeel' grondbeleid, waarbij per project gekeken wordt welke rol de gemeente het beste past. In alle gevallen zijn marktconforme prijsstellingen het vertrekpunt.

Nieuwe (wettelijke) ontwikkelingen

Ontwikkelingen in wet- en regelgeving. Vanuit de Omgevingswet worden ook enkele regels voor het grondbeleid geactualiseerd. De grootste wijziging is dat het mogelijk wordt om een gebied "organisch" te kunnen ontwikkelen onder een grondexploitatie zonder 'eindtijd'. Dit kan een optie zijn als vooraf nog veel onzekerheden bestaan over concrete planinvullingen.

Prognose resultaten

In 2026 beschikt de gemeente Drechterland over de volgende twee actieve grondexploitaties.

1. Schellinkhout sportveldlocatie

Door het beëindigen van de sportactiviteiten ter plaatse van de sportvelden in Schellinkhout, gekoppeld aan de behoefte aan het realiseren van een gedifferentieerd woonprogramma heeft de raad in 2020 een start en kaders (mee) gegeven aan de gebiedsontwikkeling en grondexploitatie op deze locatie. Wegens nieuwe inzichten en participatie heeft de raad op 30 oktober 2023 unaniem vastgesteld het stedenbouwkundig plan met bijbehorende beeldkwaliteitsplan en het financiële resultaat. Vervolgens is in september 2024 het bestemmingsplan "Havenweg 1" unaniem vastgesteld en inmiddels is het bestemmingsplan onherroepelijk.

In 2025 is de procedure gestart voor de selectie van een ontwikkelaar voor de projectmatige woningen en is de opdracht in december definitief gegund. De overige grond met 12 vrije kavels zullen door de gemeente zelf worden uitgegeven. Dit biedt de mogelijkheid voor de grondeigenaren om eigen woningen te (laten) ontwerpen, waarmee meer diversiteit in het plan ontstaat. Bovendien kan hierdoor een hogere grondopbrengst worden gerealiseerd. In 2026 wordt het definitieve inrichtingsplan openbare ruimte opgesteld en worden de locatie bouwrijp gemaakt. Naar verwachting kan in het eerste kwartaal van 2027 worden gestart met de bouw. De oorspronkelijke prognose voor dit project is geraamd op een opbrengst van € 700.000 en kan in 2026 naar verwachting naar boven worden bijgesteld op grond van de resultaten van de verkoop van de 12 vrije kavels. Het positieve resultaat van deze grondexploitatie komt, conform het eerder genomen raadsbesluit, ten gunste aan de algemene reserve.

2. Schellinkhout dorpshuislocatie

In 2025 is gestart met de bouw van een Multifunctionele Accommodatie (MFA) op de dorpshuislocatie in Schellinkhout. Het betreft hier een gemengd programma van onderwijs, welzijn, sport- en cultuur, in combinatie met een beperkte woningbouw van 10 appartementen voor senioren. De raad heeft op 29 juni 2020 akkoord gegeven op deze ontwikkeling, en een budget vastgesteld voor het vastgoedgedeelte (MFA) en een grondexploitatie voor het gemeenschappelijke gronddeel. In 2025 is na de accountantscontrole de verliesvoorziening

van de grondexploitatie komen te vervallen en is het krediet voor de MFA met eenzelfde bedrag verhoogd.

Na de architectenselectie voor de MFA Schellinkhout eind 2020 en de vaststelling van het schetsontwerp, is eind 2022 het Voorlopig Ontwerp van de MFA vastgesteld. Tegelijkertijd heeft de gemeenteraad aanvullend krediet beschikbaar gesteld om de realisatie van de MFA mogelijk te maken. Ook het schoolbestuur en de kinderopvangorganisatie hebben aanvullend budget beschikbaar gesteld. Na het zorgvuldige ontwerptraject en een nationale, niet-openbare aanbesteding, is in de zomer van 2025 gestart met de daadwerkelijke bouw van de MFA.

Het bouwrijp maken van het perceel en de daadwerkelijke bouw van de appartementen kan pas aanvangen na oplevering van de MFA en sloop van het oude dorps huis. Conform de huidige planning wordt de MFA in het derde kwartaal 2026 opgeleverd.

Winst en verliesneming

Verliesneming

De gemeente Drechterland kent geen grondexploitaties met een negatief eindresultaat.

Winstneming

Met ingang van 2017 zijn gemeenten verplicht om tussentijdse winst te nemen volgens de "Percentage of Completion" (POC) methode. Als per balansdatum bijvoorbeeld 75% van de totaal geraamde kosten zijn gemaakt en 30% van de totaal geraamde opbrengsten zijn gerealiseerd, dan wordt in het betreffende dienstjaar reeds 22,5% ($75\% \times 30\%$) van het geraamd batig eindresultaat genomen. In de jaren er opvolgend wordt wederom hetzelfde gedaan, maar met aftrek/correctie van de eerder gedane winstnemingen. Tussentijdse winstnemingen worden toegevoegd aan de Algemene Reserve. In 2026 zijn geen winstnemingen voorzien.

Risicobeheersing

Voor de grondexploitaties zijn conjuncturele risico's gekwantificeerd. De conjuncturele risico's zijn berekend op basis van 1% minder inkomstenstijging, 1% meer kostenstijging en 2 jaar projectvertraging. Het risicobedrag is opgenomen in het weerstandsvermogen van de gemeente.

Wet Open Overheid (WOO)

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 inwerking getreden. Overheden hebben tot 2030 om de onderdelen van de wet te implementeren. De wet is bedoeld om de overheid transparanter te maken en zo het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en economische ontwikkeling beter te dienen. De Woo maakt toegang tot publieke informatie expliciet tot een recht van burgers. De Woo verplicht de gemeente tot:

- Het passief openbaar maken van informatie via het afhandelen van Woo-verzoeken.
- Het aanstellen van een Woo-contactfunctionaris.
- Het actief openbaar maken van 11 informatie categorieën.
- Het op orde brengen van de informatiehuishouding.

De komende jaren worden de laatste informatiecategorieën fasegewijs gepubliceerd. Wij sluiten daarbij aan bij de landelijke planning. De verwachting is dat in het eerste halfjaar van 2026 bekend gemaakt wordt welke informatiecategorieën openbaar gemaakt moeten worden en wanneer.

Vanaf 2026 zal het op orde brengen van de informatiehuishouding het speerpunt zijn voor de implementatie van de Woo. De afdeling Informatie werkt vanuit een projectenoverzicht en in 2025 is een regietafel opgestart om deze projecten voor de organisatie te coördineren. De projecten voor 2026 zijn oa:

- E-mailarchivering
- Invoeren kwaliteitszorg (I-navigator)
- Opruimen van data voor overbrenging (Migrato)
- Aansluiting e-depot Westfries Archief

Subsidies

Beleidsverantwoording

Subsidies en subsidiebeleid

Onder het begrip subsidie wordt volgens de Algemene wet bestuursrecht (Awb) verstaan: “de aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten” (artikel 4:21, eerste lid Awb). Artikel 4:23, eerste lid Awb schrijft voor dat subsidies worden verstrekt op basis van een wettelijk voorschrift, dat regelt voor welke activiteiten subsidie kan worden verstrekt. Dit wettelijk voorschrift is bij de gemeente Drechterland:

1. De Algemene subsidieverordening (ASV) Drechterland als procedurele verordening, waarin in artikel 2 op hoofdlijnen is aangegeven voor welke activiteit(en) subsidie kan worden verstrekt.
2. De specifieke subsidieregelingen op het gebied van maatschappelijke dienstverlening, ouderenwerk, sport en recreatie, jeugd- en jongerenwerk, vormings- en ontwikkelingswerk, kunst en cultuur, investeringssubsidie, instrumentaal en vocaal muziekonderwijs en bijzondere activiteiten en eenmalige subsidies.

Het subsidiebeleid is voor de gemeente een van de middelen om de doelstellingen van het gemeentelijk beleid te realiseren. Vooral daar waar er voor de gemeente sprake is van een voorwaardenscheppende rol, is subsidieverlening een belangrijk instrument. Hiermee kan de gemeente sturen op de instandhouding van organisaties en voorzieningen die een functie vervullen voor de gemeentelijke beleidsdoelen. Uitgangspunt hierbij is vooral het ondersteunen en bevorderen van activiteiten voor en door burgers. Hierbij is het vergroten van de participatie van de burger en het vergroten van de sociale samenhang het centrale doel. De gemeente ziet haar voorwaardenscheppende rol daarin vooral in het in stand houden van een goed basispakket aan welzijnsvoorzieningen.

Vertaling naar het subsidiebeleid

Het subsidiebeleid is enerzijds gericht op het in stand houden van een goed voorzieningenniveau voor alle inwoners van Drechterland en anderzijds op het extra ondersteunen van activiteiten en voorzieningen die zijn gericht op de drie aandachtsgroepen jongeren, ouderen en gehandicapten. Dit betekent dus dat in het subsidiebeleid organisaties die zich in hun activiteiten en doelstellingen richten op deze doelgroepen, extra nadruk krijgen. Op basis van de subsidieregelingen kunnen de meeste subsidieontvangers zelf berekenen op hoeveel subsidie zij aanspraak kunnen maken. Het algemene juridische en procedurele kader van het subsidiebeleid wordt geregeld in de Algemene Subsidieverordening Drechterland. De totale voor subsidie beschikbare financiële middelen en de verdeling daarvan over de diverse onderdelen van het welzijnsbeleid worden jaarlijks door de gemeenteraad door vaststelling van de subsidieplafonds bepaald bij de vaststelling van de gemeentebegroting. Tot en met 2026 zijn alle waarderingssubsidies voor vier jaar vastgesteld.

Financiële consequenties

In € 1.000

	Totale subsidie 2026
Werksoort	
Maatschappelijke dienstverlening	62
Ouderenwerk	150
Jeugd- en jongerenwerk	260
Sport en recreatie	178
Investeringsubsidies	3
Vormings- en ontwikkelingswerk	692
Kunst en cultuur	62
Cultuureducatie en -participatie	110
Onderwijsbegeleiding	34
Bijzondere activiteiten en éénmalige subsidies	15
	1.566

Het indexeringspercentage voor subsidies is voor 2026 vastgesteld op 3,44%. Vanaf 2023 zijn de waarderingssubsidies voor een periode van 4 jaar (t/m 2026) vastgesteld. Verder zijn er bij het onderdeel Maatschappelijke dienstverlening een twee subsidies in lijn gebracht met de regionale afspraken.

Financiën

Overzicht van baten en lasten

PROGRAMMA			
Lasten	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1. Bestuur en ondersteuning	11.050	11.713	10.506
2. Ruimte	19.117	20.695	17.772
3. Samenleving	32.136	31.859	30.445
Totaal Lasten	62.304	64.267	58.723
Baten	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1. Bestuur en ondersteuning	45.660	45.833	47.314
2. Ruimte	8.323	8.583	6.844
3. Samenleving	8.764	5.892	4.509
Totaal Baten	62.747	60.308	58.667
Totaal saldo van baten en lasten	443	-3.959	-56
Mutatie reserves			
Lasten	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1. Bestuur en ondersteuning	0	71	0
2. Ruimte	3.560	0	657
3. Samenleving	326	1.888	3
Totaal Lasten	3.885	1.959	660
Baten	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1. Bestuur en ondersteuning	322	683	225
2. Ruimte	4.225	1.868	579
3. Samenleving	234	2.165	183
Totaal Baten	4.782	4.716	987
Totaal mutaties reserves	896	2.757	327
Resultaat	1.340	-1.202	271

Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten

In € 1.000

Pr.	Omschrijving	2026
Lasten		
	3 INC AU - openbare bibliotheken DU	50
	3 KN25- INC25 Reg. projectleider Hervormingsagenda Jeugd	7
	3 NJN2023 - Brede SPUK - Lokaal sportakkoord	11
	3 NJN2023 - Brede SPUK - brede regeling combinatiefuncties	3
	3 NJN2023 - Brede SPUK - versterken sociale basis	30
	3 NJN2023 - Brede SPUK - mantelzorg	10
	3 NJN2023 - Brede SPUK - welzijn op recept	15
	3 NJN2023 - Brede SPUK - terugdringen gezondheidsachterstanden	23
	3 NJN2023 - Brede SPUK - kansrijke start	23
	3 NJN2023 - Brede SPUK - valpreventie	55
	3 INC KN2024 - Pilot IKEC Hoorn integraal werken	59
	<i>Mutaties reserves</i>	
	2 Storting reserve klimaat en duurzaamheid CDOKE	657
	Totaal lasten	944
Baten		
	NJN2023 - Brede SPUK - Lokaal sportakkoord	11
	NJN2023 - Brede SPUK - brede regeling combinatiefuncties	3
	NJN2023 - Brede SPUK - versterken sociale basis	30
	NJN2023 - Brede SPUK - mantelzorg	10
	NJN2023 - Brede SPUK - welzijn op recept	15
	NJN2023 - Brede SPUK - terugdringen gezondheidsachterstanden	23
	NJN2023 - Brede SPUK - kansrijke start	23
	NJN2023 - Brede SPUK - valpreventie	55
	<i>Mutaties reserves</i>	
	n.v.t.	0
	Totaal baten	171

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Toevoeging aan de reserves	2026
Programma 1 - Bestuur en ondersteuning	0
Programma 2 - Ruimte	0
Programma 3 - Samenleving	0
Totaal	0

Onttrekking aan de reserves	2026
Programma 1 - Bestuur en ondersteuning	225
Programma 2 - Ruimte	565
Programma 3 - Samenleving	196
Totaal	986

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Taakveldenlijst

		Lasten	Baten
Programma 1 bestuur en ondersteuning			
0.1	Bestuur	1.784	0
0.2	Burgerzaken	713	-449
0.4	Ondersteuning organisatie	7.295	-307
0.5	Treasury	-45	-179
0.61	OZB Woningen	172	-3.495
0.62	OZB - niet woningen	44	-1.015
0.63	Parkeerbelasting	0	0
0.64	Belastingen Overig	261	0
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	-41.461
0.8	Overige baten en lasten	56	-157
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0
3.4	Economische promotie	0	-251
5.4	Musea	226	0
0.10	Mutaties reserves	660	-987
0.11	Resultaat van de begroting van baten en lasten	271	0
Programma 2 Ruimte			
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	202	-34
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	1.654	0
1.2	Openbare orde en veiligheid	933	-29
2.1	Verkeer en vervoer	4.101	-351
2.4	Economische havens en waterwegen	268	0
3.1	Economische ontwikkeling	261	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	30	0
3.3	Bedrijfsloket en - regelingen	37	-9
3.4	Economische promotie	21	-21
5.7	Openbaar groen (openlucht) recreatie	2.296	-10
5.7	Openbaar groen (openlucht) recreatie	158	0
7.2	Riolering	1.482	-2.115
7.3	Afval	2.936	-3.496
7.4	Milieubeheer	955	-40
7.5	Begraafplaatsen	249	-82
8.1	Ruimtelijke ordening	875	-235
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijven-terreinen)	183	0
8.3	Wonen en bouwen	1.131	-422
Programma 3 Samenleving			
4.1	Openbaar basisonderwijs	28	0
4.2	Onderwijshuisvesting	699	0
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	648	-15
5.1	Sportbeleid en activering	384	-109
5.2	Sportaccommodaties	1.231	-222
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	299	-9

Taakveldenlijst

5.4	Musea	11	0
5.5	Cultureel erfgoed	218	-12
5.6	Media	651	-112
5.7	Openbaar groen (openlucht) recreatie	91	0
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.203	-486
6.2	Wijkteams	0	0
6.3	Inkomensregelingen	5.343	-3.417
6.4	WSW en beschut werk	1.419	0
6.5	Arbeidsparticipatie	284	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	96	0
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	29	0
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	0
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	1.490	0
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	530	-7
6.711	Huishoudelijke hulp (Wmo)	24	-42
6.714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	5.600	0
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	119	0
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	5.298	0
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	58	0
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	811	0
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	24	0
6.791	PGB Wmo	81	0
6.792	PGB Jeugd	311	0
6.811	Beschermd wonen (Wmo)	32	0
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	20	0
6.821	Jeugdbescherming	704	0
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	435	0
7.1	Volksgezondheid	1.274	-78
Totaal		59.654	59.654

Algemeen financieel beeld

De uiteenzetting van de financiële positie bevat volgens artikel 20 van het Besluit begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) een raming van de financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen, een geprognosticeerde begin- en eindbalans van het begrotingsjaar en het EMU-saldo. Afzonderlijke aandacht dient besteed te worden aan de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, een overzicht van de investeringen met daarin een onderscheid van investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Daarnaast dient er informatie gegeven te worden over de financiering en de stand en het verloop van de reserves en voorzieningen.

Artikel 21 bepaalt dat de toelichting op de uiteenzetting van de financiële positie ook de gronden bevat waarop de ramingen zijn gebaseerd en een toelichting op belangrijke ontwikkelingen ten opzichte van de uiteenzetting van de financiële positie van het vorig begrotingsjaar.

Uitgangspunten Begroting 2026

De basis voor de Begroting 2026 zijn de begrote budgetten zoals opgenomen in de meerjarenraming van de begroting 2025. Deze worden bijgesteld met indexatie en autonome ontwikkelingen.

<u>Algemeen</u>	
Algemene prijsinflatie	2,5% Septembercirculaire 2025
Salarissen	2,5% Septembercirculaire 2025
<u>Rente</u>	
Rente op nieuwe investeringen	3,5%
<u>Tarieven en heffingen</u>	
Secretarieleges	2,5% Septembercirculaire 2025
Onroerendezaakbelasting	2,5% Septembercirculaire 2025
Lijkbezorgsrechten	2,5% Septembercirculaire 2025
Marktgelden	2,5% Septembercirculaire 2025
Rioolheffing	Conform Programma Stedelijk Water en Riolering
Afvalstoffenheffing	Kostendekkende tarieven
<u>Overige</u>	
Algemene uitkering	Septembercirculaire 2025
Gemeenschappelijke regelingen	Begroting 2026 GR incl. aanvullende ombuiging
<u>Subsidies</u>	
Budgetsubsidies	3,44%
Waarderings- en overige subsidies	0%

Toelichting uitgangspunten

Algemeen

- Voor prijsgevoelige budgetten wordt in beginsel rekening gehouden met een inflatiepercentage gebaseerd op de indexatie zoals die in de Septembercirculaire is opgenomen.
- Voor de salarissen wordt in beginsel rekening gehouden met een inflatiepercentage gebaseerd op de indexatie zoals die in de Septembercirculaire is opgenomen.

Rente

- De rente op nieuwe investeringen wordt vastgesteld op 3,5%. Dit percentage is gebaseerd op het rentepercentage van een lening bij de BNG met een looptijd van 25 jaar. Mocht het rentepercentage ten tijde van het opstellen van de begroting 2026 afwijken, dan zal dat percentage als uitgangspunt worden genomen.

Tarieven en heffingen

- Voor de tarieven wordt rekening gehouden met een indexatie zoals die in de Septembercirculaire is opgenomen.
- Voor de onroerendezaakbelastingen wordt uitgegaan van een opbrengststijging conform de indexatie die in de Septembercirculaire is opgenomen. Dit is exclusief de areaal uitbreiding.
- Voor de tarieven van de afvalstoffenheffing is het uitgangspunt kostendekkende tarieven. Zodra de nieuwe kosten bekend zijn, die de HVC in 2026 bij de gemeenten in rekening gaat brengen, wordt aan de gemeenteraad een voorstel gedaan met betrekking tot de tarieven voor 2026.

Overige

- De Algemene Uitkering uit het gemeentefonds voor 2026 wordt gebaseerd op de Septembercirculaire 2025. In de Algemene Uitkering worden loon- en prijsontwikkelingen verwerkt op basis van de landelijke cijfers. In de meerjarenraming van de Algemene Uitkering voor de jaren 2026 t/m 2029 wordt uitgegaan van het systeem van lopende prijzen. Dit betekent dat rekening wordt gehouden met de compensatie voor loon- en prijsstijgingen in de jaren 2026 t/m 2029.
- Voor indexatie van de bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen wordt aangesloten bij de Financiële Uitgangspunten gemeenschappelijke regeling Noord Holland Noord van de Regietafel GRen NH-N (zie bijlage). Uitgangspunt Regietafel voor 2026 is loonindexatie 3,4% (met een structurele inhaalindexatie van 3,8%), prijsindexatie 2,6% (met een inhaalindexatie van 5,4%). Daarbij wordt een gewogen gemiddelde gehanteerd waarbij de prijsindexatie voor 30% meeweegt en de loonindexatie voor 70%. Voor 2026 wordt dan een indexatie toegepast van 7,44% ($7,2\% \times 0,7 + 8\% \times 0,3$) en vanaf 2027 wordt dan 3,16% toegepast ($3,4\% \times 0,7 + 2,6\% \times 0,3$). Echter, bij de behandeling van de Kaderbrieven 2026 van de gemeenschappelijke regelingen in Noord Holland Noord hebben diverse raden in hun zienswijze aangegeven dat de gemeenschappelijke regelingen moeten bezuinigen door geen indexatie toe te passen of in ieder geval de inhaalindexatie niet toe te passen. Bij sommige gemeenschappelijke regelingen is daarbij nog om aanvullende ombuigingen gevraagd. Mocht het Algemeen bestuur van een de gemeenschappelijke regeling besluiten na de vaststelling van de begroting 2026 van de GR dat er aanvullende ombuigingen komen, dan wordt de indexatie conform dat voorstel gehanteerd.

Subsidies

- Voor budgetsubsidies wordt de indexatie toegepast die ook wordt gehanteerd voor gemeenschappelijke regelingen gecorrigeerd met een gemiddelde bezuinigingsopgave van 4%.

SED-organisatie

- Voor de bijdrage aan de SED-organisatie wordt aangesloten bij de bijdrage uit de Begroting 2026 van de SED-organisatie.

Geprognosticeerde balans

Balans

Begin- en eindbalans	1-1-2026	31-12-2026
ACTIVA		
<u>Vaste activa</u>		
Immateriele vaste activa	1.394	929
Materiële vaste activa	50.095	57.937
Financiële vaste activa	5.853	5.714
Totaal vaste activa	57.342	64.580
<u>Vlottende activa</u>		
Voorraden	2.356	2.784
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	9.349	9.349
Liquide middelen	2	2
Overlopende activa	1.693	1.693
Totaal vlottende activa	13.400	13.828
Totaal ACTIVA	70.742	78.408
PASSIVA		
<u>Vaste passiva</u>		
Eigen Vermogen	33.919	33.091
Voorzieningen	5.882	5.813
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar	9.625	18.825
Totaal vaste passiva	49.426	57.729
<u>Vlottende passiva</u>		
Netto vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar	11.905	11.268
Overlopende passiva	9.411	9.411
Totaal vlottende passiva	21.316	20.679
Totaal PASSIVA	70.742	78.408

Berekening van het EMU-saldo

In € 1.000

	T-1: 2025	T: 2026	T+1: 2027	T+2: 2028	T+3: 2029
Emu Saldo	-1.775	-862	-3.817	-5.269	-3.217

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten

Onder arbeidsrechtelijke verplichtingen worden verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen door het huidige dan wel voormalige personeel. Het BBV onderscheidt arbeidskosten gerelateerde verplichtingen met en zonder jaarlijks vergelijkbaar volume. Op grond van artikel 44, derde lid BBV, is het niet toegestaan om een voorziening te vormen voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. De gemeente Drechterland heeft een voorziening inzake arbeidsgerelateerde kosten.

Voorziening Pensioenaanspraken wethouders

De huidige pensioenverplichtingen van voormalige wethouders worden voor een deel betaald uit de voorziening "Pensioenaanspraken bestuurders" en komen verder ten laste van de exploitatie. Voor toekomstige pensioenaanspraken van wethouders is de voorziening "Pensioenaanspraken bestuurders" ook van toepassing. Het saldo in genoemde voorziening is voldoende om aan de toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen. Jaarlijks vindt aanpassing plaats aan de hand van actuariële berekeningen. De stand van deze voorziening bedraagt per 1 januari 2026 € 1.642.000.

Investerings

Er wordt onderscheid gemaakt in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investerings met een economisch nut zijn alle investeringen die verhandelbaar zijn (er is een markt voor) en/of als ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen bijvoorbeeld door het vragen van rechten, heffingen, leges of tarieven.

Investerings met economisch nut worden geactiveerd mits ze groter of gelijk zijn dan € 15.000 en investeringen met maatschappelijk nut worden geactiveerd, mits ze groter of gelijk zijn dan € 30.000.

Investerings met economisch nut

In € 1.000

Omschrijving	Investeringsbedrag
lpads raads- en commissieleden	25
De Jozefschool in Venhuizen	6.400
Totaal	6.425

Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

In € 1.000

Omschrijving	Investeringsbedrag
Uitvoering GRP - Persleidingen	272
Uitvoering GRP - Hoofdrinol	350
Totaal	622

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut genereren geen middelen, maar vervullen wel duidelijk een publieke taak. Het betreffen investeringen in bijvoorbeeld wegen, bruggen, water en groenvoorzieningen. Vanaf 2017 is het verplicht om investeringen met maatschappelijk nut ook te activeren.

Investerings met maatschappelijk nut

In € 1.000

Omschrijving	Investeringsbedrag
Vervanging beschoeiingen - hout	97
Vervanging beschoeiingen - kunststof	221
Vervanging armaturen OVL	71
Vervangen masten OVL	73
Vervangen bekabeling OVL	31
Vervanging kunstwerken - hout	121
Vervanging kunstwerken - staal / composiet	95
Vervanging kunstwerken - beton / steen	90
Vervangen openbaar groen	67
Vervangen wegen	500
Vervanging diverse speelvoorzieningen	72
Reconstructie Zuiderdracht	4.300
Totaal	5.738

Financiering

Vanaf eind 2026 is er naar verwachting externe financiering nodig.

Overzicht reserves en voorzieningen

Reserves

Reserves zijn middelen die vallen onder het eigen vermogen en die door de raad een bepaalde bestemming hebben gekregen. De Algemene reserve bedraagt per 1 januari 2026 in totaal € 14.206.000. In 2026 zijn ten gunste / ten laste van de Algemene reserve de volgende stortingen en onttrekkingen geraamd.

Mutaties Algemene reserve

In € 1.000	saldo 1-1-2026	storting	onttrekking	saldo 31-12-2026
	14.206			14.206
- Resultaat 2026		271		271
- Afschrijving MFA Westwoud			-116	-116
Totaal	14.206	271	-116	14.361

In de volgende tabel wordt het verloopoverzicht van de reserves in 2026 weergegeven.

Verloopoverzicht reserves

In € 1.000

	boekwaarde			ter dekking boekwaarde van	
	1-1-2026	Vermeerd.	Vermind.	afschr. Lasten	31-12-2026
<i>Algemene reserve</i>	14.206	271	-116	0	14.361
<i>Totaal algemene reserve</i>	14.206	271	-116	0	14.361
<i>Bestemmingsreserves</i>					
Bestemmingsreserve ter dekking van afschrijvingslasten:					
- Algemeen	7.834	0	0	-761	7.073
- Centrale gemeentelijke huisvesting	7.054	0	0	-225	6.829
Bestemmingsreserves ter dekking van specifieke lasten:					
- Lokaal recreatieve landschapsontw.	228	0	0	0	228
- Verkeersinfrastructuur	629	0	0	0	629
- Sociaal Domein	1.287	0	0	0	1.287
- Glasvezel	478	0	0	0	478
- Kunst en Cultuur	210	3	0	0	213
- Vitale dorpen	0	0	0	0	0
- Ontheemden	1.614	0	0	0	1.614
- Omgevingswet	145	0	0	0	145
- Klimaat en duurzaamheid	233	657	0	0	890
- Hoogkarspel Zuid	0	0	0	0	0
<i>Totaal bestemmingsreserves</i>	19.712	660	0	-986	19.386
<i>Totaal reserves</i>	33.918	931	-116	-986	33.747

Voorzieningen

De voorzieningen zijn onderdeel van het vreemd vermogen en worden gevormd voor verplichtingen, risico's of verliezen waarvan de omvang nog onbekend is, maar wel redelijkerwijs te schatten zijn. Tevens wordt een voorziening gevormd voor middelen die van derden zijn verkregen voor besteding aan een specifiek doel.

In de volgende tabel wordt het verloopoverzicht van de voorzieningen in 2026 weergegeven.

Verloopoverzicht voorzieningen

In € 1.000

	Boekwaarde		Boekwaarde		
	1-1-2026		vermeerderingen	verminderingen	31-12-2026
<i>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:</i>					
- Pensioenaanspraken wethouders	1.642	129	-34		1.737
<i>Egalisatievoorzieningen</i>					
- Bruggen	23	32	-31		24
- Gebouwen	1.181	179	-168		1.192
- Wegen	432	275	-92		615
<i>Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden:</i>					
- Subsidies e.d. verkregen van derden	0	0	0		0
<i>Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is:</i>					
- Begraafplaatsen	470	44	-25		489
- Riolering	1.865	0	-378		1.487
- Afvalstoffenheffing	270	0	0		270
Totaal voorzieningen	5.883	659	-728		5.813

Meerjarenraming en toelichting

Overzicht van baten en lasten per programma meerjarig

PROGRAMMA					
Lasten	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1. Bestuur en ondersteuning	10.506	11.292	12.306	13.100	13.100
2. Ruimte	17.772	18.180	18.263	18.008	18.002
3. Samenleving	30.445	30.408	30.682	30.880	30.880
Totaal Lasten	58.723	59.880	61.251	61.988	61.982
Baten	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1. Bestuur en ondersteuning	47.314	47.744	47.543	48.939	49.064
2. Ruimte	6.844	6.741	6.706	7.773	6.555
3. Samenleving	4.509	4.442	4.612	4.617	4.617
Totaal Baten	58.667	58.927	58.861	61.329	60.236
Totaal saldo van baten en lasten	-56	-953	-2.390	-659	-1.746
Mutatie reserves					
Stortingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1. Bestuur en ondersteuning	0	0	0	0	0
2. Ruimte	657	0	68	1.218	0
3. Samenleving	3	3	3	3	3
Totaal Lasten	660	3	71	1.221	3
Onttrekkingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1. Bestuur en ondersteuning	225	225	225	225	225
2. Ruimte	579	579	579	114	114
3. Samenleving	183	179	157	157	157
Totaal Baten	987	983	961	496	496
Totaal mutaties reserves	327	980	890	-725	493
Resultaat	271	27	-1.500	-1.384	-1.253

Overzicht incidentele baten en lasten meerjarig

Incidentele baten en lasten

Pr. Omschrijving	2026	2027	2028	2029
<i>Lasten</i>				
3 INC AU - openbare bibliotheken DU	50			
3 KN25- INC25 Reg. projectleider Hervormingsagenda Jeugd	7			
3 NJN2023 - Brede SPUK - Lokaal sportakkoord	11			
3 NJN2023 - Brede SPUK - brede regeling combinatiefuncties	3			
3 NJN2023 - Brede SPUK - versterken sociale basis	30			
3 NJN2023 - Brede SPUK - mantelzorg	10			
3 NJN2023 - Brede SPUK - welzijn op recept	15			
3 NJN2023 - Brede SPUK - terugdringen gezondheidsachterstanden	23			
3 NJN2023 - Brede SPUK - kansrijke start	23			
3 NJN2023 - Brede SPUK - valpreventie	55			
3 KN25- INC25 Reg. Bijdr. Uitbr. Special Class Afd. Copernicus		27		
3 INC KN2024 - Pilot IKEC Hoorn integraal werken	59			
<i>Mutaties reserves</i>				
2 Grondexploitatie			68	1.218
2 Storting reserve klimaat en duurzaamheid CDOKE	657			
Totaal lasten	944	27	68	1.218
<i>Baten</i>				
2 Grondexploitatie			68	1.218
3 NJN2023 - Brede SPUK - Lokaal sportakkoord	11			
3 NJN2023 - Brede SPUK - brede regeling combinatiefuncties	3			
3 NJN2023 - Brede SPUK - versterken sociale basis	30			
3 NJN2023 - Brede SPUK - mantelzorg	10			
3 NJN2023 - Brede SPUK - welzijn op recept	15			
3 NJN2023 - Brede SPUK - terugdringen gezondheidsachterstanden	23			
3 NJN2023 - Brede SPUK - kansrijke start	23			
3 NJN2023 - Brede SPUK - valpreventie	55			
<i>Mutaties reserves</i>				
N.v.t.				
Totaal baten	171	0	68	1.218

Overzicht toevoegingen en onttrekkingen reserves meerjarig

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Toevoeging aan de reserves	2026	2027	2028	2029
Programma 1 - Bestuur en ondersteuning	0	0	0	0
Programma 2 - Ruimte	0	0	0	0
Programma 3 - Samenleving	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0
Onttrekking aan de reserves	2026	2027	2028	2029
Programma 1 - Bestuur en ondersteuning	225	225	225	225
Programma 2 - Ruimte	565	565	565	100
Programma 3 - Samenleving	196	193	170	170
Totaal	986	982	960	495

Meerjarenoverzicht reserves

Meerjarenoverzicht reserves (boekwaarde per 31-12 van het jaar)

In € 1.000

	2026	2027	2028	2029
<i>Algemene reserve</i>	14.361	14.387	12.887	12.722
<i>Bestemmingsreserves</i>				
Bestemmingsreserve ter dekking van afschrijvingslasten:				
- Algemeen	7.073	6.315	5.580	5.310
- Centrale gemeentelijke huisvesting	6.829	6.604	6.379	6.154
Bestemmingsreserves ter dekking van specifieke lasten:				
- Lokaal recreatieve landschapsontwikkeling	228	228	228	228
- Verkeersinfrastructuur	629	629	629	629
- Sociaal Domein	1.287	1.287	1.287	1.287
- Glasvezel	478	478	478	478
- Kunst en Cultuur	213	215	218	220
- Vitale dorpen	0	0	0	0
- Ontheemden	1.614	1.614	1.614	1.614
- Omgevingswet	145	145	145	145
- Klimaat en duurzaamheid	890	890	890	890
- Hoogkarspel Zuid	0	0	0	0
Totaal reserves	33.747	32.792	30.335	29.677

Meerjarenoverzicht voorzieningen

Meerjarenoverzicht voorzieningen (boekwaarde per 31-12 van het jaar)

In € 1.000

	2026	2027	2028	2029
<i>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>				
- Pensioenaanspraken wethouders	1.737	1.832	1.927	2.022
<i>Egalisatievoorzieningen</i>				
- Bruggen	24	25	26	27
- Gebouwen	1.192	1.038	927	816
- Wegen	615	383	409	436
<i>Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden</i>				
- Subsidies e.d. verkregen van derden				
<i>Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is</i>				
- Begraafplaatsen	489	508	527	546
- Riolering	1.487	1.209	937	665
- Afvalstoffenheffing	270	270	270	270
Totaal voorzieningen	5.813	5.265	5.024	4.783

Geprognosticeerde meerjarenbalans

Meerjarenbalansen	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
ACTIVA				
<u>Vaste activa</u>				
Immateriele vaste activa	929	465	0	0
Materiële vaste activa	57.937	63.829	66.944	68.442
Financiële vaste activa	5.714	5.575	5.436	5.297
Totaal vaste activa	64.580	69.869	72.380	73.739
<u>Vlottende activa</u>				
Voorraden	2.784	-442	-639	2
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	9.349	9.349	9.349	9.349
Liquide middelen	2	2	2	2
Overlopende activa	1.693	1.693	1.693	1.693
Totaal vlottende activa	13.828	10.602	10.405	11.046
Totaal ACTIVA	78.408	80.471	82.785	84.785
PASSIVA				
<u>Vaste passiva</u>				
Eigen Vermogen	33.091	32.136	29.679	29.021
Voorzieningen	5.813	5.264	5.023	4.782
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar	18.825	22.625	26.225	29.625
Totaal vaste passiva	57.729	60.025	60.927	63.428
<u>Vlottende passiva</u>				
Netto vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar	11.268	11.035	12.447	11.946
Overlopende passiva	9.411	9.411	9.411	9.411
Totaal vlottende passiva	20.679	20.446	21.858	21.357
Totaal PASSIVA	78.408	80.471	82.785	84.785

Meerjaren investeringsbegroting

Meerjaren investeringsbegroting 2026-2029

In € 1.000

		2026	2027	2028	2029	Afschrijvings- termijn
Materiele vaste activa						
Pr.	<u>Economisch nut</u>					
1	Ipads raads- en commissieleden	25				4
3	De Jozefschool in Venhuizen	6.400				33
3	t Padland in Venhuizen		4.000			33
<u>Economisch nut, heffing</u>						
2	Uitvoering GRP Persleidingen	272	272	p.m.	p.m.	45
2	Uitvoering GRP Hoofdriool	350	1.333	p.m.	p.m.	60
<u>Maatschappelijk nut</u>						
2	Vervanging beschoeiingen - hout	97	100	120	135	25
2	Vervanging beschoeiingen - kunststof	221	223	245	260	50
2	Vervanging armaturen OVL	71	73	74	35	20
2	Vervanging masten OVL	73	74	75	63	40
2	Vervanging bekabeling OVL	31	31	32	32	40
2	Vervanging kunstwerken - hout	121	131	71	80	25
2	Vervanging kunstwerken - staal / composiet	95	105	125	140	50
2	Vervanging kunstwerken - beton / steen	90	95	115	110	80
2	Vervanging openbaar groen	67	68	69	70	20
2	Vervanging wegen	500	500	500	p.m.	40
2	Vervanging diverse speelvoorzieningen	72	75	75	75	12
2	Reconstructie Zuiderdracht	4.300				40
Totaal		12.785	3.080	5.501	1.000	